

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

Frédéric de Towarnicki

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

Kitabın Orijinal Adı

*SEPT JOURS EN INDE AVEC SATPREM
Entretiens avec Frédéric de Towarnicki*

Eser Sahibi

Frédéric de Towarnicki

Yayın Hakları

© Éditions Robert Laffont, Paris, 1981, 2000

© Adnan ÇİKA, SRIAUROBINDOMIRA SUPRAMENTAL SVAR, 2006
sriaurobindomira@yahoo.com
adnancika@yahoo.com

Bu çeviri sevgili Ayla Canova'yla sevgili Kubilay Canova sayesinde çıktı.

ISBN

975-98936-2-2

Çeviri-Tasarım

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

*Frédéric de Towarnicki'nin
France-Culture Radyosu için
Satprem'le 29 nisan'la 5 mayıs 1980
tarihleri arasında yaptığı görüşmeler*

Beni
Sri Aurobindo'ya götüren
François Baron'un
anısına

BİR MARTI VE DİKENLİ TELLER

Rota

(Frédéric de Towarnicki:) Eskiden hikayelerde şıkça şöyle denirdi: “...Bir akşam üstüydü, adamın biri yolda gezerken bir ihtiyara rastlar; sonra sabah olur...” Hikayenin sonunda da bir şeyler iletilmiş olurdu.

Sevgili Satprem, bu hikayeyi bazen bir destan gibi, ya da epik bir şiir gibi anlatmanızı rica edeceğim; bazen de düşünce kendini ifade etsin; size soru sormaya hakkım da olsun: mesela “Hiper bilinç kavramı, madde kavramı nasıl anlaşılır, ya da nasıl doğdu... falan.”

Demek manevi bir rota izlediniz...

Benimki daha çok... Benim için, enteresan olan, özellikle Anne; yaptığı şeyler, yapılanlar.

F.: Tamam da, Anne'yi tanımadan önce...

E bütün bir ilerleyiş var tabii.

Tanışmadan önceki kilometre taşları.

Evet.

O ilk soru var... Bütün rota o ilk sorunun progresif ve gittikçe eksiksiz cevabı olacak, ta ki... Ama Anne'yle tanışmadan önce, toplama kampı var, bakir orman var, Hindistan yolları var, tantrizm var... Bu maceranın, bu rotanın etapları, kilometre taşları neydi?

İlk etabım deniz kenarıydı: uzağa, enginliğe, uzaya bakan çocuk. Başlangıç bu, ve belki de her şeyin sonu.

Ama uzun süre yürüdüm, pek çok deneyim yaşayarak; bu deneyimler beni Bretagne'dan toplama kamplarına götürdü, sonra da Hindistan'a... yo, önce Mısır'a.

Mısır'dan Hindistan'a gittim, Sri Aurobindo'yla Anne'yi Hindistan'da keşfettim... o bakışları... Sonra yine yollara düştüm, macera peşinde... Guyana, bakir orman, Brezilya, Afrika**Error! Bookmark not defined.**.. Sonra tekrar Hindistan'a döndüm, çünkü Anne Hindistan'daydı... bakışından çok etkilenmişim.

Ardından tekrar yollara düştüm: sannyasin**Error! Bookmark not defined.** oldum, Seylan**Error! Bookmark not defined.**'ı, Hindistan'ı, Himalayalar**Error! Bookmark not defined.**'ı katettim. Sonra bir daha döndüm Hindistan'a, son bir kez – bu kez Anne'nin yanında 19 yıl kaldım – Pondicherry'de, vücudun keşfinde, hücrelerin, gelecek türün, GELEN şeyin, olmakta olduğumuz şeyin, hepimizin pek farkında olmadan olduğumuz şeyin keşfinde.

Önce, Sri Aurobindo'yla ve Anne'yle tanışıncaya kadarki arayışınız var; dünyanın geçmişindeki bu arayışınız on yıldan fazla sürecek. İsterseniz baştan başlayalım: henüz Sri Aurobindo'yla tanışmadınız.

Aslında arayışımı Sri Aurobindo belirledi.

Ya!? Ta başından beri mi?

Evet. Arayışıma Sri Aurobindo bir anlam kattı, bir yön verdi. Ama neyin arayışı, öyle değil mi? Bütün kelimeler öylesine soyut ki.

Neyin arayışı? Bir insan neyi arar?

Buna manevi bir rota, bir arayış diyebilir miyiz?

Evet... bu bir arayış ama... bunlar soyut kelimeler; neyin arayışı? Bir insan neyi arar?

Soru ne zaman başlar?

İnsan bu soruyu kendi kendine 15-20 yaşlarında sorar. Ama aslında soru çok daha önce vardır.

Breton bir çocukluk

İnsanın “gözü açıldığında” hep dünyadaki ilk insan gibidir.

Kendi kendine “Ne?” der, kelimesiz, öyle değil mi? İnsanın BİZZAT KENDİSİ SORUDUR. İnsan bir SORUYDU; soruya akılsal, entelektüel cevaplar vermesi gerektiğini sandı. Oysa her şeyi cevaplamış olacağı zaman bile cevaplar içini doldurmayacak, tatmin etmeyecek. VAROLMA olgusunun bizzat kendisi sorudur.

Geriye dönüp geçmiş hayatıma baktığımda, kendimle ilgili en eski anım... deniz kenarında bir çocuk görüyorum, bakıyor... ama neye bakıyor, nereye bakıyor? Bilmiyorum. Ama bakıyor. Daha o zamanlar bile bakışı bir soru. Ve bütün hayat, plajdaki o küçük dalgaya ilk baktığı anda orada varolan o aynı şey. Bu bir şeye DOĞRU... uzanan aynı gerilim. Ve bu, hayatın dopdolu olduğu, doldurduğu, tatmin ettiği bir an'a denk gelmek demek.

BretagneError! Bookmark not defined.'da mı o küçük plaja bakıyordunuz?

Evet... çocukluğum BretagneError! Bookmark not defined.'da geçti, deniz kenarında yaşadım. Aslında kendimi

ancak teknede iyi hissediyordum. Denize açıldığımda sanki her şey yok oluyordu, sadece dalga ve rüzgar vardı, sanki artık “ben” diye bir şey yoktu. Sanki her yere yayılıyordum, engin bir ışığın içine dalıyordum, çok hoştu. Karaya dönünce sanki birden hapse giriyordum. Nedenini bilmiyordum... sadece tahammül edemiyordum; karaya ayak bastığım anda başlıyordu: kimseye tahammül edemiyordum.

Denizci miydiniz?

Çocuktum; denizci bir velettim! Yelkenliyle açılıyordum. Ufacık bir tekne vardı, ceviz kabuğu kadar, gidebildiğim kadar uzağa gidiyordum, ve mümkün olduğu kadar tedbir almadan. Enginlik, açıklık olduğu sürece, ve “kimse” olmadığı sürece çok iyiydim. Karaya geldiğimde sanki her şey gıcırdayordu, ters gidiyordu, sanki hiçbir şey olması gerektiği gibi değildi. İçim daralıyordu, nefes alamıyordum. Rahat değildim.

“Soru” tam da... belki de tam da bu noktada başlıyordu: bir yanda izah edemediğim bu hal... denizde rüzgarla, gökle, enginlikle, uzayla çok mutluydum; diğer yandaysa karaya döndüğümde çok mutsuzdum. Olay belki de böyle başladı.

Yani bir doluluk... bir de eksiklik hissediyordum; ve bu eksiklik beni gittikçe bunalıyordu; hatta içim daralıyordu.

Bir gün “Karada biraz içim daralıyor” demişsiniz.

Karada sürekli içim daraldı! Bilmiyorum, belki... 20 yıl hep içim daraldı, ta ki...

Niye?

Çünkü bu dünyayı boğucu, bunaltıcı, daral verici buluyordum. Aile, eğitim, arkadaşlar, her şey bana küçücük, daracak gibi geliyordu. Rahat nefes alamıyorsunuz, her şey gıcırıyor. Ve bildiğim tek “kamillik” fizikseldi – “kamillik” derken, ne bileyim, o an artık “ben” diye bir şey kalmıyordu, kelime falan yoktu. Sadece, denize açıldığım zaman kendimi iyi hissediyordum, kendimle barıştım... karada olduğumda kendimi çok kötü hissediyordum.

Ama insan hep teknede olamıyor!

Herkesin katlandığı günlük hayatın mecburiyetlerine tahammül edemediğiniz için size belki sitem edilebilir: disiplin, öğretmenler...

Kesinlikle çekemiyordum.

Bana tamamen SAHTE geliyordu.

Hatta sahte derken ifademi hafifletmiş oluyorum... sahte geliyordu çünkü iyi ve güzel olan şey “SOLUNABİLİR”, “ÇEKİLEBİLİR”.

Her arayış... ya, soyut kelimeler kullanıyoruz ama hakikat nedir? İyi ve solunabilen, çekilebilen şeydir; metafizik değil.

Yaşadığım hayat – ki sanırım herhangi bir Batılı çocuğun yaşadığı hayatı yaşadım – içimi daraltıyordu. Şarkı gibi ezberlettirilen eğitim... Latin çekimleri, Grek fiiller... yatılı okullar; beni bir yatılı okuldan bir diğerine gönderdiler çünkü çekilmez biriydim! Kesinlikle tahammül edilmezdim! Bir yatılı okula gönderdiler, ardından bir diğerine, derken bir başka yatılı okula... Her şey bana... korkunç geliyordu. Ya... kendi ailemi bile çekemiyordum.

Şimdi bütün bunlara zaman perspektifiyle bakıldığında, bunlar “karakter zorlukları” denir, bir sürü sözde psikolojik açıklama yapılır ama gerçekte bir şey EKŞİKTİR... insan bir

şeyin EKSİKLİĞİNİ hisseder... bütün insanlar, farkında olmadan bir şeyin eksikliğini hisseder... ve bu eksikliği beceriksiz bir biçimde bir şeyle doldurmaya çalışır, sonra bir başka şeyle doldurmaya çalışır, sonra da bir başka şeyle doldurmaya çalışır... ama bu, insanın içini hiçbir zaman doldurmaz. Ben bu eksikliği nefes alamayacak derecede, boğulacak derecede hissediyordum. Niye bilmiyorum ama bu bir gerçektir.

Aslında neyin eksik olduğunı bilmiyordunuz.

Hiçbir fikrim yoktu.

Yoksa bu daha o zamanlar bir soru başlangıcı mıydı?

Sorunun ta kendisiydi.

Yazık olan, insanların, sorularının ilk kaynağına kadar, ilk anına kadar gitmeyi iyi bilmemeleri. Bu yüzden de kendi kendilerine bir sürü yanlış soru soruyorlar. Ve bu... boşluğu, ya da bu eksikliği, bu yokluğu biraz doldurmaya çalışmak için de her türlü yanlış cevap buluyorlar.

Ama insan bunu çok sonra anlıyor.

Öyle... çok sıkça da azla yetiniyorlar... insanlar arasındaki farkı oluşturan da bu: bu bir zeka meselesi ya da falan meziyet veya filan nitelik meselesi değil; fark ihtiyaç “yoğunluğunda”, eksiklik “yoğunluğunda”.

İnsanlar arasındaki farkı oluşturan şey bu.

(kısa sessizlik)

Bazı insanlar var... aslında bebek gibiler. Çok maddi ihtiyaçları var; etraflarında yeterince gürültü, arkadaş ve kitap varsa bu hayatlarını dolduruyor. Bebek gibiler. Böyle insan çok var.

Kimileri daha sorgulayıcı; ya da deyim yerindeyse “nefes almakta” daha çok güçlük çekiyorlar.

Yazık olan, meselenin gerçekten bir tür “nefes alabilme” ihtiyacı olduğu insanların elinde sorularını cevaplayabilecek pek bir şeyin olmaması. Var olan bu deliği dolduracak pek bir şeyleri yok ellerinde; çünkü aslında bu bir delik; tam bir delik. Bu... eksikliği korkunç derecede hissedilen bir şey.

İnsanlar kendilerini mutsuz mu hissediyor, bunaldıklarını mı hissediyorlar?

Bu mutsuzluk, bu bunalım gittikçe daha fazla hissediliyor. 20. yüzyılımızın harika yönü de bu zaten, dünyada bundan daha harika bir çağ olmadı! Çünkü gerçek soruya, ve de gerçek cevap ihtiyacına ulaşılmaya başlandı, halbuki sadece 25 yıl önce, insanlar içlerindeki boşluğu, hiç ağızlarından düşürmedikleri bir sürü politik, ekonomik, metafizik hayalle dolduruyordu; her şey iyi olacak hayaliyle yaşıyorlardı.

Halbuki şimdi harika: her şey iyi olacak hayali artık yok. İnsan gerçek soruya ulaşıyor; ve de gerçek cevaba ulaşıyor, çünkü ikisi aynı şey. “Soru”, cevabın ta kendisi. Soruyu doğru şekilde sormak... ya, hem zaten soruyu doğru şekilde sormanın 1001 şekli yok: soruyu solunumunuzla, kalbinizle, nefesinizle sorarsınız – soruyu doğru şekilde sormak, yani soruyu doğru şekilde ENKARNE ETMEK, soruyu doğru şekilde OLMAK zaten sorunun cevabı.

Bu zaten sorunun cevabı demek.

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

Aslında bu soru, formüle edilebilir mi?

Bence soruyu formüle etmek... yanlış... içtensizlik... ikiyüzlülük.

İnsanların büyük çoğunluğu için soru "Hayat ne? Niye yaşıyoruz?..." şeklinde...

Evet...

"Nasıl yaşamak lazım?" şeklinde...

Evet, insan her zaman hemen akılsal cevabı arıyor. Aslında bu ne ahlakla, ne felsefeyle, ne dinle, ne de bu tür şeylerle hiçbir alakası olmayan bambaşka türden bir cevap.

Bu insansal yaklaşım tarzlarının her biri tatmin etmeye, bir cevap sunmaya çalışıyor, ve her biri, bireyin gelişim sürecinde bir şeyler verebilir. Ama bu, insanın içini doldurmuyor. Olay bu değil.

*Aslında bunu söylemeye gerek yok ama bazen dinleyiciler için memleketinizi, Breton yönünüzü belirtmekte fayda var. Fransız olmanız önemli – Bretonsunuz. Belki de Satprem çocukken cevapsız bu ilk soruyu kendi kendine Bretagne**Error! Bookmark not defined.**'da soruyordu... Bugün güney Hindistan'ın Mavi Dağlarındayız. "Satprem, siz Bretonsunuz" denildiğinde bunun sizin için hala bir anlamı var mı?*

Var ya.

Deniz bende büyük yankı uyandırıyor: kökenim olarak. Şimdi 57 yaşında bulduğum her neyse, onu 6-7 yaşındayken

Bretagne**Error! Bookmark not defined.**'da yaşıyordum, soluyordum gibime geliyor, bunu çok sıkça hissediyorum.

Nerede?

Denizde. Haa... coğrafi olarak mı? Yeri söylemem şart mı? Belle-Île yakınlarında bir yerde, tüm söyleyebileceğim bu. Kökenim konusuna gelince evet, benim için orada çok fiziksel bir şey var... benim için hakikat fiziksel, bu yüzden başka şey söyleyemiyorum. Hakikati ancak vücudumda gerçekten nabız gibi attığı zaman hissetmeyi biliyorum.

Benim için hakikat hali, VÜCUDUN ahenkli olduğu bir hal: vücut kendini kapalı hissetmiyor.

Kendinizi... sınırlandırılmamış hissediyorsunuz, o zaman da biliyorsunuz: bu esahh. Gerisi anlık düşünceler, pek enteresan değil. BUNU sürekli yaşayabilmek lazım, hep hakikat halinde olabilmek lazım: yani kamillik halinde, ahenk halinde olabilmek lazım. Ve bu hakikat hali bir soluma şekli olmadıkça, insan tatmin olamaz.

Ya ben merak ediyorum insanlar nasıl...

Özellikle de bütün bu batılı hayat tarzı bana çok yapmacık geliyor... Batılıların mekaniğini kastetmiyorum... oluş şekillerini kastediyorum, kitaplarla, düşüncelerle, ya da biraz estetikle, yani sonuçta hayatlarını az çok iyi dolduran her şeyle yaşayış şekillerini kastediyorum. En iyi durumda bile bana öyle yapmacık geliyor ki... Israr ediyorum, en iyi durumda bile, güzel bir tablo gördüklerinde, iyi bir müzik dinlediklerinde bile... kaldı ki müzik sınırlandırmaları yıkabiliyor... Ama bunların hepsi anlık.

Bu, varlıkların nefes alışı değil. Mekaniği 23 saat 50 dakika kuruyorlar, ve bir şeylerin olduğu 10 dakika ya var ya yok. Hatta her zaman bile bir şeyler olmuyor.

Ben bu... deyim yerindeyse hakikat eksikliğini algıladığım an – yani karaya ayak basar basmaz kendimi birden çatışmaların arasında, diğer insanların arasında buluyordum – bu hakikat eksikliğini algıladığım an, içimde bir şey MUTLAKA o nefes alışı bütünüyle yaşamaya ihtiyaç duydu. Bu solunumu denizdeyken sadece bir dakikalığına ya da sadece bir saatliğine yaşamak değil, SÜREKLİ yaşamaya ihtiyacım vardı.

Bunu niye karadayken yaşayamıyordum? Bu beni yıllarca sağa sola çekiştirdi, her yerde her türlü... devayı... değil... çareyi... değil... kaçışı diyelim... arattı.

Yani neticede deniz, ilk hayat bilgisi dersiniz oldu.

Kesinlikle!

Çocukken de mi...

Tabii! – deniz, enginlik, uzay.

Dini eğitim: duvarlar

Aslında şunu soracağım: o zamanlar okuyor muydunuz? Ne okuyordunuz? Kitabı Mukaddes'i okuyordunuz değil mi? Breton dini atmosfer vardı! Kilise vardı, papaz vardı! Böyle bir soru sorabilir miyim?

Tabii...

Pekala. O zamanlar çocukken Satprem kimdi? Kitap okur muydu? Yoksa okuma yazma bilmiyor muydu? (Gülüşler)

Çocukken Satprem kimdi? Hem zaten çocukken Satprem “Satprem” değildi...

Yoo, muhtemelen Satprem'dim.

Peki Satprem, çocukken kimdiniz? Kiliseye gider miydiniz? Dini bir eğitim görüyor muydunuz?

Nefret ediyordum... Tabii ki süper dini bir eğitim gördüm. Babam son derece dindardı – beni dinden sonsuza kadar tiksindirdi.

Hapsoldüğümü hissediyordum.

Kilisede de mi?

Daha ziyade babamın oluş şeklinde, dolayısıyla da kilisede. Üzerime bir şey “giydirilmeye” çalışıldığını hissediyordum. Daha küçük çocukken bile, bir şeyin beni hapsettiğini hissetmeyi hayatta tahammül edemezdim.

Tepkim buydu; kromozomlarımda var; neyimde olduğunu bilmiyorum ama, kendimi hapsedilmiş hissetmeye da-ya-na-mı-yor-dum.

Babamın, ailemin dini nüfuzu... ya, beni Cizvit okuluna gönderdiler... çekilmezdi; dinden de nefret ediyordum; hapseden her şeyden nefret ediyordum.

Kilise bir yapı demektir; gidip bir binanın içine kapanmak benim için zaten birinci yalandı. Ancak duvar olmadığı zaman yaşadığımı hissediyordum, çünkü rahat olduğum bir ritmi daha o zamanlar yakalamıştım. Bu yüzden bu duvarlar – bu pekala bir tapınak duvarı da olabilirdi, bir camii duvarı da olabilirdi, bilmem ne duvarı da olabilirdi, hepsi aynı!

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

Duvarlar arasında hapsetmek isteyen her ne olursa olsun benim için yalanın ilk adımımıydı, ya da içimin daralmasının ilk adımımıydı.
Öyle.

Toplama kampları

Sonra yolda karşınıza toplama kampları çıkıyor.

Bu benim için biraz sert bir lütuf oldu çünkü hakikate öyle ihtiyacım vardı ki – “hakikat” diyorum ama aslında hangi kelimeyi kullanacağımı bilmiyorum... OLMA İHTİYACI diyeyim... evet, olma ihtiyacı...

Böyle bir ihtiyacım olduğu için, sanırım bana ansızın, sert bir şekilde, gerçek bir cevaba ulaşmaya başlama lütfunda bulunuldu!

Kamplar bazı şeylerin dibini bulmanızı, dibine temas etmenizi mi sağladı?

Kamplar muhteşem bir şekilde yardımcı oldu: bütün insani değerleri yıktılar; her şeyi talan ettiler, kırıp geçirdiler, darmadağın ettiler; hem sadece gördüklerim değil, yaşadıklarım da her şeyi kırıp geçirdi. Beni toplama kampına tıktıklarında tam... yirmi yaşındaydım.

Nasıl oldu? SS'ler mi tutukladı?

Gestapo.

Ansızın tutuklandılar... ihanete uğradık... aramızda Alman karşı istihbarat teşkilatının bir adamı olduğunu bilmiyorduk. Göreve çıktım çünkü bu adamın bize ihanet ettiğini

öğrenince, bazı arkadaşları ve ajanları uyarmaya gittim... meğerse uyarmaya gittiğim kişi de başka bir hainmiş! Gidip ona: “Dikkatli olun, ihanete uğradık” demeye gidiyordum. Evinden çıkar çıkmaz adam Gestapo’yu aramış; evinden aşağı yukarı 200 metre uzaklaşmıştım... tramvaya binmeye hazırlanıyordum ki bir *Kriminal Polizei* arabası son sürat geldi, iki adam ellerinde tabancayla arabadan indi ve... beni alıp götürdü. Tıpkı sinemadaki gibi...

Nereye götürdüler?

Hapse. Sonra da başladı.

Bunlar... anılacak şeyler değil. Ama sonuçta tüm bunlar beni muhteşem bir biçimde kırıp geçirdi, TEMİZLEDİ; iğrenç bir şekilde ama sonuçta harika bir şekilde temizledi. Yoksa kaç yılda kurtulabilirdim bu sosyal, bu ailevi, bu entelektüel, bu kültürel kaplamadan, 20 yıldır üzerime yüklenen her şeyden, 20 yıllık batılı eğitimden?

Sırtıma yüklenen her şey kırıldı, ben de kırıldım, daha doğrusu ben zannettiğim şey de kırıldı.

Tam hiçlikti. Özellikle de... ben zannettiğim şey kırıldı.

Sanırım içimde bir sürü müzik, şiir ve öteberi de kırıldı. Birden ölümü, korkuyu, iğrenç insansal olayı keşfeden ve: Ne? Ne? NE? diyen bir tür insansal madde önünde kırıldı. Yani, hayatın o noktasında, can yakan insanla canı yanan insan arasında artık bariyer falan kalmıyor. “Gestapo’nun adamı” ve “Gestapo’nun kurbanı” yok, ya da SS’ler ve tutuklu yok: bir tür dehşet var, insan bir tür dehşetin içinde. Yani BAŞKASI ya da BAŞKALARI diye bir şey yok. Tamamen... dehşetin içindesiniz. Dehşet başkası ya da başkaları değil: dehşetin içindesiniz.

Bu, olabildiğim her şeyi, ya da olduğumu zannettiğim her şeyi öylesine... radikal bir şekilde kırdı ki, beni birden kalan tek şeyin içine, postumun içine “fırlattı”. Bu ansızın beni müthiş bir sevince boğdu. Birden tüm bunları aşmışım, neredeyse “gülerek” diyebilirim. Sanki bu haraptıktan ansızın... kralımsı, şahane bir yere çıkıvermişim. Artık tutuklu değildim, artık saldırıya uğramıyordum, artık... bunları aşmışım, bunlara neredeyse... gülerek bakıyordum.

Birdenbire, öyle, krallar gibi, teknesiyle denize açılmış bir çocuk gibiydim.

Bir gün şöyle yazdınız: “Merak ettim, bir insanda ne kalır artık bir şey kalmadığında?”

Evet.

O dibe mi değdiniz?

Evet. Çünkü artık bir şey kalmadığı zaman, birdenbire “bir şey”, ansızın insanın içini çatlatırcasına dolduruyor.

Kafamda sorular oluşmaya başladığında, ne bileyim, 14-15 yaşlarındayken, kendi kendime diyordum ki: “Babanı çek, anneni çek, arkadaşlarımı çek, kitapları çek, müziği çek: senden, kendinden ne kalır? Sende SEN olan ama baban olmayan, annen olmayan, okul olmayan, arkadaşlar olmayan şey ne? SEN olan şey nerede?”

Bu soruyu kendi kendime çok sıkça soruyordum, olayları formüle etmeye başladığımda.

SEN olan ne, seni SEN yapan ne?

Kendi kendime bu soruyu karadayken soruyordum.

Denizdeyken soru falan kalmıyordu ama karadayken aynen buydu: sen olan şey ne?

16-17 yaşlarındayken, bir tür “maceraperest hayatı” hayal ediyordum: bilinmeyen bir kimyasal ürün gibisiniz, kendi kendinizin reaksiyon göstermesini sağlıyorsunuz, içinizde ne var diye görmek için içinize her türlü reaktif koyuyorsunuz.

Hayal ediyordum: “Bir kimya deneyi gibi bir hayatım olmalı, sözde *ben* olan bu adamı, hakikatini ÖTMEYE zorlamam lazım, hakikatini TESLİM ETMEYE, gerçek *tınısını* ÇALMAYA zorlamam lazım.”

Kendinizi sınamanız gerekiyordu...

Evet, içimde ne var diye görmek için. Benim sorum buydu. Başka sorum yoktu. Belki de sorunun yoğunluğu sayesinde çabucak bir cevap aldım; 20 yaşında... cevabı 20 yaşında almaya başladım. Cevap, üzerime konulan her şey kazanarak, sökülerek, çözümlenerek verildi. Sadece “hiçbir şey kalmadığında kalan şey” kalmıştı.

SS'lerle ya da kampın gardiyanlarıyla, hayatın en kötü anlarında bile, dehşetin dışında başka kuvvetlerin de var olabileceğini gösteren çok etkilendiğiniz bir olay yaşadınız mı hiç?

Kamplardaki hayattan mı bahsediyorsunuz, yoksa...

Kamplarda, dehşetin, kötülüğün mutlak güçte olmadığını gösteren bir olay oldu mu?

Bilmiyorum.

(sessizlik)

Kampların o dehşetinde, o mekaniğinde bazen... yani, Auroville kanyonlarında başınıza neler geldiğini hatırlıyorsunuz... Sizi etkileyen olaylar oldu, Moloch'un bazen açık verebildiğini, alt edilebildiğini gösteren olaylar oldu, öyle değil mi? Böyle şeyler oluyor. Size gardiyanlık eden bütün bu kişilerin, sonuçta birer saman çöpü olduğunu hissettiren bir önsezi belki de içinize doğdu? Belki bir tutuklunun davranışıyla ilgili bir anı, bu kaba kuvvetin bir zayıf noktası olduğunu gösteren bir şey belki dikkatinizi çekti, sizi şaşırttı, ya da sizi etkiledi?

Fazla... aşırıydı.

Kabusta zayıf nokta olmaz. Kabustan çıkmak gerekir.

Bir şey söyleyemem çünkü hatırladığım özel bir an yok, tabii bu korkunç hiçlikten... anlatılmaz sevince çıktığım an dışında; ya, anlatamam çünkü hangi kelimeyi kullanacağımı bilmiyorum, “sevinç” değil, birdenbire olağanüstü saf ve kuvvetli bir şeye çıkıverdim – gerçekten KUVVETLİ bir şeydi: bana hiçbir şey dokunamazdı.

Sükunete mi?

Yo, sükunet değil!

Kuvveti, kuvvet. Sanki bir şey sayesinde, hiçbir şey ya da hiç kimse bana zarar veremezdi, birden dokunulmazdım. Hiç kimse ya da hiçbir şey bana hiçbir şey yapamazdı.

Hakikatle ilk temasım böyleydi (şimdi daha iyi anlıyorum), ne OLDUĞUM ile ilk temasım, yani her insanın ne OLDUĞU ile ilk temasım; çünkü bir kez bu OLUŞ başlangıcına temas ettiniz mi, her yerde olan o şeye temas edersiniz: bir başka insanın, bir bitkinin ya da bir hayvanın içinde varolan o şeye temas edersiniz; dünyanın varlığına,

oluşuna temas edersiniz. Ve dünyanın oluşu, dünyanın varlığı dopdolu, güçlü ve... “kralımsı”, “şahane” bir şey.

Bu, kamplarda temas ettiğim, hissettiğim tek şeydi. Yoksa herhangi bir lütuf anı göremiyorum... belki bir kez bir lütuf oldu... kasten olduğundan da eminim... bombardımanlar oldu; bizi bir tünele tıktılar; tünele siviller de sığınmıştı; aralarından biri bizim için bir paket margarin ya da öyle bir şey bırakmıştı; bunu kasten bıraktıklarını anladım. Bir an içimden: “Demek insanlık ölmemiş...” dedim.

O kadar.

Yoksa öyle pek fazla lütuf anı olmadı.

Bu kuvvetin anlamını çok daha sonra anlayacaktınız, öyle değil mi?

Belli bir “nefes alış” biçimine ulaşmaya başlamıştım.

Yani... çocukken, bu ışıldayan, engin şeyleri pekala hissediyordum, insan gayet rahat nefes alıyor. Ama toplama kampında bu şeyleri kuvvet olarak hissettim: daha çok “temas ettiğim”, hissettiğim bir kuvvet gibiydi. Olay kendini bu kuvvet görünümünde ifade ediyordu, ve bunun ne olduğunu anlayabilmem için de epeyce zaman gerekti.

Ama sonra, o an var olan o şeyin, HEP var olmasını sağlamadan rahat edemiyorsunuz.

Her şeyin öylesine mutlak, öylesine yenilmez olduğu o an'ın sırrını ya da yay'ını bulmadan rahat edemiyorsunuz.

Bu şeyi anlamak istiyorsunuz – hatta anlamak da değil: bu şeye tekrar TEMAS ETMEK, bu şeyi tekrar HİSSETMEK, tekrar YAŞAMAK istiyorsunuz.

Hindistan'a ilk yolculuk
Sri Aurobindo'nun bakışı

Eee, toplama kampından çıktınız... Soruyu hala kendinize soruyor muydunuz?

Bilmiyorum. Kamptan sonraki dönem, benim için belki de kamp döneminden daha korkunçtu.

Hayatta kalmayı başarabilecek miyim diye merak ederek çok zor birkaç yıl geçirdim. Çünkü beni TUTAN o kuvveti hissettiğim o an ya da o anlar, ya da o haftalar, o aylar... bilmiyorum, her neyse, kamplardan kurtulduğumda gitmişti; çıktığımda gitmişti.

Kendimi hayatın içinde buldum ama... darmadağındım... perişandım. İnsanı o anda ayakta ne tutar?

Uzun süre – çok uzun bir süre her şeyden iğrendim, her şeyi kırıp dökmek istedim.

Tiksindiniz...

Tiksirmekten de öte: hayatım sanki... kırılmıştı... hayatım kaymıştı.

Hem neyi bulacaktım ki? Batı bana ne sunuyordu ki?

O zamanlar “koloniyal okul” denilen okula gidiyordum, çünkü maceranın kolonilerde olduğunu sanıyordum, koloniler uzak ya... ama kendimi bir ders programıyla, arkadaşlarla buldum; hayata güvenle bakan bu... kendinden emin insanların arasında sanki başka bir gezegenden gelmiş gibiydim! Hayatı çok doğal buluyorlardı... halbuki benim için artık hiçbir şey doğal değildi.

Beni çok etkileyen, böyle çok güçlü bir anım var.

Fresnes hapisanesinden bizi sorguya çektikleri Saussaies sokağına kadar beni hapisane kamyonetiyle götürdükleri ilk kezdi... kamyonet Quartier Latin’de oturduğum yerin hemen

yanından geçiyordu: şey sokağından... Raspail bulvarından aşağı iniyordu.

Neyse... parmaklıklardan dışarı bakıyordum... eskiden dolaştığım mahalleden geçiyorduk; birkaç kadın, ellerinde sepet, fırından ekmek almaya gidiyordu; birden bu bana öyle KORKUNÇ geldi ki... yaşadığım semtte... ellerinde sepetleriyle ekmek almaya giden bu kadıncağızlar bana... şey gibi geldi... sanki artık hiçbir şey gerçek değildi!

Korkunçtu.

Anlatamam.

Bu, hayatımda yaşadığım en güçlü anlardan biriydi.
Bildiğim hayatın gerçekliği sanki imha olmuştu.

Sizin için artık gerçek değil miydi?

Sanki öbür dünyadaydım! Bilmiyorum. Ya da başka bir dünyadaydım.

Ya da başka bir yerdeydim.

O andan itibaren artık hayat, insanların ‘doğal’ı anladıkları gibi doğal olamazdı. Artık elde sepetle, ekmek almaya gidilmezdi, öyle değil mi?

Kamplardan kurtulduğumda aynen böyleydim... sanki gerçekten başka bir gezegendim; gerçekten çekilmezdi...

Demek “koloniyal okul” a gidiyordunuz.

Evet.

Hangisine?

Paris’tekine.

Paris'teki mi?

Hala çelişki içindeydim: yarı Breton yarı Parisliydim. Yani bir ayağım açık denizde bir ayağım “hapishanedeydi”. Gerçekten!

Ama burada da lütuf gelip kapımı çaldı.

Bir kuzenim Fransız Hindistan'ına Pondicherry valisi olarak atandı, bana: “Benimle Hindistan'a gelmek ister misin?” diye sordu; bu beni kurtardı, çünkü Paris'te ne yapardım bilmiyorum; bu benim selametim oldu; beni de götürdü... Sri Aurobindo'yu orada gördüm.

Sri Aurobindo'yu gördüğüm gün... çocukken el yordamıyla yaşadığım ve kamplarda hissettiğim, temas ettiğim “şey”... birden içimi doldurdu.

“Şey” karşımdaydı, bana bakıyordu, içimi dolduruyordu...

Capcanlıydı: bir bakışın içindeydi.

Hatırlamaya çalışın, o görüşmeyi anlatın. Hindistan'da, Sri Aurobindo gibi biriyle nasıl tanışılır?

Sri Aurobindo... biraz özeldi.

Kimseyle görüşmüyordu.

Yılda sadece 3-4 kez, öğretilileri ya da isteyen herkes önünden geçirdi ve onu görürdü; Hindistan'da buna “darshan” denir.

O gün kalabalıkla birlikte ben de Sri Aurobindo'nun önünden geçmeye gittim; büyük bir düşünür olduğunu düşünüyordum, hepsi bu. Sri Aurobindo bir “düşünür”dü, bir “filozof”tu. Ne olduğunu anlayabilmek için hemen biraz okumuştum, gerçekten de büyük bir “düşünürdü”.

Ama bir düşünürle karşılaşmadım: bir bakışla karşılaştım. Bir varlıkla karşılaştım.

Neredeydi?

Büyük bir kanapede Anne'yle birlikte oturuyordu.

Defile gibiydi: Sri Aurobindo'nun önünden geçiyorduk, ona bakabilelim diye değil, ASLINDA O BİZE BAKSIN DİYE... bakışı o dolduran, tatmin eden kapıyı içimizde aralasin diye.

O zamanlar, eserlerini biliyor muydunuz?

Hayır ama Hindistan'a gelir gelmez, onu görmeye gitmeden hemen önce *Gita Üzerine Denemeler*'i okudum; epeyce kitap okudum: hemen hissettim, bu son okuduğum daha önce okuduklarım gibi değil, daha önce anladıklarım gibi değil, bu bambaşka.

Ama Sri Aurobindo benim için hala bir “düşünür”dü... fakat birden, bir “düşünür” olmayan bir şeyle karşılaştım; o, dünyada daha önce hiç karşılaşmadığım bir varlıktı... canlı bir VARLIKTİ. Takım elbiseli, beyaz cüppeli falan biri değil. Bakışında, vücudunda, atmosferinde bir şey, tekneyle açık denizdeyken yaşadığım o şeyi enkarne ediyordu... bütün o enginlik karşımdaydı, bir varlığın içindeydi. BUYDU bana bakan... birden sanki memleketimi tanımıştım, nefes alabildiğim, rahat edebildiğim yeri tanımıştım, memleketimi tanımıştım, memleketimdeydim.

Bütün bunlar bir bakış esnasında mı oldu?!

Dört saniye falan sürdü... dört saniye. Hiç unutmam.

Tıpkı swami Vivekananda, Ramakrishna'yla ilk kez karşılaştığındaki gibi: her şey bir salisede olmuş.

Birden tanıyorsunuz: başka bir şey keşfetmiyorsunuz; birden tanıyorsunuz.

Bu “evet” gibi ama “evet”ten öylesine daha derin ki: “İşte bu”. Bu artık bir yabancı değil... bu bana bakan ben – bu birden BEN; ben, gerçekten ben, bütün yalanı ve fazlalığı soyulmuş ben. “Kalan şey”.

O bakış buydu.

Demek onu ilk kez görüyordunuz...

Evet. Hiç unutmam.

Ben bunu yaşamak istedim... kendi kendime dedim ki... eğer bir insan bunu enkarne edebiliyorsa, eğer bir insan BU OLABİLİYORSA, ki ben bunu “benim” olarak hissettim, demek ki bunu yaşamak lazım, bunu bulmak lazım; ama henüz şey değildim... daha katetmem gereken çok yol vardı. Hem bir kere orası bir ashramdı; ashram bana göre bir kilise dahaydı, ben böyle bir şey istemiyordum... duvarlar... beni hapsediyordu; duvarlar ister Asyalı olsun ister Batılı, fark etmez, benim için hepsi aynı. Bu yüzden “Sri Aurobindo Ashramına” girmem söz konusu olamazdı. Yo! Kesinlikle mümkün değildi.

Ama... o bakış... peşimi bırakmıyordu. O varlık, o oluş an'ı peşimi bırakmıyordu.

Oradan ayrıldım.

O bakış, koloniler idaresinde kendime kuracağım bütün bir sahte geleceği... yıkma kararını almamda etkili oldu. Kendi kendime dedim ki: “Yo, bitti, artık mümkün değil... artık yaşıyormuş gibi yapamam. Artık mümkün değil.”

Böylece koloniyal “kariyerimden” istifa ettim... ve oradan ayrıldım.

Cayenne’e geliş

Nereye gittiniz?

Önce Paris’e döndüm. Orada ne yapacağımı kesinlikle bilmiyordum. Bir gün bir sokaktan geçerken bir “seyahat acentesi” gördüm. Bir dünya haritası vardı, üzerine kırmızıyla deniz yolları çizilmişti; içimden: “Bu yol” dedim. Çizginin bittiği yerde... Cayenne yazıyordu. İçimden “Cayenne’e gidiyorum” dedim; acayip mutluydum! “En azından Cayenne cehennem! Gidelim bakalım. Gidip görelim, bakalım cehennemin dibinde ne varmış” dedim içimden. Çünkü benim romantik hayal gücüm için Cayenne, her türlü lanetli şey demektir. İçimden: “Tamam, Cayenne’e gidelim. Böylece kamplarda yaşadığım şeyi ORADA, cehennemin dibinde bulurum. O yaşadığım şeyi OLMAK istiyorum” diyordum.

Bir gemi bileti alıp Cayenne’e gittim, öylesine.

Ne yapmaya?

Ne bileyim... ne olursa!... mümkünse cehenneme kadar gitmeye, ya da neresi olursa ama DİBİNE kadar, SONUNA kadar, OLAYA kadar gitmeye. Bu maddenin, bu varlığın varlığını HAYKIRMASI gerektiği yere kadar. Ya bu ya da ölüm. Hayata hiç bağlı değildim ama... bundan öleceksem, en azından olayı sonuna kadar götürürken öleyim dedim.

İşte o zaman muhteşem bir şey keşfettim.

Harika olan şu ki, içinizde gerçek bir soru olduğu zaman, bütün cevaplar, bütün lütuflar var (onları istediğiniz gibi adlandırabilirsiniz): bütün lütuflar size yardım etmeye geliyor. Katettiğim bütün bu yola şimdi bakıyorum da... çok acı çektim çokook... her türlü şey atlattım; bana yardım eden lütfun elini hep görüyorum, sürekli; orada, burada, her yerde yardım etti; lütf, çağrım hep cevap verdi. Gerçekten! İnsanlar bir bilse... hayatlarından şikayet ediyorlar çünkü yeterince içten değiller. Çünkü öyle bir çağrı içtenliği var ki, KAÇINILMAZ bir maddi cevaba yol açıyor – MADDİ BİR CEVABA YOL AÇIYOR.

Bu, gaipte bir cevap değil mi?

Hayır, ben buna kesinlikle inanmıyorum. Maddenin içinde bir cevaba yol açıyor.

Guyana**Error! Bookmark not defined.**'da dolaşım, yanımda eşya olarak... bir tek *The Life Divine* vardı: “Tanrısal Hayat”. Bir de Parisli ayakkabılarım. Bakir ormana öyle daldım.

Sri Aurobindo'nun kitabı mı?

Evet. “Tanrısal Hayat”. Elimde bu vardı, bir de ayağımda Parisli ayakkabılarım, başka hiçbir şeyim yoktu. Bakir ormana öyle daldım.

“Dünyanın geçmişiyle karşılaşma” dediniz bu mu?

Evet. O zamanlar... zor anlar yaşadım. Çünkü ayağınızda Parisli ayakkabılarınızla ormana dalıyorsunuz, iyi güzel de, birden bir elementin içine, bir ortamın, bir doğa gücünün

içine giriyorsunuz; birkaç gün... nasıl desem... “korktum” diyemem çünkü artık bir daha korkmayacağım kadar çok şey atlatmayı başarmıştım... ama bakir ormanın ne olduğunu bilmiyordum!

Fiziksel olarak korkunç birkaç gün geçirdim; nasıl... nasıl yaşayacağımı bilmiyordum.

Ama Cayenne'e vardınız...

Tabii.

Eee, bakir ormana paldır küldür dalmadınız değil mi?...

(Gülüştler) Yo; şöyle oldu...

Gemide biriyle tanıştım, “maden arayıcısıymış”, bana dedi ki: “Cayenne’de bir Maden Bürosu var, ormana gitmek istiyorsan (çünkü amacım buydu tabii) Maden Bürosu kanalıyla gidebilirsin, herhangi bir sıfatla işe girerek, maden arayıcısı olarak, ya da onlar bilir seni ne olarak alacaklarını.” Gemiden iner inmez hemen Maden Bürosuna gittim... param yoktu, hiçbir şeyim yoktu... Maden Bürosuna başvurdum... sadece: “Ormana gitmek istiyorum, ne iş olursa yapmaya hazırım” dedim. Beni...

Zordur diye uyardılar mı?

Yoo! Kesinlikle!

Bürodaki adam zaten cin gibiydi, hemen anladı.

Beni birkaç Antiyiliyle bir tekneye bindirdiler, ve işe başladım; bir Avrupalıyla birlikte bakir ormanı öğrenmeye, tanımaya başladım.

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

Orada gerçekten birkaç gün... nasıl ki beni kamplarda insansal olarak kırdılar, ormanda geçirdiğim ilk günler de fiziksel olarak yıkıcıydı... sanki birden hem her şey beni... aşmıştı, hem sanki denizde boğulmuş gibiydim. Kendinizi bu... şeyin içinde bulunca... bakir ormanın ne olduğunu hayal bile edemezsiniz!

Evet...

Bu, hayat kaynayan, göz alıcı, korkunç bir ortam.
Yılan kaynıyor, gırla... her yerde yılan var.
Başlarda bu beni... ya, her üç adımda bir yılan var.
Gerçekten çok yılan var.
Ve öyle... olağanüstü bir dünya ki!
Biraz gün boyunca, sanki vücudumun içindeki kökler söküldü, fiziksel olarak nerede olduğumu artık tam bilmiyordum. Sonra ansızın, sanki ormanla anlaştık.
Biraz ay... bir yıl yaşadım bakir ormanda...

Neredeyse yalnız, değil mi?

Başta iki kişi daha vardı. Sonra bir arkadaşla gittik ormana.

*Bakir ormandaki günlerinizi, gecelerinizi anlatsanıza;
insan toprağın gücünü keşfedince ne...
Yoksa bir dahaki sefere mi?*

Belki...

CEHENNEMİN DİBİ

Cayenne; orman

Eee?...

Cayenne benim için bir seçimden çok, bir challenge'dı.

Bir meydan okuma mı?

Evet.

Kime?

Muhtemelen çünkü... Cayenne'in bütün bir hikayesi var... Cayenne aynı zamanda mahkumların çok ağır işlerde zorla çalıştırıldığı bir cezaevi... lanetli bir yer.

Zaten önce “Şeytan adasına” geliyorsunuz! (*gölüşler*) Benim için mükemmeldi! Kendi kendime diyordum: “Gidip bir bakalım cehennemin dibinde ne var”! Gemide, Guyana **Error! Bookmark not defined.**'ya giden bir maden arayıcısıyla tanışmıştım, demişti ki: “Cayenne'de bir Maden Bürosu var, orada işe girmeye çalış. Şey arıyorlar... ormana gitmek isteyen insan bulmak bayağı zor. Seni seve seve işe alırlar.” Ben de Maden Bürosundaki görevliyle görüşmeye gittim; beni hemen işe aldı. Beni birkaç Antiyliyle birlikte bir sandala bindirdiler, ve ilk bakir orman dersim için yola koyulduk.

Doğrusu, ormanın içine kıyametin içine düşer gibi düştim.

Birkaç gün sanki... kendimde değildim, sanki kendimden koparılmıştım; bana oranla aşırı bir dünya sanki beni AŞMIŞTI. Hayat kaynayan, vızıldayan, cırlayan bir

dünyaydı: dev ağaçlar, bataklıklar ve... yağmur, yağmur, yağmur, yağmur. Pusulayı şaşırılmışım – hatta durumum bundan da beterdi: sanki kıyametin içine dalmışım. Yanımda da “Tanrısal Hayat”ım vardı, o kadar...

İnsanlar farkında değil, hayatlarını belli bir “giysiyle” geçiriyorlar; bu “giyside” belli başlı duygular, belli başlı düşünceler, belli başlı prensipler var; ve giyside dönüp dolaşan her türlü küçük şey var. Ama sonuçta hayatlarını bir giysiyle geçiriyorlar; sonra aniden birisi ya da bir şey giysilerini çekip koparıyor.

Benim de zaten istediğim buydu! Bretagne **Error! Bookmark not defined.**'da geçirdiğim çocukluk günlerimden beri, keşfedilecek bir sır olduğunu hep hissediyordum: dipte, derinde KOPARILACAK bir şey vardı.

Camdan denize baktığım zaman büyük bir ağaç vardı (şey ağacı... bir çeşit çam, odamın penceresinin hemen yanında... bir servi ağacı vardı... kocaman, kapkara bir servi vardı, odamın penceresinin hemen yanında, deniz kenarında; pencereden saatlerce bakardım.

Servinin dallarının arasında bir örümcek ağı vardı... o günü hiç unutmam. Örümcek ağına bakıyordum... birden sanki gerçekten o ağın içine girdim. Kendimi görüyordum... bütün o ipliklerle ağın ortasında bir adamcağız – iplikler, okuduğum bütün kitaplardı, çünkü bir sürü kitap okuyordum; artı arkadaşları, ilişkilerdi, aileydi, Cizvit okuluydu, matematikti, kimyaydı, bana öğretilen her şeydi: kendimi gerçekten ağa yakalanmış görüyordum. Kendi kendime diyordum: “Bütün bu iplikleri kessem ne olur?”

Bu sürekli içimden geçen soruydu: “Bütün iplikleri kessem ne olur? Belki sırra ulaşırım?” Bir sır vardı, hissediyordum. Her hayat bir sırdır, her bir şey bir sırdır. İnsanın, kendindeki

sırrı KOPARMASI lazım. Ve her şey, bu insan postunun dibinde bulunan şeyi koparıp almak için bir çeşit bahanedir. Tekneyle denize açıldığım zaman “giysim” yok oluyordu. Ardından ben de çok hoş, ıslıl ıslıl, engin, hafif bir şeyin içinde yok oluyordum. Hiç şey değildi... ağır gelmiyordu.

Sonra bu şeyi toplama kamplarında da çok sert bir şekilde yeniden buldum: üzerimdeki giysiyi birden kopardılar, hiçbir şey kalmamıştı – hiçbir şey yoktu ve birden bir şey vardı.

Sri Aurobindo'nun bakışı karşısında da giysim birden koptu ve... başka bir şey vardı.

Yakalamak istediğim şu sır vardı.

Benim için hayat, çözülecek bir SIRDİ.

Ormanda da aynıydı: birden her şey öyle aşırıydı ki – hem çok güzeldi hem çok iğrençti! Çünkü şeyden çıkınca... geçirdiğim her şeye rağmen tam bir Batılı burjuva çocuğuydum; her şeye rağmen Fransız gibi yetiştirilmişim. Ve birden... kendimi bu kıyametin içinde buldum.

Ormanda hissettiklerinizi anlatır mısınız?

Ya... her şey insanı aşıyor, her yönden.

O devasa ağaçlar, öyle güzel, öyle muhteşem ki! Her yerde sarmaşık var. Sürekli bir vızıltı var... sesler, bataklıklar; her yerde bataklık var. Orman bazen ölüm kadar sessiz, sonra birden ses kaynıyor. Ve her yerde yılan var. Mesele buydu, özellikle de başta: yılanlar... bana çok tuhaf geliyordu, gerçekten, çünkü yılanları göremiyorsunuz.

Ha... bir de Antiyliler vardı tabii... yanımda iki Antiyili hamal vardı... çok gülüyorlardı, ormana paldır küldür dalan Parislinin teki olduğumu çok iyi anlamışlardı; çok eğleniyorlardı; beni sınamak istediler; sınadılar da.

Nasıl?

Bir sürü şekilde. Özellikle de yılanlarla.

Yılanları göremiyorsunuz! Her yer yılan dolu; buldukları ortama öyle uyuyorlar ki... tam üstüne basacakken son anda üzerinden atlıyorsunuz... bir dalı tutuyorsunuz: yanında bir yılan var. O ormanda ama gerçekten çok yılan var. Aslında orman oldukça boş, yılanları saymazsak.

Birkaç gün, bir 3-4 gün tam şey gibiydim... bilmiyorum, deyim yerindeyse... deniz kazası atlatmış bir kazazede gibiydim.

Bir yerlerde ormanın titreşiminden bahsediyorsunuz.

Öyle bir dünya ki, kaynıyor, vızıldıyor, cırlıyor, ötüyor, titreşiyor; insansal bir dünya değil! Gerçekten başka bir dünyaya giriyorsunuz. Bu yüzden birden bire kendinizi deniz kazası atlatmış bir kazazede gibi hissediyorsunuz – bunu anlamak lazım, vücudun buna UYMASI lazım. Orman öyle... GÜÇLÜYDÜ ki, 2-3 gün sonra bir gece ateşim bile çıktı. O orman bir güç – gerçekten bir güç; o gece ateşim çıktı çünkü ormana giremiyordum, ayak uyduramıyordum! Hala Batılı postumun içindeydim.

Giysim koparılıyordu ve ben anlamadığım bir şeye karşı debeleniyordum: ateşim çıktı. Ateşimin çıktığı günün ertesi sabahı her şey bitmişti. Kendi kendime dedim ki: “Sonuçta, niye böyle tepki gösteriyorsun? Ölmekten mi korkuyorsun?”

(Gülüşler) Güldüm: “Bir yılanı basarsam basarım! Elim bir yılanı değerse değsin! BANA NE YAA!”

Bu “bana ne!” kalbimden, yüreğimden çıktığı anda olay bitti! O anda her şeyle muhteşem uyum gösterdim. Nereye bastığıma artık hiç bakmıyordum. Artık kesinlikle hiçbir

şeye dikkat etmiyordum. SEVMEKLE meşguldüm, bu ormanla olmakla, kendimi kollarına atmakla meşguldüm... harikaydı. Artık bir yılana basamazdım! Bana artık hiçbir şey dokunamazdı!

Bana hiçbir şey olamazdı! Artık ormanın akışındaydım... ezgisindeydim... sayıklamasındaydım... sessizliğindeydim... hoyrat güzelliğindeydim... Aktım ormana...

Bir gün galiba şöyle dediniz, ya da şöyle yazdınız: "Ormanda şunu da öğreniyorsunuz: insan evrende küçücük bir nokta."

Evet. Küçücük bir nokta. Bunun farkına varıyorsunuz.

Önce yok oluyorsunuz! Ve bu "Bana ne ya! artık hiçbir şey umurumda değil! Denize atlar gibi içine dalacağım, içinde eriyeceğim" haykırışını yaşadığınız zaman – çünkü orman bir element, bir ortam, bir doğa gücü: ormana dalıyorsunuz. O andan itibaren bir nokta bile yoktu! Ağaçların hayatıyla, suyla, yağmurla, seslerle... neşeyle... süzülen bir şey vardı... harikaydı.

Bir de bazen... geceler....

Hamakta uyuyorsunuz, yerde uyuyamazsınız: yağmur yağıyor; ormanda yılda 9 ay yağmur yağıyor, durmadan. Bu yüzden ilerledikçe peş peşe kamplar kuruyorduk, kütüklerle, sarmaşıklarla... palmiye yapraklarını örüp çatı olarak kullanıyorduk... hamak kuruyorduk... Ormanda gece olağanüstü. Bütün o sesler, o gürültü, o vızıltı, o ötüşler, o cızırtı... milyonlarca böcek, kurbağa... Gerçekten... kaybolmaya... pusulayı şaşırırmaya başlıyorsunuz.

Kızıl maymunların geldiği ilk gece olağanüstüydü!

Maymunları göremiyorsunuz; genelde sadece gece, sürü halinde hareket ediyorlar; ağaçların tepesinde dolaşıyorlar,

sürü halinde; çok uzaklardan geliyorlar, ve hep bir ağızdan boğuk bir çığlık atıyorlar... Hayatımda böyle bir çığlık duymadım... Bilmiyorum... hasımlarını korkutmak için mi ne? Hep bir ağızdan çığlık atarak dolaşıyorlar. O insanöncesi korkunç çığlık ormanın derinliklerinden yükselip büyüyor, büyüyor, büyüyor ve... olağanüstü, tarihöncesi bir tür koroya dönüşüyor. “Gelip üzerime mi atlayacaklar?” diye merak ediyorsunuz... ama tabii, insanlarla hiç ilgilenmiyorlar. Çok yakınınzdan geçiyorlar. Ya bu hayvan bağırtısı bir devrim gibi! Müthiş dokunaklı... sonra çığlıklar uzaklaşıp yok oluyor... ve her yer sessizleşiyor.

Bu çığlık dalgasından sonra müthiş bir sessizlik oluyor... Birden benliğinizin bir parçası sizi tekrar ele geçiriyor... kendinizi öyle... insan dünyasının ta başında, öyle küçük, öyle kırılğan hissediyorsunuz ki... Gecenin karanlığında, büyük ormanın ortasında... bu küçük nefes de neyin nesi?

İşte o zaman bir giysi daha düşüyor. Kökende olan bir şeyle, insanın kökeninde olan bir şeyle karşılaşıyorsunuz: ilk insan ilk kez BUNU dinleyip kendi kendine: “Bunun içinde bu küçücük ben de neyin nesi?” dediğinde...

(kısa sessizlik)

Bunu kelimelerle ifade edemezsiniz ama o anda belli bir OLUŞ şekli, ya da belli bir OLUŞ TİTREŞİMİ var, çok saf, çok basit, bütün lisandan arınmış; bu sadece... dünyadaki küçücük bir... ben... dinliyor.

Bütün evrimin sezgisel deneyimi de yaşanabilir, öyle mi?

Bu, insanın bizzat sorusu.

Kendi varlığınıza temas ediyorsunuz, kafanızda herhangi bir düşünce olmadığında, sırtınızda bütün o akademik ya da sosyal veya ailevi takım taklavat olmadığında. Gerçekten “dünyadaki ilk insan” olduğunuzda, bu fantastik kızıl maymunlar korosuyla, bu ılık seliyle baş başa olduğunuzda...

Daldan dala geçiyorlar... çok uzaktan geliyorlar, dalga gibi; sanki göğüslerini yumrukluyorlar...

Orada insana yer yok! O dünyada insan tamamen yabancı. TAMAMEN. Ya da kendi kendinize: “Neyim ben? Ne? Kim? Ben ne?” diye soruyorsunuz. O an varlığınızın sanki nabızı atıyor, kelimesiz, hatta soru falan bile yok, sadece bu koskoca dünyanın ortasında bir “nabız” olma olgusu var.

Bu bir cevap başlangıcı mı?

Bu, VAROLAN bir şeyin başlangıcı. Gerisi kuru gürültü, macera falan... ama dünyanın büyüklüğü karşısında saf bir soru gibi, saf bir nefes gibi olduğunuz o kısacık anın... o basit “oluş nabzının”... kıyaslanamaz bir niteliği var. Bunun varlığınızın varlığı, dünyadaki ilk insanın niteliği, anlamı, yönü olduğunun farkına varıyorsunuz – halbuki bu sadece bir OLUŞ nabzı; o kadar.

Ormanda ne kadar kaldınız?

Bir yıl... bakir ormanın ortasında; zor değildi; muhteşemdi. Orada bilmediğim şeyler öğrendim: içine paldır küldür daldığım bir dünyayla FİZYOLOJİK olarak birleşmeyi öğrendim, dünyayla UYUMU öğrendim...

Az kalsın ölüyorsunuz.

Yooo! Kaza “düşüncesi” aklımın ucundan bile geçmedi! Perişan halde olduğum ilk üç gün hariç – “giysim” koparılıyordu, mahvolmuştum; ama ondan sonra bitmişti, ölüm falan olamazdı, kaza olamazdı!

Ormana temelli yerleşmeyi hiç düşündünüz mü?

Kesinlikle hayır! Mesele zaten buydu: ormanda geçirdiğim o 10-11 ay sonrasında gerçekten çok mutluydum, öyle ki ormanda bazen koşuyordum... öyle hafıftım ki, o dünyayla öyle uyumluydum ki sanki uçuyordum. Bazı anlar... hatta günler diyebilirim, birkaç gün üst üste çok mutluydum. Sonra bilmiyorum hangi vesileyle oldu, bir gün kendi kendime dedim ki: “YA SEN BU ORMANIN ESİRİSİN, ESİRİ!... ormanın burjuvası oluyorsun! Kapana kısırıldın!”

Birden irkildim.

Üç gün sonra teknedeydim. Her şeyi bıraktım. Cayenne’de indim. Bitmişti. Karar verdim: “Brezilya**Error! Bookmark not defined.**’ya gidiyorum”.

Nasıl oldu bilmiyorum ama birden bire kendi kendime: “Esir oldum!” dedim.

Başka bir giysi giymiştim.

Orman adamı giysisini giymiştim; ormanda bu giysiyle çok hoştu, böyle 40-50 sene devam edip orada geberebilirdim... Eee? Sırrımı çözememişim ki! Sır... sanki ancak bir giysi koptuğu zaman yakalanabiliyordu. Hemen sırtınıza yeni bir giysi geçiriyorsunuz, bir oluş alışkanlığına, çok hoş olabilen, az çok güzel, engin olabilen ama yeni bir kısır döngü olan belli bir monotonluğa geri dönüyorsunuz. Küçük ya da büyük bir mutluluğun, küçük ya da büyük bir maceranın

esirisiniz, ama sonuçta esirsiniz; BEN KİMSENİN, HİÇBİR ŞEYİN ESİRİ OLMAK İSTEMİYORDUM.

André Breton maceraya, gizeme yerleşmekten bahsediyor...

Evet! Yasadışının yasasına giriyorsunuz. Birden hissettim: “Yasadışının yasasına giriyorum!”

BrezilyaError! Bookmark not defined.: milyonlar boşa

Eee, BrezilyaError! Bookmark not defined.’ya gitmeye karar verdiniz...

Çabuk oldu, çünkü bir kez karar verdim mi hiç durmam. Bir tekneye binip Cayenne’e döndüm. Çantamı hazırladım: “BrezilyaError! Bookmark not defined.’ya gidiyorum.”

Cayenne’de sekiz gün kaldım – oldukça korkunçtu. Uçağa binip Amazonun kıyısında bulunan Belem’e geldim. Orada bir dizi macera yaşadım. Belem’de çok tereddüt ettim... tekneyle Amazon’un kaynağına doğru gitmek istiyordum. Sonra düşündüm: “Aynı bakir ormandaki macerayı tekrar yaşayacaksınız; bunu bir daha tekrarlamamanın anlamı yok.”

Belem’den ayrılıp öyle boş boş dolaştım; kamyonlarla, çeşitli yollarla Bahia’ya kadar gittim. Bahia’da içimden dedim ki: “Eee, şimdi ne yapacaksınız?”

Sonunda başka bir kamyonu bindim: “BrezilyaError! Bookmark not defined.’nın iç kısımlarına doğru gidiyorum. Ne olur? Bilmiyorum.” dedim.

Peki yaşamak için... ne yapmayı biliyordunuz, elinizden ne iş geliyordu?

Yaşamak için...

Brezilya**Error! Bookmark not defined.**'da Portekizce konuşulduğunu bile bilmiyordum! Belem'e geldiğimde İspanyolca konuşulduğunu sanıyordum. (*Gülerek*) Artık eğitimimin ne kadar iyi olduğunu düşünün! Mecburen Portekizce birkaç kelime öğrenmişim; ama sonra Portekizce'yi çabucak öğrendim; hayatımı kazanmam gerekiyordu. Birler şey yapmam gerekiyordu. Son paramla Bahia'dan kamyona bindim; karar verdim: “Ülkenin iç kısmına doğru gidiyorum, sonrası artık Tanrı'ya emanet; bakarız. Ellerimle çalışabileceğim... yapabileceğim bir iş herhalde bulurum.”

Bahia'dan yola çıktım, Sertão denilen yere doğru; oldukça çölümsü bir yer... yolda, kamyonda korkunç ateşim çıktı. Bilmiyorum, galiba malarya mı ne kaptım – ama kafamda soru işareti falan yoktu çünkü hastalığı görmezden geliyordum, umurumda değildi... hastalığa inanmıyordum. Ama öyle ateşim vardı ki, kamyoncu beni bir köyde indirdi; bir köşeye yatırıp bıraktı ve çekip gitti. Ateşimle baş başa kaldım.

Tabii bu da başka bir... sınamaydı; param bitmişti... yerel dilde ancak 3-4 kelime biliyordum. Korkunç ateşim vardı... neydi bilmiyorum. Kısmete bakın: birkaç plantasyon sahibi oradan geçiyormuş, köylüler onlara: “Burada hasta bir gringo var” demiş. Plantörler Fransız'mış! Düşünebiliyor musunuz bilmiyorum, Brezilya**Error! Bookmark not defined.**'nın göbeğinde birkaç Fransız plantör ücra bir köyden geçiyor, ve köylüler onlara: “Şurada köşede bir gringo var, gebermek üzere... (*gülüşler*) bir şeyler yapamaz mısınız?” diyor.

Beni kamyonetlerine alıp götürdüler... kakao plantasyonları varmış. Çabucak iyileştim çünkü hastalığa inanmam... hastalıklar sadece çekilmesi gereken şeyler, hepsi bu.

Kakao plantasyonları, altın meyveli toprak!

Evet, çok güzel, çok ...

Renkleri hatırlıyor musunuz? Sarı falan mı?

Pembe; ilk kakao yaprakları pembedir; ilk yapraklar çok güzel olur; şey gibidir... kakao ağacı öyle büyük olmaz, kocaman bir çalı gibidir; hepsi pembe tonlarında; matta'da; ormana matta denir; matta'da öyle büyük dağ falan yok; tepeler, çukurlar, ve de riolar var; küçük riolar akar. Çok güzel yerdir.

Plantörlerden biri ata binmeyi biliyor muyum diye sordu. “Tabii ki biliyorum!” dedim... kığım hayatta at sırtına değmemişti ama rolümü oynamam şarttı, binebilmem şarttı; beni atla koşturdular; harika geçti; at çok uysaldı, hem zaten her şeye hazırdım... beni matta'da koşturdular... beni öyle de sınadılar, dayanabiliyor muyum diye görmek için.

Sonunda aramızda bir tür uyum oldu. Oraya geleli 3-4 hafta falan olmuştu, koluma girip dediler ki: “Size bir plantasyon veriyoruz. Kakao üretir misiniz?” Atla çok güzel bir yere götürdüler; küçük bir riachon vardı (riachon ufak bir riudur). Büyük tepeler, ormanlar falan vardı... 1-2 tepe de kakao ağacı vardı. “İstersen senindir” dediler. Bir de hafif yıkık dökük bir tür ev vardı – her şeyden uzaktı.

Şöyle bir baktım... kendimi “plantör” olarak gördüm... plantör – ömür boyu plantör.

Birden kendimi gördüm; kendi kendime dedim ki: “Ya ben burada ne halt edeceğim? Kakao yetiştireceğim, sonra yine kakao yetiştireceğim, sonra kakao çuvalarımı alıp köyde kur’a göre tartacağım” – çünkü... bir stock market var... nasıl denir... kakao borsası var. “Eee, mümkünse çuvalı bir önceki haftadan 50 cruzeiro daha pahalıya satmaya bakacağım, öyle mi?” Kendimi bu işin içinde gördüm... “Mümkün değil!” dedim kendi kendime.

Ertesi gün ayrıldım.

Bitmişti.

Plantörlerden ayrıldım; müthiş hayal kırıklığına uğradılar. Güneye indim, Minas Geraes’e.

Orada da hayatımı kazanmam lazımdı. Meteliğim yoktu.

Minas Geraes, Rio’nun kuzeyinde. Mika arayıcısı oldum; hayatımı kazanmak zorundaydım; mika madenleri vardı – Brezilya **Error! Bookmark not defined.**’da çok mika var; mika oldukça ender bulunan bir madendir. Oradaki bir şirket için mika aramaya başladım... şirketin ücra köylerde bürosu vardı, oralara ancak ya atla ya da ciple gidiliyordu; ciple de iki şekilde gidiliyordu... ya çok yağmur yağar, ya da hava son derece kurudur... yağmur yağınca yollar sabun gibi kayganlaşır; güneş çıktı mı, çamurlu yollar ısıyla ondüle saç gibi olur, ondüleleşir. Bu yollarda iki şekilde gidilir: ya çok yavaş, ya da deli gibi, son sürat. Oralarda iki şekilde seyahat edilir: ya ciple, ya da atla.

Mika aradım; madenlerde... bilmiyorum bir 5-6 ay çalıştım. Madenler yaşlı bir Amerikalınınındı – adam Bostonluydu; çok iyi biriydi. Çok zengindi, çocuğu falan yoktu. Beni çok sevmişti çünkü... her şeyi riske etmeyi seviyordum; ve yaptığım işte etkili olmak istiyordum, dolayısıyla bir şey yapıyorsam, o şeyi yapılabilecek en iyi şekilde yapmak zorundaydım. Hem dünya kadar da mika bulmuştum.

(kısa sessizlik)

Beni yanına varisi olarak, “oğlu” olarak almak istedi. Çok cazipti. Beni Rio’ya çağırıyordu çünkü bürosu Rio de Janeiro’daydı. Yatı vardı. Tekneyle açılmaktan hoşlandığımı biliyordu. “Tam sana göre bir tekne var!” dedi... Rio körfezinde yatla dolaşmaya başladım. Çok güzeldi. Nihayet tekrar bir teknedeydim! Tabii bir de Brezilyalı afet buldum – güzel kızdı... Rio körfezindeki adalar muhteşemdi...

Rio de Janeiro; kızıl ada

Yeni bir kapana kısıldınız, yine kurtulmanız gerekecek...

Evet, kesinlikle!

Yalnız, kapanı hemen fark edemiyorsunuz. Ama bir gün fark ettim, Rio körfezindeki bir adaya gittiğimde... Rio muhteşem; Rio körfezi de çok harika. Adanın her yeri kırmızı çiçeklerle, kırmızı flamboyant ağaçlarıyla kaplıydı; bir de eski bir ev vardı, sanırım eskiden Avusturyalılar mı ne oturuyormuş; hakikaten muhteşem bir yerdi... bahçelerde Grek Venüsler... bir sürü antika mobilya... yer harikaydı, doğanın tam ortasında; o Brezilyalı kızla birlikteydim.

Bir gece bütün bunlara şöyle bir baktım... biliyor musunuz, hayatta bazı anlar var... gözünüz açılıyor, ve bakışınız öylece kalakalıyor... sanki bilmediğiniz bir şey ya da biri... birden her şeyi donduruyor.

Bakışım adanın küçük plajına, yanımdaki tatlı ve güzel Brezilyalıya, mika madenlerine, bekleyen yata sabitlendi. “YA SEN BURDA NAAAPIYOSUUN??” dedim kendi kendime, “NAAA-PIYO-SUUN?”

Yapamadım... şeydi... olmadı; öyle. Aynı akşam yata binip Rio'ya döndük. Bizim sevimli Amerikalı ihtiyarı bulmaya gittim. Ona: “Gidiyorum” dedim – “Nereye?” dedi; “Afrika**Error! Bookmark not defined.**’ya” dedim”; adam kafayı yediğimi sandı! Gerçekten, delirdiğimi sandı.

Mika aradığım o birkaç ay biraz para kazanmıştım. Compagnie Transatlantique’e gidip: “Afrika**Error! Bookmark not defined.**’ya giden ilk gemi ne zaman? Ve nereye gemi var?” diye sordum; Fransa’ya giden lüks gemiler var dediler... Dakar’a uğruyorlar. “Tamam” dedim. Dakar’a güverte altı bir bilet aldım; fazla param yoktu: sadece Dakar biletini ödeyecek kadar param vardı, o kadar.

Bilmiyorum neden ama her şeyi bıraktım... ya biliyorum tabii: birden tuzağı gördüm; kendimi kapanda gördüm; kendi kendime: “Ne? Sonunda burjua milyoner mi olucan? Mika madenleri sahibi olucan, öyle mi? Sonra da birkaç küçük Brezilyalı ya da Fransız-Brezilyalı melez çocuk yapıcan, onlar da Brezilyalı ya da Fransız-Brezilyalı melez çocuk yapıcak... öyle mi? – Mümkün değil” dedim.

İnsanların çoğu size imrenirdi!

Niye imrensinler ki? İnsan neyi seçerse kaderi o olur. Ve seçtiği kader onun için muhtemelen en iyisidir; onun için herhalde, büyük bir ihtimalle en iyisidir. Yani, benimkisi “doğru” yol değil: sadece BENİM YOLUM, hepsi bu.

AfrikaError! Bookmark not defined.**: yok olmak**

Kendimi Dakar’da buldum... bir oda bulmam lazımdı ama hoteller doluydu; yer bulabilmek için bir taksiye bindim; taksimetreyi görüyordum, ha bire yazıyordu, son franklarımı

da yutacaktı. Sonunda Dakar'ın dışında hotele benzeyen bir yer buldum... tam bir döküntü. Bana birisiyle paylaşacağım bir oda teklif ettiler. İki yataklı odada bir delikanlı vardı; bana sorduğu ilk şey şuydu: “Bir Musevi’yle aynı odada yatmaktan rahatsız olmaz mısınız?” – “Niye rahatsız olayım ki?” dedim. “Museviler iyi insanlardır! Tanıdığım bütün Museviler cömerttir.”

Niye böyle bir soruya gerek duydu...

Sorusunu anlamamıştım.

Afallamıştım! Benim için Musevi, Zenci, Çinli... hepsi insan. Aradaki farkı hiçbir zaman anlayamadım.

Delikanlı, gösterdiğim doğal tepki karşısında çok uygulandı... bana: “Eee, neler yapıyorsun?” diye sordu. Ben: “Ya, beş parasızım, Afrika**Error! Bookmark not defined.**’yı dolaşmayı çok istiyorum: Afrika’da Sahra var; asıl ilgimi çeken Sahra; Zinder taraflarına gitmeyi çok istiyorum” dedim. Aynen böyle dedim.

Güldü: “Dinle bak” dedi, “Benim de imkanlarım kısıtlı: Zencilere Larousse sözlüğü satıyorum. İstersen birlikte sözlük satabiliriz”. Bana oldukça... tuhaf geldi. Kendimi hiç sözlük satarken göremiyordum ama... neden olmasın? Kaybedecek hiçbir şeyim yoktu.

Köy köy gezdik, kamyon kamyon dolaştık... Sudan’ı, Gine’yi, Fil Dişi sahilini, Dahomey’i [Benin’i], Nijer’i gezdik... sözlükleri sata sata kuzeye doğru yol aldık; aslına bakarsanız iyi de satıyorduk, bu sayede hem hotelleri ödüyorduk, hem yol katediyorduk. Sonunda idée fixe’im Zinder’e geldik...

“Sahraya” gitmek istiyordum. Bir kez daha bir elementi, bir ortamı, bir doğa gücünü yaşamak istiyordum. Bütün hayatım boyunca, ancak bir elementte, bir ortamda, bir doğa gücünde rahat ettiğimi, nefes alabildiğimi fark ettim: bu ister

deniz olsun, ister orman olsun... bir elementte, bir ortamda, bir doğa gücünde olmam lazımdı.

Zinder'e geldiğimde yağmur mevsimi başlıyordu. Bana yol kapalı dediler... mahvoldum; Afrika**Error! Bookmark not defined.**'nın bir ucundaydım; rüyam sahraya dalıp biraz yok olmaktı, biraz kaybolmaktı... rüyamı gerçekleştiremiyordum. Aslında "kaybolmak, yok olmak" hoşuma gidiyordu...

Bu kez çöle mi yüzleşmek istiyordunuz?

Çöle dalmak istiyordum. Çöle dalıp ne olacak diye görmek istiyordum. Gerekirse de yok olmak istiyordum.

Hayatımı... her an, her saniye, mahvetmeye hazır bir şekilde yaşıyordum. Ancak ormanda, Brezilya**Error! Bookmark not defined.** matta'sında ya da Sertão'da olduğu gibi bazen öylesine gelen şu bir tür solunumu bulabildiğim zaman, hayatın benim için bir anlamı vardı... bazı anlar, ansızın bir nefes alış şekli gelir. İşte o zaman: "Nihayet... işte BU" dersiniz.

İlk önce deniz size bir şeyler öğretti, sonra bakir orman...

Evet.

Ardından da çölden mi bir cevap bekliyordunuz?

Evet. Çöle dalacaktım, muhtemelen de... kaybolacaktım çünkü çölün "kapısı" yüzüme kapandı; dediler ki: "Mümkün değil, yol kapalı; yağmur mevsimi, geçmek imkansız."

Eee? Çöle gidemediniz mi?

Olmadı. Zinder'de öylece kalakaldım.

Ama yine de bir şey vardı... hala “Tanrısal Hayat”ım vardı. Gittiğim her yere taşıdığım tek şey “Tanrısal Hayat”tı.

Tanrısal Hayat...?

Sri Aurobindo'nun kitabı. Aslında benim aradığım buydu, “tanrısal” bir hayat arıyordum – yani “tanrısal”ın ne demek olduğunu bilmiyorum ama... “nefes alınabilen”, çekilebilen bir hayat, HAKİKİ bir hayat istiyordum. Filozof, aile babası, matematikçi bir takım elbise istemiyordum; tabutun içine konuluncaya kadar içinde dolaştığınız, sonra da çocuğunuzun devam ettirdiği bir tür giysi istemiyordum. Bu, mümkün değildi.

Benim için tanrısal hayat, nefes alınabilen, çekilebilen bir hayattı... engin, ama aynı zamanda... ‘kendiniz’ olan bir şeyle uyumlu olduğunuz anlardı; gerçi bunun içinde “kendiniz” diye bir şey yok! O anlarda dünya sanki... nabız atıyor; öyle mükemmel bir şekilde “dopdolu” ve basit ki; ve ben bunu öylesine, hayatımda ara sıra çakan küçük şimşekler gibi algılamıştım.

Benim aradığım buydu, “tanrısal” hayat buydu.

Benliğin, ben'in yok oluşu mu?

Öyle de izah edilebilir, ama ben bir felsefe değil, bir nefes alış şekli istiyordum. Her şeye rağmen, bana o şekilde bakan o “bakış”, o “Sri Aurobindo” vardı orada; ama genel deyimle “öldüğü” zaman acayip umutsuzdum. Artık o bakış yoktu. Ama Sri Aurobindo'nun “dostu” Anne vardı.

Kendi kendime dedim ki: “Belki de her şeye rağmen orada bir sır vardır?...” Gördüm ki bir maceraya bir macera + bir macera + bir macera daha ekleyebilirsiniz ama sonunda

çember hep kapanıyor, sonunda kendinizi bakir ormanın, plantasyonun, yelkenlinin memuru olarak buluyorsunuz... kendinizi hapsediyorsunuz. Üzerinize giysi geçiriyorsunuz. Kendi kendime: “Belki de DAİMİ sır oradadır?” diyordum.

Orada nerede?

Sri Aurobindo'nun yanında, Pondicherry'de.

Kendi kendime: “Oraya gitsem mi acaba?...” diyordum.

Bir yandan da korkuyordum çünkü orası bir “ashram”dı. Yani yine duvarlar vardı. Ama şöyle hissediyordum: “Orada hala biri var, orada Sri Aurobindo'nun eserini devam ettiren “Anne” var. Belki orada bulunacak bir sır vardır?”

Kalan paramla uçağa bindim... ve Hindistan'a döndüm, sırrı bulmaya çalışmak için – ama uçup giden sırrı değil: her saniyenin SOLUNUMU olan şeyi, daimi anlamı, giysisiz şeyi, gerçek doğal'ı bulmaya çalışmak için!

(kısa sessizlik)

Kimse doğal yaşamıyor.

Hep yapay yaşıyoruz, aldatıcı yaşıyoruz, yalan yaşıyoruz. Sürekli. Uyum sağladığımız, kaynaştığımız andan itibaren herhangi bir şey yapaylığa, aldatmacaya, yalana dönüşüyor.

Yapaylığın, aldatmacanın, yalanın olmadığı o hali bulmam lazımdı, olayın NABİZ ATTIĞI, insansal “tını”yı “veren” o hali bulmam lazımdı, olduğumuz o şeyin “tamlığını”, “kamilliğini” bulmam lazımdı. Bu yüzden Hindistan'a geri döndüm. O zamanlar otuz yaşındaydım. Bu... başka bir maceraydı. Ama radikal bir macera: bir nokta şeklinde kapanıp insanı birden hapseden türden bir macera değildi.

Bu gerçekten Maceraydı... insanı hapsetmeyen maceraydı.

Ve halen yaşadığınız Macera mı?...

Tabii ki...

Bu... mümkün olan tek nefes alış şekli.

YOGİLERİN SONU

Hindistan'a ikinci yolculuk

Ashram

Anne'nin bakışı

*Yollarda yürüyorsunuz. Nasıl bir şey olduğunu, içinizde, etrafınızda neler olduğunu henüz kimse bilmiyor. Yani her zamanki mesele. Hindistan'la ilgili ilk kaydıma başlayalım. Mısır**Error! Bookmark not defined.** yolculuğunuzdan sonra Hindistan'a dönüyorsunuz...*

Yo yo, Mısır**Error! Bookmark not defined.**'a yıllar önce gittim, Hindistan'a ilk gelişimde. Bu kez doğrudan Pondicherry'ye döndüm.

Bayağı korkuyordum... çünkü... farkındaydım, epeyce deneyim yaşamıştım, içimden diyordum: "Bu deneyimi..." Sri Aurobindo'nun eserini devam ettiren Anne'yi ve ashramı görmeye gitmek, bu deneyimi başaramamak mümkün değilmiş gibime geliyordu; deneyimi başaramazsam ya da tatmin olmazsam, o zaman bu, ne sonu ne de çıkış yolu olmayan maceralar kısır döngüsü demekti. Bir şeyler olmak zorundaydı.

(kısa sessizlik)

Anne'yi, benim bu arayış turumdan önce, Sri Aurobindo'yla görmüştüm.

Bakışı Sri Aurobindo'nunkinden farklıydı.

Bakışı başkaydı. Aslında Anne'yi gördüğümde, bakışı beni altüst etmişti...

Sanki ilk kez biri bana sevgiyle bakıyordu.

Bu, göğsünüze saplanan, bağrınızı yırtan, tamamen altüst eden... biraz da korkutan bir bakıştı. Bu yüzden o bakışa dikkat ediyordum.

Ama kimse bana öyle bakmamıştı. Kimse beni öyle sevmemişti. Beni çok seven kendi annem bana öyle bakardı, beni öyle severdi; annem hayran olunacak bir kadın; gerçekten, sırf kimliğinden ötürü değil, annem olduğundan dolayı değil. Ama gördüğüm bütün bu bakışlarda, dipte hep “almak” isteyen, ya da bir şey BEKLEYEN bir şey vardı.

Anne'yle çok tuhaftı: önce bu sanki bir sevgi “gücüydü”. Sonra, hissediyordunuz ki... bir şey almak istemiyordu ama en derine girmek istiyordu... varlığınızın kaynağına TEMAS ETMEK isteyen bir KILIÇ gibi...

Bakışından çok etkilenmiştim.

Sri Aurobindo'nun bakışı gibi değildi. Sri Aurobindo'nun bakışı... bir enginlikti, bir sonsuzluktu. Sanki O'nun içine yüzyılların arasından çok yumuşak, çok tatlı... kar gibi bir şeyin içine dalıyordunuz... içinde kayboluyordunuz. Kelime falan yoktu, ve olay bitiyordu... öyle iyiydiniz ki! Öyle engindiniz ki, açık denizde gibi... her zamanki memlekette.

Anne'nin bakışı... çok olağanüstüydü: pala gibiydi. Ama sevgi dolu bir pala; sonsuzlukta yok olmuyordu, maddeye, ‘kalbe’ dalıyordu; yani, benim için öyleydi.

Beni allak bullak ediyordu, beni büyülüyordu... Anne benim için bir soru işaretiydi; çünkü bakışının hakikati konusunda yanılmak mümkün değildi: fazla derine giriyordu. Aslında BAKIŞI YÜZÜNDEN geri döndüm, anlamak istiyordum. İnsanın en derinine soktuğu o “palanın” nereye kadar girdiğini, veya “palanın” bir yere girip girmediğini anlamak istiyordum. Ben o yere kadar gitmeye hazırdım. Benim için önemli olan buydu.

Bu yüzden Pondicherry'ye döndüm. O zamanlar otuz yaşındaydım. Kendimle gerçekten hiç barışık değildim... hem ashramdan da acayip çekiniyordum.

Hatırlıyorum, plaja gittim; sahile çekilmiş katamaranlar, tekneler vardı... sigaramı içmek için bir katamaranın arkasına saklandım. İçimden dedim ki: “Oğlum bu son sigaran biliyor musun, Ashrama giricen.” (*Gülüşler*) Hiç rahat değildim. Her neyse...

Akşam, Ashramın “Oyun Alanı”na gittim çünkü bütün öğretililer “Oyun Alanı”nda toplanıyordu. Anne de oraya geliyordu.

Ashramda çok jimnastik yapılıyor. Baktım öğretililer üçlü sıralara dizilmiş jimnastik yapıyor... A-CA-YİP TIRSTİM. İçimden dedim ki: “İlk trene binip çekip gidiyorum buradan! Burada kalamam. Mümkün değil!”

Ama ben çok inatçı adamım. Breton'um. İçimden: “2 yıllık bir deneyim yaşayacaksın. Daha ilk sınamada su koyverme” dedim. Kaldım. Ama şunu da söyleyeyim: YILLARCA savaştım. Yıllarca. Beni orada bir tek Anne tutuyordu, çünkü ashram bana öyle tersti ki – ashram dünyası, benim bütün özgürlük, enginlik anlayışıma acayip tersti; sadece Anne beni orada tutabilirdi, anlamamı sağlayabilirdi.

Bir tek Anne bambaşka şeyleri anlamamı sağlayabilirdi.

Anne'yle çok savaştım, çok. Başka deyim yok, gerçekten, Anne'yle... 1 yıl, 2 yıl, 3 yıl savaştım. Aslında, Anne'yle neredeyse 6 yıl savaştım; Ashram'dan bir ayrılıyordum, bir dönüyordum, bir ayrılıyordum, bir dönüyordum.

(kısa sessizlik)

Bir gün karar verdim: “Yo, burada KALAMAM. Mümkün değil. Gidiyorum.” dedim. Şartlandırma yüzünden mümkün

değildi... Pondicherry'yi bir düşünün: hala bir şehir bandosu olan, Fransız ordusunda hizmet eden Hintli sipahileri olan küçük, kolonyal bir şehir... bana göre... berbat bir dünyaydı. Benim nefes alış şeklime öyle tersti ki.

Bu yüzden bir gün karar verdim... “Yo, gidiyorum, burada kalamam. Mümkün değil. Gidiyorum.”

Bir sannyasinle tanışmıştım... “Yanına giderim” diye düşündüm.

*Sannyasin***Error! Bookmark not defined.** ne?

Sannyasin bir tür rahiptir. “Rahip” diyoruz ama sonuçta bu bir kelime, bir din değil, öyle değil mi? Sannyasinler bütün köprüleri atan, her şeyden el çeken, her şeyden vazgeçen insanlar... deyim yerindeyse tam... devrim yapan insanlar; yani HER ŞEYDEN vazgeçiyorlar. Ve yollarda yürüyüp dileniyorlar.

İçimden: “Belki de bu, son... maceradır?” dedim. Bütün köprüleri atıp... en sonun SONUNA kadar gitmem gerekiyordu! Bu insan postunda ne olduğunu bulmam gerekiyordu.

Derdim sıkıntım buydu. Yoksa felsefe, edebiyat falan değildi... varlığımın derin ihtiyacıydı. İçinde öylesine kötü bir şekilde iki ayak üzerinde hareket ettiğim bu insan nedir bilmem lazımdı.

Bu yüzden gittim.

Seylan**Error! Bookmark not defined.**'a... o sannyasinin yanına gittim.

Böylece, negatif yönüyle benim için oldukça eğitici olan tuhaf bir macera başlamış oldu.

SeylanError! Bookmark not defined.

Tapınak, tanrısal müzik

SeylanError! Bookmark not defined.'a... Seylan'ın güneyine gittim.

O sannyasinError! Bookmark not defined. bir tapınaktaydı... tapınakta dileniyordu.

Oraya vardığımda belime dhoti denen beyaz bir peştemal sardım, boynuma da bir eşarp taktım. Tapınakta uyuyordum çünkü uyunabilecek tek yerdi... büyük döşeme taşlarının üzerinde uyuyordum. Sannyasinin dilendiğini yiyordum. Herkes gibi yapmak istedim, bu yüzden alnıma beyaz kül sürdüm. Öyle yaşadım... SeylanError! Bookmark not defined.'ın güneyindeki o tapınakta hayat benim için... başka bir felaketti, tıpkı bakır ormandaki gibi... ya, birden, ÖYLE farklı bir dünyaya fırlatıldım ki... öyle farklı ve aynı zamanda... neyin bana tanıdık geldiğini... ya da ne hissettiğimi söyleyemem ama birden, başka bir tür felaketin içine “daldırılmışım”.

Bunu anlatacak kelimeleri bulamıyorum.

Bu hep düşen bir tür giysi, hep. Giysi düşüyor ve kendinizi ÇIRILIPLAK bir şekilde bambaşka bir ortama fırlatılmış buluyorsunuz. O gongların, o ritüellerin arasında... tapınağın döşeme taşlarının üzerinde uyumak, gidip dilenmek... deyim yerindeyse tamamen... “eksantrik” bir alemdeydim, bildiğim tüm merkezin dışında. Çok... tuhaf bir şeyin içine atılmışım.

Çabucak hastalandım; e tabii, çünkü dereden su içiyordum. Pilav dileniyorduk – bize pilav veriyorlardı, bir sürü de baharat... şu *chilis* denen acı biberlerden, acayip yakıyordu; vücudum çabucak harap oldu.

İlk geceler, deyim yerindeyse... ‘eksenimi’ kaybetmişim... üstelik hastaydım; artı bazı şeyler de artık burama gelmişti.

Ve bir gece, o tapınakta, belki de hayatımın en olağanüstü deneyimini yaşadım. Uykumda öyle bir müzik duydum ki... tanrısaldı... ya, anlatamam... HİÇBİR ŞEY, HİÇBİR insansal müzik buna benzeyemez; “ses”... sanki... dünyanın – evrenin sesiydi... olağanüstü güzel bir armoni... “Tanrısal”ın ne olduğunu bilmiyorum ama bu “tanrısal”. Beethoven’e bayılırım... zaten Batının bir tek müziği beni etkiliyordu... Beethoven’ın en muhteşem kuartuorları bile bu ses... BOLLUĞU yanında küçük bir müzikçikti. Sanki bütün evren çalıyordu, titreşiyordu... sanki bütün evren müzikti.

Çok çarpıcı bir deneyimdi. Uyandığında, bilmiyorum, 2-3 saat boyunca kendi kendime: “Mümkün değil! Olamaz! Neydi bu?” diyerek başımı ellerimin arasında tuttum. Bu... Güzelliği... bu muhteşem Güzelliği duyduğum için sanki delirmiştım. Sanki kafayı yemiştım. Kendi kendime: “Olamaz! Olamaz! Ya bu mümkün değil!” diyordum. Bu Güzellik... tanrısaldı – Tanrısal’ın Ta Kendisiydi. O gece bilmiyorum, neye temas ettiğimi...

Muhtemelen, her zamanki dünyamdan öyle “kopmuşum” ki...galiba bambaşka bir... bölgeye temas ettim.

Sannyasin

Sannyasinle gittim.

Kuzeye doğru yol aldık... Seylan**Error! Bookmark not defined.**’ı katettik.

Sonra Hindistan’a döndük.

Bir gün bana: “Sannyasin olacaksın” dedi.

(kısa sessizlik)

O sabah..... bir nehir vardı; bana: “Çıkar giysilerini” dedi.

Nehre girdim.

“Dal” dedi.

Daldım.

Sonra: “Avucunun içine birazcık su al” dedi.

Sağ avucumun içine birazcık su aldım, birkaç damla.

“Şimdi ayini kutluyorsun – kendi ailenin son ayinini kutluyorsun: artık annen yok, baban yok, memleketin yok... hiçbir şeyin yok...”

Suyu parmaklarımın arasından akıtıp nehre geri verdim.

Sanskritçe mantralar okudu... mantralar çok güzeldi; şu Sanskritçe öyle bir dil ki... titreşen bronz gibi. Mantraların öyle eski bir titreşimi var ki... sanki binlerce yıl geriye uzanıyorsunuz.

Her hareketin... binlerce yılı peşine taktığını... zamanda çok... engin, çok uzun bir... derinliğe sahip olduğunu hissediyordunuz.

Yapılan o hareketlerin çoktan var olduklarını, çok eski olduklarını, çok yapıldıklarını hissediyordunuz; her şeyde öyle güzel bir... derinlik vardı ki; sanki... kutsaldı.

Neden kutsaldı bilmiyorum... çünkü o hareketlerde, o seslerde... o ritüelde bir sürü yüzyıl vardı.

Elimdeki suyu nehre döktüm.

Çıplaktım.

“Gel” dedi.

Küçük bir tapınağın yanına gittik.

Başka sannyasinler de vardı; ateş yaktık; çıplaktım... ateşin önüne oturdum; sannyasinler Sanskritçe mantralar okumaya başladı.

Sannyasin bana yapmam gereken hareketleri ve şeyleri söylüyordu ama hep aynı hareketti: ateşe “atıyorduk”, sembolik olarak, pirinç tanesi şeklinde, yağ veya tereyağı şeklinde...

Her şeyi ateşe atıyorduk; aklın realizasyonlarını bile ateşe atıyorduk; hayatın realizasyonlarını atıyorduk; olabilecek BÜTÜN realizasyonları atıyorduk; her şeyi ateşe atıyorduk. Bütün iyiliği, bütün kötülüğü, bütün üzüntüyü, bütün sevinci; dünyanın bütün “evet”lerini, “hayır”larını...

Her şeyi: “üzüntü istemiyorum, sevinç istemiyorum, iyilik istemiyorum, kötülük istemiyorum. OLAN Şeyi istiyorum, her zaman aynı OLAN Şeyi – değişmeyen Şeyi istiyorum.”

(kısa sessizlik)

Adaklar bitince sannyasin bana turuncu bir giysi verdi: bele sarılan bir tür dhoti; nasıl desem... peştemal gibi bir şey; mantra okurken kullanılan bir rudraksha kolyesi verdi, ve... yemek ve su için bakır bir kase verdi. Artık her şeyi yakmış dilencinin tekiydim.

Düşüm yollara... gittim... her türlü şey yaşadım.

Sannyasin **Error! Bookmark not defined.** bana bir süre eşlik etti. Hindistan’da beni sürekli trene bindirdi, ha bire trene bindik. Garların peronlarında uyuduk, kazanların ısıklık sesleriyle... Sannyasin beni başka bir şekilde tekrar “KIRMAK”, “KOPARMAK” istiyordu.

Hindistan’ın o trenlerinde haftalarca yolculuk ettik... sıcak korkunç... her yer pis... garların peronlarında uyuyorsunuz... sivrisinekler... ya tam bir kabustu: artık bilmiyordum gün müydü... gece miydi, uyuyor muyum... yürüyor muyum.

Ama artık “kırılacak”, “koparılacak” bir şeyim yok gibiydi. Artık aşmıştım... olayın dışındaydım... bitmişti... artık “kırılmazdım”, “kopmazdım”.

Ama hala beklemedeydiniz...

Evet. Olayın NEREYE varacağını bilmem lazımdı.

Himalayalar**Error! Bookmark not defined.**'a gittim.

Yine uzun bir yol katettim.

Ama bir şey oldu... çabuk oldu çünkü gerçekten... OLAN ŞEYİ, HAKİKİ ŞEYİ istiyordum, GERÇEK olay dışındaki hiçbir şeyle ilgilenmiyordum.

Böyle olunca da her zaman var olan lütuf cevap veriyor.

Çıplak sannyasin**Error! Bookmark not defined.**: ya sonra?

Himalayalar**Error! Bookmark not defined.**'da bir gün nanga-sannyasin**Error! Bookmark not defined.** denilen bir sannyasine rastladım.

Nanga-sannyasin**Error! Bookmark not defined.**, çıplak bir sannyasindir.

Beline dhoti bile sarmaz; hiçbir şey giymez; çırılçıplaktır.

Adam gençti, yakışıklıydı! Yollarda şarkı söylüyordu. Çıplaktı; bir simta taşıyordu; nanga-sannyasinler, durdukları her yerde ateş yakmak zorunda, bu yüzden yanlarında hep simta denilen, ateş yakmakta kullanılan bir tür pense taşırlar... simtası çın çın çınıyordu.

Yollarda çınlayan simtasıyla şarkı söyleyerek çırılçıplak gidiyordu. Adam öyle neşeliydi ki...

Onunla gittim.

Bir ara ona şöyle dedim: "Giysimi atıyorum."

O... sannyasin**Error! Bookmark not defined.** giysisinden... UTANIYORDUM! O özel renkteki giysiyle "sannyasin**Error! Bookmark not defined.**" kılığma girmek... bana bir tür parodi kıyafeti gibi geliyordu!

ÇIRILÇIPLAK OLMAK LAZIMDI!

SannyasinError! Bookmark not defined. giysisi bir üniforma gibi miydi?

Evet, başka bir üniformaydı. Yani, BEN buyum, BEN şöyleyim demenin başka bir şekli. Birden müthiş iğrendim bu... bu şeyden...

Ona: “Senin gibi çıplak olmak istiyorum” dedim.

Tenimi fark ettim... korkunç beyaz kalmıştı: Batının izi.

Bunu kötü anlamda söylemiyorum... Batı karşıtı değilim! Sadece benim “bembeyaz”dı, yani onlar gibi güneşte pişmemiştim...

Bana: “Sannyasin giysini çıkaramazsın! Olmaz, bu senin yasan değil! Sen sannyasinsin...” dedi.

Onu kolundan tuttum: “Ne yasası?”

“Sen sannyasinsin” dedi.

Bu etiket beni boğmaya başlıyordu, kendi kendime: “Ne yani, yine mi hapsoldüm? Ben “sannyasinim”! dolayısıyla da bunu yapamam...” dedim. Kendimi biraz hapsolmuş hissetmeye başladım.

Yarım yamalak bir İngilizce’yle az çok anlaşabiliyorduk, ona “Sürekli yollarda yürüyorsun” dedim, “Böyle daha ne kadar yürüyeceksin? Ya sonra? ...”

“Sonra, yine yürüyeceğim!” dedi.

“Eee, sonra? SONRA?”

“Bitince... bitiyor. Seni... yakıyorlar... ve bitiyor! Özgür oluyorsun” dedi.

İsyan ettim...

Yaa? O KADAR YÜRÜYECEKSİN, ACI ÇEKECEKSİN, BUNCA ŞEY YAŞAYACAKSIN, sonra da seni eski bir partal gibi ateşe atacaklar, öyle mi?

Eee, o zaman bu hayat ne?

O yogileri gördüm; çok huzurlu görünüyorlardı; onları gördüm! Yanlarına oturdum! Gözlerimi kapatıp meditasyon yaptım! Yaşadıkları huzuru biliyorum! Belli bir şekilde kopuyorsunuz, yani bir enginlik, bir gülümseyiş, bir açıklık var – artık problem falan kalmıyor!

Ama SONRA?

Sorum hep aynıydı. Ya sonra? Ya sonra?

Eee? Seyre dalmış bir vaziyette mi kalacaksınız? “Huzur” içinde kaldınız diyelim, ya da “sevinç” (yo, sevinç diyemem çünkü o an sevinç yaşadığımı söyleyemem). Ama enginliği yaşadım; o pürüzsüz enginliği yaşadım: çok geniş, içinde çok rahat ediyorsunuz – çok iyi; büyük bir ışık gibi; ama gözlerinizi tekrar açtığınızda... insanlığı aynen bıraktığınız gibi buluyorsunuz! Kendinizi tıpkı eskiden olduğunuz gibi buluyorsunuz: yine açsınız, yine üşüyorsunuz, yine korkuyorsunuz, altta yine çelişkili düşünceler kaynıyor...

Eee, sonra? SONRA?

Hayattaki amaç... gerçekten Himalayalar**Error!** **Bookmark not defined.**'ın bir köşesine çekilip sonuna kadar seyre dalmak mı? Eee? sonra?

Sonra?

Hiç marifeti olan yogi gördünüz mü?

Tabii gördüm! Şarlatan çok... ne kadar marifetliyseler o kadar şarlatan olduklarından emin olabilirsiniz; bütün o numaralar çok kolay; onlar soytarı; hakikatle alakaları yok.

“Hakikat”... bu hakikat kelimesini sevmiyorum; her neyse “hakikat”... solunan bir şeydir; bir bitkinin kokusu gibidir; ağaçlarda esen rüzgar gibidir; denizde aniden çıkan bora gibidir: benim için hakikat bu; akan bir şeydir, cildinizin gözeneklerinden içinize çektiğiniz bir şeydir; söz gözenekten

açılmışken... yolculuğumun sonunda cildimde gözenek falan kalmamıştı...

Varlığınız, yükselen bir alevin ucu gibi, yanan bir mumun ucu gibi yükseliyor ve eriyip gidiyor... tabii artık problem falan da kalmıyor! Her şey mutluluk içinde yüzüyor.

Ama sonra?

Ben, caddede yürürken, ya da ne bileyim, viskimi alırken... yaşarken içimi dolduran bir şey istiyordum! Her saniye içimi doldursun ve şartlı olmasın – ne Himalayalar'a**Error! Bookmark not defined.** ne de bir rahip giysisine bağlı olmasın.

İşte o noktada o PALA – Anne'nin o ışık palası gibi bakışı beni çekti. Çünkü o pala “yukarılarda kaybolup giden, engin hissettiren... huzur ve ekstaz veren” bir şey değildi.

Aksine, Anne'nin O pala gibi bakışı, etinize saplanıyordu, varlığınızın derinine temas etmeye çalışıyordu.

O bakış beni Pondicherry'ye geri getirdi.

İçimden: “Kaçtın, işi sonuna kadar götürme cesaretini gösteremedin” dedim.

Pondicherry'ye döndüm.

Hindistan'ın yolları

Önce Hindistan'ın şu yollarından bahsedelim.

Himalayalar**Error! Bookmark not defined.**'dan indim; güneye doğru yol aldım.

Tabii Hindistan'ın o muhteşem güzelliği var: Hindistan'ın o insanları, her yerde karşılaştığımız o iyilik, o sevimlilik, o nezaket. Size her yerde kapılarını açıyorlar, her yerde bir gülümsemeyle karşılaşıyorsunuz. Çok iyi anlıyorlar, izah

etmenize gerek yok. Hissediyorlar. Bu, Hindistan'ın büyük bir lütfü.

Hint halkı aslında kendinizi “yabancı” hissetmediğiniz bir halk – bembeyaz bir tenle bile. Dikkat çekebilirsiniz, hatta çocuklar peşinizden bile koşabilir ama kendinizi yabancı hissetmiyorsunuz; hem kim olduğunuzu hissediyorlar; onları kandıramazsınız: kim olduğunuzu hissediyorlar. Yani Hindistan'ın o büyük iyiliği, o sevimliliği, o nezaketi vardı tabii. Sonra bütün o... boyut... Hindistan'ın tapınaklarının o... boyutu. Tabii, bu beni nihai olarak... KIRABİLİRDİ, KOPARABİLİRDİ aslında... Himalayalar**Error! Bookmark not defined.**'dan bile fazla.

Bazı tapınaklarda öyle bir titreşim var ki... öyle güzel ki.

Sanskritçe'nin ne olduğunu bilmiyordum... Sanskritçe öyle “dolu”, öyle “yoğun”, öyle... güç yüklü bir dil ki... Nereden geldiği bilinmiyor... Sanki insan öncesinden geliyor; sanki sesler bildiğimiz dili ifade etmiyor... özneler, ilgeçler, tümleçler... seslerin sanki gücü var, sanki sesler bir şeyler “ifade ediyor”.

O tapınaklarda BU TİTREŞİM vardı; benim için oldukça... büyüleyiciydi. İnsanın onlarla orada şarkı söyleyesi, dans edesi geliyordu... çok çekiciydi.

Shiva tapınağında mı?

Evet... Özellikle de Benares'teki [Varanasi'deki] Shiva tapınağı, çok muhteşem. Orada kolayca kopabileceğinizi, kendinizi kaybedebileceğinizi hissediyorsunuz.

Ama şunu da söyleyeyim, Mısır**Error! Bookmark not defined.**'da da aşağı yukarı aynı şeyleri hissetmiştim.

MısırError! Bookmark not defined.

MısırError! Bookmark not defined.’a ilk kez savaştan hemen sonra gittim; hiçbir yeri bilmiyordum, gerçekten tam küçük bir Batılıydım: Asya benim için coğrafyadan ibaretti, o kadar. Asya’nın dinleri, manevi hikayeleri hakkında hiçbir şey bilmiyordum – hiç. Tam Batılı kültürün içinde yüzüyordum, epeyce kitap okumuştum ama yine de biraz odundum. Üç haftalığına Luxor yakınlarına gittim.

Niye bilmiyorum ama içimi bir heyecan, bir coşku sardı... Ölü görünen o harabe tapınaklardan geçince, taşlara dokununca... altüst oluyordum... anlayabileceğimin, düşünebileceğimin, hissedebileceğimin çok ötesinde... İzah edemiyordum, anlayamıyordum.. Tapınaklar beni FİZİKSEL OLARAK olağanüstü etkiliyordu...

Biz Batılılar için her şey sınırlı: taş, sandalye, adam, kadın... sanki her şey kesin, belirli, sınırlı bir çerçevede içinde kapalı; her şey belirlenmiş, tanımlanmış, sınırlandırılmış durumda – her şey.

Şimdi Batıya şöyle başka bir seviyeden tekrar baktığımda, sanki bütün Batılı entelektüel yetişme tarzı olağanüstü askeri ve hukuki bir şey. Her şey çok esnemez, çok katı. Her şey etiketlenmiş. Varlıklar bile, insanlar bile “belirlenmiş”, “tanımlanmış”.

MısırError! Bookmark not defined.’la ilk temasım (ki, Hindistan’da bu daha da yoğun) birden, bu... küçük “tanım”, bu küçük “belirleme”, belirlediğimi, tanımladığımı zannettiğim o küçük nesnenin gerisindeki muazzam alana fırlatılmıştı. Birden her şey derinliklere gömülüyordu. Ve bu derinlikler TİTREŞİYOR.

Bu titreşim bende bir şey uyandırıyor ama... bu şeyi tanımlayamıyordum, bu şeyi tanımlayacak kelime yoktu.

Ama artık şeyler tanımlamaların içinde hapsolmuş durumda değildi; birden her şey, sanki zamanda çook eskilere uzanan bir enginlik kazanıyordu. Ve bu enginlik, bu muazzamlık bir soyutlama değildi, bir “ses” gibiydi, bir titreşim gibiydi.

Asırlarca ve asırlarca gonglar ve ritüeller emmiş o duvarlar mesela, sanki hala titreşiyordu. Ne titreşimiydi? – Bir çağrı titreşimiydi.

Bütün bunların gerisinde çağrımı tekrar bulmuştum. Çağrı bu defanın çağrısı değildi. Belki pek çok defanın çağrısıydı. Sanki o haykırış, o ihtiyaç bugün, bu hayatta, Bretagne **Error! Bookmark not defined.**'daki çocukluğumda doğmamıştı. Sanki birden bütün bu hayatın gerisinde uzantılar vardı ve o anki çağrı ya da o an olduğum kişi, çook eskilere uzanan ve titreşen bir şeyin sadece küçük bir “projeksiyonuydu”. Bu şey çağırılmıştı, çağırılmıştı... çok uzun bir süre bizzat kendisi çağrı olmuştu...

Ve bu şey çok ileriye uzanıyordu... öyle mi?

Belki!...

Çünkü insan bu “uzak”tayken, öylesine eski bu şey sanki hep varmış gibi... Bu “GEÇMİŞ” falan değil... tarif ettiğim için çok eski bir şeymiş gibi geliyor, oysa bu... SÜREKLİ... HEP varolan bir şey.

Ama bu “hep”, “projeksiyonu” ileride olan bir “hep” değil...

Bu “HEP”, VAR... ya, bilmiyorum.

Dinler; Budizm, nihilizm ve nirvana

Bir Hristiyan aynı şeyi bir katedralde ya da bir kilisede keşfedebilir mi?

Keşfedebilir!

Pekala mümkün. Kesinlikle.

Aslında HER ŞEY, içinizdeki BAŞKA bir derinliği keşfetmeye iten bir yoldur, bir bahanedir. Ama insanlar sonunda aracı amaca çeviriyor, hapse çeviriyor.

Hep duvarlar... Bir gün Teb’de birileri: “YETTİ ARTIK, BIKTIK BU RAHİPLERDEN!” dedi. Dinler... her yerde... hep... her zaman...

Sannyasin, ashram sakini, Katolik, Marksist... hepsi kendi kendini hapsediyor. Oysa bütün bu şeylerin hepsi harika: din harika, Marksizm harika – her şey harika... yeter ki bu şeyler sizi insan olmaya, yani kendinde bir titreşim taşıyan bir şey olmaya... eskii olan – eski ve hep var olan bir şey olmaya başladığınız O NOKTAYA varmanıza yardım etsin.

Ama araç... o başka boyuta yaklaşmaya yardım eden araç, amaca dönüştürülüyor. Bir dogma oluyor. Bir hapis oluyor.

Ya da büyük G’yle Guru oluyor, büyük t’yle Tanrı oluyor.

Bu da ölümün başlangıcı.

Tabii! Bir şey “belirlendiği”, “tanımlandığı” andan itibaren ölür. Ölüdür.

HİÇBİR Hristiyanlığa karşı değilim, HİÇBİR Budizm’e karşı değilim, HİÇBİR Marksizm’e karşı değilim, HİÇ KİMSEYE ya da HİÇBİR ŞEYE karşı değilim.

Ama hapseden her şeye kesinlikle KARŞIYIM.

Yani, hakikati yakalayıp cebinize koydunuz, ve tamam, oldu... erdiniz, öyle mi?

Ben işte bu yalana tahammül edemiyorum.

Bu yalana ne Teb’de, ne Pondicherry’de, ne de Paris’te... hatta bakir ormanda bile tahammül edemedim.

Hakikat, 'hale gelen...', 'gelecekte olan...' yani sürekli gelişen bir şeydir. Deyim yerindeyse hem ebediyen aynı olan hem sürekli sorgulanması gereken, sürekli düşünülmesi gereken, hep 'hale gelen', 'gelecekte olan', gelişen bir şeydir. Hakikat, gittikçe daha fazla ENKARNE EDİLMESİ, CİSİMLENDİRİLMESİ gereken bir şeydir.

Enkarne etmeyi, cisimlendirmeyi evet, bunu anlıyorum.

Enkarne etmek, kendi postunun içine sokmak demek.

Sannyasin **Error! Bookmark not defined.** yolculuğumun tamamı, insanı postunun dışına çıkartan bir şeye varıyordu.

Bu noktada, gerçekten bir... parkurun sonuna gelmiştim. Bu, NİHAİ parkur gibi görünüyordu. Nihai olan bana göre nihai değildi. Ya da nihai buysa, o zaman ben Budistleri, İllüzyonistleri, sağa sola bomba koyanları anlıyorum! Çünkü bu... aynı şeye ulaşmanın aktif ya da negatif yolu.

Bu hikayelerin hepsi lanet bir illüzyon.

Ya illüzyonun içinden çıkmak lazım, ya da her şeyi havaya uçurmak lazım.

Tabii yogiler, Budistler: "Nirvana" diyor, "Cennet" diyor.

Ötekiler: "Yo, yo, bomba koyacağız..." diyor.

Hepsi aynı.

Vecdi ya da şeytani, hepsi aynı.

Bu... aynı noktaya varan iki red, iki inkar. İki yol da... çıkmaz.

Ya da... bu dünyanın hiçbir anlamı yok.

Pondicherry'ye... Anne'nin yanına geri dönmemi sağlayan buydu.

Hindistan'ın yollarında yürümek nasıl bir şey?

Aaa... yürümeyi severim. Her şekilde.

Çok yorulmayı çok seviyorum; vücudumun imkanının son sınırına dayanması hoşuma gidiyor. O zaman başka bir... ritme giriyorsunuz. Artık eforu vücudunuz yapmıyor – başka bir şey sizi taşıyor.

Çok yürüyünce... ucunda büyük bir ritm var. Yorgunluk aşamasını aştığınız zaman, belli bir aşamayı aştığınız zaman, bu büyük bir ayın gibi. Hindistan'ın yollarına gelince... başka yerden gerçekten daha... şey... olduğunu söyleyemem çünkü benim için esas olan “yürüyüştü”... yoksa insanlar falan... Daha iyi nefes aldığım, daha rahat ettiğim bir ülkede hissediyordum kendimi. Bu, Hindistan'ın bir lütfü... ya da lütfuydu, çünkü şimdi hala öyle mi bilmiyorum; bu, bu ülkenin bir lütfü. Hindistan'ın gerçekten kendine özgü farklı bir havası var.

Ama tüm Hindistan'ı katettikten ve idealini az çok öğrenip tanıdıktan sonra, ideale az çok temas ettikten sonra, “insansal'ın” sonuna gelmiştim.

Cevabım yoktu.

Ya da cevap: gitmek... yıpranmış vücudu ateşe atmak.

Cevabım yoktu.

Aslında Hindistan'ın çökkünlüğünün, bozulmasının nedeni bu: maneviyatını ENKARNE EDECEĞİNE, hayal etmek için kullandı, meditasyon yapmak için kullandı, “nirvana” dedikleri bir tür spiritüel uyuklama için kullandı. Resmen uyuyorlar, hoş bir şekilde, engin bir şekilde ama RES-MEN UYUYORLAR! NE'LER? Dünya için NE YAPIYORLAR?

Her yerde bu engelle karşılaşıyordum. Karşıma hep bu çıkıyordu, dönüp dolaşıp sürekli bu engelle karşılaşıyordum.

Amaç ne? Bu insan VÜCUDUNUN amacı ne? Deniz kenarında enginliği seyreden, ve yaşanacak bir şey olduğunu hisseden o çocuğun vücudu olan bu insan VÜCUDUNUN amacı ne?

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

Bu işin ucu, sonu ne?...

Gözlerinizi yumuyorsunuz, eee? Sonra?

Uç bu mu, son bu mu?

Küçük dalgayı seyreden çocukluk halim bunu hayatta kabul etmezdi!

Hayat bu değildi! Tanrısal hayat bu değildi!

Oysa... Hindistan'ın tarihinin en başında bazıları anlamıştı: rishiler 6-7 bin yıl önce anlamıştı. Sırrı kısmen çözmüşlerdi.

Sri Aurobindo'yla Anne'nin keşfettiği sırrı kısmen çözmüşlerdi.

Aslında beni çeken buydu. Bu Hindistan turumun sonunda o kaynağa DÖNÜYORDUM... ve o kaynak, Hindistan'ın gerçek kaynağı; hayatın gerçek nedeni.

Bu iş öbür dünyada değil de burada mı...

Öbür dünyada olsaydı, niye bir vücudumuz olsun ki?

Tıpkı "Eh, bitti! Vücut ateşe, sonra... özgürsün!" diyen o nanga-sannyasin **Error! Bookmark not defined.** gibi...

Bunun... evrimsel yönü, evrimsel anlamı ne?

Eee? Kamçılı olduk, kurbağa olduk, balık olduk, maymun olduk... milyonlarca yıl ÇALIŞTIK, acı çektik... ne için?

Hepsi küçük manevi bir meditasyon için mi?

Bu kabul edilecek şey değil!

Olacak iş değil!

Anlamsız.

Bütün bu meret hikayenin, bu acılı hikayenin, bu muhteşem hikayenin amacı bu kadar... küçük, bu kadar... zavallı değil.

Eğer yeryüzünde bir varlık embriyosu kımıldamaya başladıysa, bunun yeryüzünde bir anlamı, bir amacı olmalı! Hakikat, bu vücudun içinde anlamı olması gereken bir şey!

Evrim... beyinsel kıvrımların içinde olan bir şey değil!

Evrim yüzgeçlerde oldu, kısıkaçlarda oldu; fazlaca abartılan belli sayıdaki kıvrımlarda geçici olarak oluyor, amenna ama... bütün bu milyonlarca yılın kamilliği, serpilmesi BU YÖNDE DEĞİL.

Mümkün değil! Olamaz!

Postun içindeki bir şeyde olmalı. Vücudun içindeki bir şeyde olmalı.

Anne beni bu noktada yakaladı, bu noktayla çekti.

Ama Buddha'nın öğretisini... yani illüzyonun açığa çıkmasına vardırان yolu, bir bilinç merkezine vardırان yolu sorgulamayacaksınız, öyle değil mi?

İllüzyona dayanan insansal bir yaşama şekli var. Bu apaçık ortada. Bu geçici, faydalı bir illüzyon. Katedilmesi, geçilmesi gereken bir görünümün var olduğu kesin. Bunda hiç kuşku yok.

“Kutulara” yerleştirdiğimiz bu... “küçük nesnelere serisinin” dışına çıkmak lazım, “kutudan” çıkmak lazım. Bunda hiç kuşku yok. İllüzyon ve yalan bu.

Bu gerçekten daha ferah bir boyuta çıkıvermek gibi.

Bu İLK ADIM. Amaç değil. İşin başlangıcı.

Bir kez bu “kabuğu” – içine bütün her şeyi, varlıkları falan kapattığınız o “kutuyu”, o kartonu aştınız mı – çünkü sonuçta bu, kartondan başka bir şey değil – bunu aştınız mı, vücudunuzu ne yapacaksınız? Sonra ne olacak?

İşte bu soruya ne yogiler, ne illüzyonistler ne de Budistler cevap bulamıyor.

Ya da o zaman bu, Budizm'in bir alt ürünü oluyor...

Alt ürünü mü?

Budizm'in bir alt ürünü...

Yo...

Yine de insan Buddha'nın metinlerini ve başlıca üstadların öğretisini okursa, başka bir seviyede olur, öyle değil mi?

Tabii, peygamberlerin ya da vizyon sahibi mistiklerin söyledikleri ile, onların soyundan gelenlerin ve müritlerinin uydurduğu dinler arasında dünya kadar fark var, değil mi? (Peygamber, mistik falan diyorum ama onları istediğiniz gibi adlandırabilirsiniz).

İsa'nın gerçek sözleri hakkında ne biliyoruz?

Buddha'nın gerçek sözleri hakkında ne biliyoruz?

Hiç. Aslında bu konuda gerçekten hiçbir şey bilmiyoruz. Bu yüzden, Budizm'den bahsettiğim zaman Buddha'yı kastetmiyorum, Buddha'nın etrafına... uydurulan dini kastediyorum.

Sri Aurobindo'nun... Budizm'le değil de bizzat Buddha'nın öğretisiyle ilgili pozisyonunu hatırlıyor musunuz?

Bundan söz etmek çok zor çünkü Budizm... belli bir oluş ve yaşayış şekliyle eşanlamlı oldu. Bu yüzden bundan sadece Budizm olarak söz edilebilir, Buddha olarak değil. Yani mümkün değil.

Hem Budizm çok faydalı oldu; çok; insanların bilincinin evriminde bazı görünüşleri DELMEYE yardım etmekte ya da DELMEYE itmekte çok faydalı oldu.

Ama bu İLK ADIM!

Peki diğer adım ne?

Öyle ya... benim sorum buydu.

Parkurumun sonunda geldiğim nokta buydu.

Üstelik ben bu noktaya felsefeyle gelmiyordum! Mümkün olduğu kadar somut bir şekilde geliyordum, çünkü hala denizin uçsuz enginliğini seyredip: “Sırrım nerede? Varlığımın SIRRI nerede?... içinde olduğum bu vücudun SIRRI nerede?” diyen o aynı ÇOCUKTUM.

Gurular

Ama daha o zamanlar Sri Aurobindo'nun öğretisi sizi aydınlatıyordu değil mi?

Tabii... Sri Aurobindo'yu okuyordum... bilmiyorum, sanki sayfaların, satırların arasından okuyordum.

Dediğim gibi, yanımda “Tanrısal Hayat”la dolaşıyordum. Sri Aurobindo'nun “dünyasıyla” dolaşıyordum, atmosferiyle, temsil ettiği şeyle dolaşıyordum. 1-2 sayfa okuduğum zaman kelime falan görmüyordum: geride bir tür bakış, ya da bir derinlik hissediyordum, “bununla” birlikte olmak da hoşuma gidiyordu.

Yani beni çeken felsefesi değildi – zaten felsefesini çok az biliyordum – aslında beni felsefesi çekmemişti.

Entelekti 19 yaşında etraflıca incelemiştım. Yüzlerce kitap okumuştım... kitaplarda bir cevabın olmadığını artık iyice anlamıştım.

*Hindistan yollarından son bir görüntü: Hint halkının iyi niyetle baktığı beyaz tenli sannyasin Satprem***Error!**
Bookmark not defined. yürüyor.

Evet. İyi niyetliden de öteler. Hintliler gerçekten çok iyi kalpli, tatlı insanlar; bu, dudaklardaki bir gülümseyişten değil, kalpten gelen bir iyilik. Bu, hakikaten bu ülkenin lütfü.

Çok iyi kalpliler, çok tathılar. Ama hayatımı rahip olarak geçirecek değildim yani. Bütün bunlarla ilgili başka bir anlam'a ihtiyacım vardı. Bundan daha... ESAHH, daha... SAHİH bir şeye temas etmeye ihtiyacım vardı.

Hindistan'ın nerelerini gezdiniz?

Bengal'i epeyce gezdim. Yani... aslında bütün Hindistan'ı gezdim. Benares'ten (Varanasi'den) kuzeye doğru... Brindavan, ardından Himalayalar**Error! Bookmark not defined.** Hindistan'ın batısını pek gezmedim; özellikle doğusuyla kuzeydoğusunu gezdim.

Ne kadar sürdü?

Çok kısa sürdü. Çok yoğundu. Çünkü hakikaten hemen soruma Yönlendirildim. Hayatımda zaman kaybetmemem Sağlandı: bir etabın sonu yaklaştığında, duymaya ya da YAŞAMAYA ihtiyacım olan cevabı oldukça sert bir şekilde duymam ya da yaşamam Sağlanıyordu.

Sizi etkileyen bir guruyla, ya da bir sannyasinle hiç karşılaştınız mı?

Gurular... bence korkunç; başka bir şey demeyeceğim; hatta korkunç derken ifademi yumuşattım. Tabii bu benim görüşüm.

Çünkü aslında HER ŞEY Guru.

Her an, her şey, her karşılaşma, her kaza, her olay GURU. Her şey bize yolu gösteriyor, yalnız bunun farkında değiliz; olayları her zamanki gibi, alıştığımız gibi karşılıyoruz. Ama bakmasını bilsek, her şey GURU. Yani her şey öğreticidir, her şey size yolu gösteren GURUDUR. Her karşılaşma, her insan, her kaza, her olay Guru. Niye bunu insan şekline... beyazlar giyinmiş ve çömelmiş insan postuna sokmak istiyorlar ki? Ya ben o insanlara tahammül edemiyorum. Çabucak anladım ne mal olduklarını. Bazıları kesinlikle içten, amenna. İğrenç olan, müritlerin onları ne hale getirdikleri! Yani, onları tanrısallıklara çeviriyorlar, tabii o zaman da çok kolay: “Guru yapar” olayı hakim oluyor. Bu da onları gerekli eforu yapmaktan ve yolu katetmekten KESİNLİKLE “muaf” tutuyor. “Guru var, yapar”. Guru, Guru, Guru. Hep aynı şey: tanrı onları olmaları gereken şey olmaktan “muaf” tutuyor.

Anne bunu çok güzel söylüyordu. “TEMBELLİKTEN tapıyorsunuz” diyordu, “TEMBELLİKTEN. Halbuki olmak lazım – hale gelmek – lazım.”

Yalnız, olmak – hale gelmek – cesaret ister. Uyumayacaksınız.

Anne'nin palası, kılıcı buydu. Anne'yle uyumuyordunuz. UYUYAMAZDINIZ. Ve başka bir şeye de güvenemezsiniz, başka bir şeye tevekkül edemezsiniz. Bunun için geri döndüm. Yolculuğumun sonunda o ashrama döndüm. Bu kez bütün duvar, bütün çerçeve, bütün şartlandırma fobilerimin üstesinden gelmem gerektiğini anlamıştım – ANNE için. Çünkü Ashram hiç umurumda değildi.

ANNE vardı. Ben ANNE'Yİ görmek istiyordum.

Tam da bu noktada hakikaten başka bir lütuf oldu. Sanırım insan çağırdığı kadar lütuf alır. Ve her şey, çağırılan şeye bağlıdır!

Anne muhtemelen içimdeki bu çağrışı hissetti.

Gülümsemesiyle, ironisiyle, meydan okumasıyla; Anne'nin bakışının derinliklerinde hep bir meydan okuma vardı. İnsana hep: “Yapabilir misin? Bir dene bakalım!” dercesine meydan okurdu sanki. Gerçekten bir “challenge” vardı; İngilizce’si hoşuma gidiyor.

Bakışının derinliklerinde bir challenge vardı.

Ganj’ın taşı

Hindistan’ın yollarındaki bu ilerleyişiniz esnasında özel bir olay oldu mu? Herhangi bir işaret aldınız mı? Herhangi bir küçük olay sizi etkiledi mi? Herhangi bir şeyden bir şeyler öğrenebildiniz mi? Ne bileyim, bir hayvan... bir sürpriz, bir insan... ya da bir olay, bir şey...?

Bilmiyorum... Bir şey beni etkiledi. Yolculuğum esnasında Ganj’a gittim, kaynaklarına doğru – tam kaynaklarına kadar değil ama kaynaklarına doğru epeyce gittim, akıntının ters yönüne doğru.

Kendimi bildim bileli taşlara bayılırım: seviyorum, hoşuma gidiyor... bence taşların bir hayatı var.

Ganj’dan çok beğendiğim bir taş toplamıştım.

Taşı sakladım.

Dönüş yolunda bir gün, bir garın yanında, adamın biri beni misafir etti. İyi biriydi – galiba demiryollarında biletçiydi, ya da onun gibi bir şey... her neyse, küçük bir memurdu... raylara yakın oturuyordu; eşiyile, 2-3 çocuğuyla ve yaşlı annesiyle birlikte.

Beni evlerinde misafir ettiler.

Neden bilmiyorum, taşımı çıkardım.

Yaşlı annesi taşa baktı; ama çok uzun bir süre... öyle baktı, niye bilmiyorum; spontane olarak, taşı alıp ona uzattım. “Ganj’da buldum” dedim. O yaşlı kadın taşı aldı, yere koydu ve alnını taşa dayadı. Kadın Ganj’ın taşına alnını öyle bir... aşkla dayadı ki... öyle basitti ki, altüst oldum... bilmiyorum, çok etkilendim.

Bu TAPMA KAPASİTESİ... bu tapma kolaylığı, bu tapma spontaneliği... Yani, küçük insancıktan, küçük nesneden daha engin bir şeye dalma kapasitesi... beni etkilemişti.

Bana o an bir şey... tanıdık geldi.

VÜCUDUN İÇİNE İNİŞ

Pondicherry'ye dönüş: köprü vücut

Pondicherry'ye vardınız.

Evet.

Anne'nin bazı sözleri...

Evet.

...çocuklara, dinleyicilere aynı “şoku” belki yaşatabilir...

Olabilir.

...yani “Süpraaklın”, ya da maddenin içine dalmanın ne olduğunu henüz bilmeyen ve işaretler, teşvik edici şeyler duyup gören birine aynı “şoku” belki yaşatabilir. O zaman...çocuklarımız için, insanlarımız için...

Evet, gerçekten de Sri Aurobindo'nun kilit bir sözü var – Anne'nin de kilit bir sözü var, çok uzun bir süre peşimi bırakmadı, aslında Sri Aurobindo bana baktığından beri. Ve ben bu sözün anlamını ya da realizasyon imkanını pek iyi kavramadan dünyayı dolaştım.

“Tanrısal Hayat”ta... hatırladığım kadarıyla... diyor ki: “İnsan, evrimin zirvesi değil, insan bir geçiş varlığı; kendini aşamazsa, aşılacaktır.”

Bu söz peşimi hiç bırakmadı. Sanki hakikaten meselenin tam en can alıcı noktasına temas ediyordu.

Gerçekten de bu olağanüstü ve hareketli yolculuğu yaptım, bunca yıldır dünyayı dolaştım, bunca macera yaşadım... Ve Himalaya'ya vardığımda, benim için hakikaten biraz... korkunç bir soruyla karşı karşıya kaldım çünkü bütün arayış imkanlarımı tüketmiştim.

Olabilecek bir... olabilecek iki zirveyle karşı karşıyaydım, tabii insanlığın ne olduğunu göz önünde bulundurursak.

“Gördüğüm” ya da “temas ettiğim” zirve, yoginin zirvesi diyelim. Bilincin doruğuna dimdik tırmanıp, insanı hapseden kafatasını aşan yol var: varlığın sanki uç noktasına – en uç, en aşırı uç noktasına çıkıveriyorsunuz ve... tabii dopdolu bir şeye çıkıveriyorsunuz. Artık problem falan yok. Bu... hep varolan bir şey, ebediyen. Tıpkı her şeyin gerisindeki, temelindeki büyük beyaz Sessizlik gibi: dopdolu, güzel.

Sonra anladım: aslında Breton ufaklık halimle ceviz kabuğu tekneyleyken yaşadığım buydu, tekneyle kendimi çok iyi hissediyordum, rüzgarda, yosun kokusunda sanki eriyip yok oluyordum – aynı haldi, dopdoluydu.

Ama aradaki bütün fark şuydu.

Bu şey vücudumdaydı! Burun deliklerimdeydi, dümeni tutan, rüzgarın, yelkenin hareketini izleyen, boraya itaat eden ellerimdeydi.

Halbuki o Himalaya'daki (veya başka yerdeki) diğer şey sanki her şeyin yok olmasından sonraydı, her şey sustuktan sonraydı, her şey toplanıp sivri bir uç şeklinde yükseldikten sonraydı; o zaman o şeyi yakalıyordum.

Ama SONRA?

Çünkü gözlerinizi açtığınızda hayat aynen eskisi gibi.

Gerçekten de, deyim yerindeyse insanlığın zirvesiyle karşı karşıyaydım.

Veya öteki zirve: etkili canavarlar üreten ve kendi sistemi tarafından yutulan elektronikçinin, batılı büyücünün zirvesi.

Önümde bu iki aşırı uç vardı: yoginin zirvesi ve elektronikçinin, ya da entelektin zirvesi.

Eee? İkisinin arasında ne var?

Kim bilir nerede yok olmak daha iyi – ama her iki durumda da sanki yok oluyorsunuz: ya ışıldayan beyazlıkta, ya da oldukça boğucu karanlıkta.

Ama tanrısal hayat oralarda değil!

Sri Aurobindo'nun sözü bu noktada beni takip ediyordu. Tam da bu noktada.

İşte o zaman indim Himalaya'mdan aşağı, hem de bu kez koşa koşa... doğru Anne'ye.

Çünkü Anne'nin de bir sözü beni çok etkilemişti.

Diyoruz ki: “İnsan, evrimin zirvesi değil. Evrimin başka bir aşamasına geçeceğiz.” İyi de, güzel de, nasıl?

NEREDEN?

Oysa Anne'nin beni çok etkileyen bir sözü vardı. Aslında bu benim için bir anahtar oldu.

Bir gün şöyle dedi: “Fiziksel vücut, evrim süresince progresif olarak gelişebilir. Fiziksel öz, her bireysel formasyon (yani evrimde geçirdiğimiz her şey) aracılığıyla gelişiyor...” Şöyle de dedi: “Fiziksel öz bir gün, bildiğimiz fiziksel hayat ile, Sri Aurobindo'nun deyimiyle süpraakılsal hayat ya da gelecek türün hayatı arasında bir KÖPRÜ kurabilecek: fiziksel vücut KÖPRÜ olacak.”

Aslında başka yere, bilincin zirvesinden geçilmeyecek; yukarıdan, bilincin en sivri ucundan – öylesine sivri ki sonunda yok olan en sivri ucundan – geçilmeyecek.

Ya da o zaman insanlığın dışına, evrimin dışına, her şeyin dışına çıkarsınız!

OLAY, VÜCUDUN İÇİNDE.

Bu içimde çok yankılandı, çünkü vücut, çok ilgimi çekiyor: vücudumun içinde yaşıyorum, öyle değil mi? Zaten hep

VÜCUDUN İÇİNE İNİŞ

vücudumda yaşamak istedim. Bütün maceralarıma, bütün... oluş şekillerime (ya da her neyse, bunu nasıl ifade edeceğimi bilmiyorum) vücudum katılmalı, varlığımın tamamı katılmalı. Yoksa ne anlamı var...?

Bu, kumullarda koşarken, deniz, yosun ve saz kokularının arasında edindiğim bir zevk... bunu kimse elimden alamaz; bunun benim için GERÇEK bir anlamı vardı. Martıların bağırtısı falan... hepsi... DOPDOLUYDU. Daha o zamanlar bunlar benim için tanrısal hayat gibiydi.

Ama tabii, öyle bir hayat – kesinlikle tanrısal olmayan bir yaşamda – ancak çok ayrıcalıklı, çok istisnai birkaç dakika mümkün, bu apaçık ortada...

Peki o zaman bu tanrısal hayatı nasıl bulacağız, nasıl “enkarne edeceğiz”?

Yogilerin o meşhur realizasyonunun gerçekte ne olduğunu denedikten... GÖRDÜKTEN sonra... çünkü o realizasyona temas ettim, yaşadım. Yogiler poz yapıyor; realizasyonlarını çok büyütüyorlar, çok yapmacık tavırlar takınıyorlar, çok.

(Kısa sessizlik)

Bu, maddenin içine iyice gömülü bir insanlık için çok iyi. Biraz geriye çekilmek, bütün bu şartlandırılma katmanlarını aşıp biraz sessizliğe çıkıvermek çok iyi... bunların hepsi çok iyi; reddedilecek, defedilecek ya da küçümsenecek bir şey yok. Bu tıpkı size günde 5-10 dakika oksijen veriliyormuş gibi. Yani bu bir çözüm değil! Ya da çözüm buysa, o zaman evrim, evrimden çıkışla sonuçlanan saçma sapan bir şey!

Aslında soyut kelimeler kullanıyorum ama, bütün bunların benim için tamamen fiziksel, tamamen somut bir anlamı vardı. Çünkü olaya temas etmişim. O ışığa, o enginliğe temas etmişim. Tam da bu noktada, buyurgan ve endişeli

soru işareti gelip beni Himalayalar**Error! Bookmark not defined.**'dan koşarak inmeye ve “Olay vücudun içinde. KÖPRÜ, fiziksel vücut” diyen Anne'yi nihayet görmeye itti.

Bana çok... ters gelen, beni çok rahatsız eden duvarlara ve ashrama rağmen. Bütün bu şartlandırma bana Asya'da olduğu kadar Batı'da da beş para etmez gibi geliyordu: yani benim için “duvar” olan, “ okul” olan, “ekol” olan her şey... bunlara hiçbir zaman tahammül edemedim – çok daral verici, sanki boğuluyorum.

Neyse ki o ashramda Anne vardı. Bu yüzden kendi kendime dedim ki: “Bakir ormanı aştım, neden ashramı aşmayayım ki?” Bu işlerin böyle olduğunu biliyordum.

Tabii, bir de lütuf oldu, çünkü aslında lütuf her zaman var. Aradığınızda, çağırdığınızda, HER ZAMAN bir el uzanır. Zamanla, bunun çok harika olduğunu görüyorsunuz: el öyle dikkatli, öyle tatlı, öyle iyi ki, sürekli göz kulak oluyor ve artık bilmediğinizde ya da artık edemediğinizde el size uzanıyor. Özellikle de artık edemediğinizde. İşte o zaman bir lütuf oluyor.

Ashram nasıldı?

Ashram mı? Daha o zamanlar bile çok kalabalıktı. Belki bin kişi, bin öğretili vardı. Tabii hepsi kente yayılmış durumdaydı ama, merkezi bir binada toplanıyorlardı. Epeyce sportif faaliyet vardı; ashramların çoğunda spor yapma adeti yoktur. Hepsi beyazlar giymişti. Oldukça... sakin, rahat tavırları vardı, “açık görüşlü” görünüyorlardı. Hepsinin bir meşgalesi vardı, yani herkesin biraz çalıştığı varsayılan çeşitli “servisler” vardı. Bir de meditasyon yapmak için toplanıyorlardı. Ama deyim yerindeyse “resmi olarak” üzerinde durulan noktalar: çalışma, aktiviteler ve sportif

gelişmeydi... bu yüzden birçok oyun vardı... hathayoga olduğu kadar futbol da vardı, tenis de vardı, jüdo da vardı. Olabilecek her türlü aktivite vardı.

O zamanlar Sri Aurobindo ölmüştü...

“Ölmüştü”...

Sri Aurobindo kimdi? Anne kimdi? Aralarındaki ilişki neydi?

Mesele bu ya!

Bir ashramın hiçbir anlamı yok ki. Bir varlık – her kim olursa olsun – bir deneyim yaşıyor. Yaşadığı bu deneyimin niteliği, deneyime katılmak isteyen ya da anlamak isteyen belli sayıdaki insanı spontane olarak “çekiyor”. Bu yeni bir şey değil... Grekler bunu çok iyi biliyordu. Aristotelesçiler sanırım... öğretilileri falan vardı; yürürken, dolaşırken iletişim kuruyorlardı; deneyim teatisinde bulunuyorlardı.

Ashramın orijini bu: bir varlık bir deneyim yaşıyor ya da belli bir türde bir realizasyon ediniyor, ve “öğretili” diye adlandırılanlar gelip etrafında toplanıyor. Tabii maalesef öğretililer çoğalıyor, ashram da – yani durumların üst üste gelişiyle bir ashram haline gelen şey de – Üstad da, Üstadın hakiki kelamı da öğretililerin malı “oluyor”: yani her zamanki ebedi hikaye, her yerde. Benim de zaten başıma gelecekler buydu.

Mümkünse bana Sri Aurobindo'nun ashramdaki rolü, Anne'nin rolü, zamanla aralarında gelişen ilişki hakkında küçük, tarihi bir not lazım.

Guru veya Üstad olarak adlandırılan kişinin, yani deneyimi yaşayan kişinin aksyonu, sözlerle pek gerçekleşmez, yani en azından her zaman sözlerle gerçekleşmez.

Sri Aurobindo, ne yaptığını, ne aradığını yazılı olarak biraz izah etmeye çalıştı. Anne'yse oldukça uzun bir süre bunu sözlü olarak ilettiler: akşamları Ashramın “Oyun Alanı”nda *Görüşmeler* oldu.

Aslında önemli olan bu değildi.

Önemli olan, deneyimin yayılma gücü. Batılılar bunu anlamakta zorlanıyor çünkü onlar için her şeyin görünümü akılsal... felsefe yapıyorlar, olayı paragraflara döküyorlar, fikre dönüştürüyorlar.

Oysa bunlar fikir değil kuvvet; hem akıl, sadece gerideki canlı bir kuvveti tercüme etmeye çalışan küçük, kupkuru bir ürün; bu hep unutuluyor.

Halbuki canlı kuvvet var; temasa geçilmesi, hissedilmesi gereken şey CANLI KUVVET. Aslında, öğretilinin gerçek işi, varolan kuvvetle veya deneyim gücüyle temas kurmaktır. Çünkü bu canlı kuvvet ya da deneyim gücü, bir vücudun içine hapsolmuş olan bir şey değil: tıpkı bir çiçeğin kokusu gibi ya da radyoaktif bir maden gibi ışıldar, yayılır. Bununla – bu deneyim gücüyle – temasa geçip kendi vücudunuzda işlemesine, çalışmasına izin vermeniz lazım. Öğretilinin yapması gereken efor bu.

Pondicherry ashramını kim kurdu?

Ashram “kuruldu” denemez – Sri Aurobindo belli bir zamanda ashramı “kurdu” denemez. Öyle değil.

Dediğim gibi, bazı öğretililer tıpkı arılar gibi geldi, bu da bir ashram oluşturdu! Ve bir gün, bütün bu insanlar orada olduğu için, bir ashramın varolduğuna karar verildi.

Ya Anne?

Aslında ashramda hayat şöyledir: Üstad vardır, bir de... çiçeklerden polen toplarcasına Üstadın etrafına toplanan öğretililer; normalde, Üstad yok olduğunda her şey biter. Ya da olay Üstad'dan sonra hala devam ederse, bu artık... şey değildir... bir dindir.

Yani, canlı deneyim merkezi yok olduğu andan itibaren teoremlerle yaşarsınız, Üstadın fikirlerini az çok uygulamaya koymaya çalışırsınız... yani, bu, şey olmaya başlar... bu bir dinin embriyosudur, veya bir ekolün embriyosudur. Nitekim de öyle oldu.

Ashrama döndünüz. Anne'yi nasıl gördünüz? Hem Anne kim?

Anne... her şeyden çok bakışı...

Bakışı Sri Aurobindo'nunkinden çok farklıydı ama, daha sonra gitgide Sri Aurobindo'nun bakışına benzeyecekti; ama başta çok farklıydı.

Anne'nin bakışı bir tür... 'palaydı', evet – bir ışık palasıydı. Varlığın en derinini delen, kökü aramaya giden bir palaydı... Anne, katmanları ya da kaplamaları geçip derinde bir şeylere... temas edebiliyordu, bunu hissediyordunuz.

Aktif bir güçtü, evet, tam olarak bu: faaliyette olan bir güçtü.

Hindistan'da buna *Shakti* denir.

Okültizmin çıkmazı

Anne kimdi? Nereden geliyordu?

Ohoooh! Anne'ninki uzun hikaye! (*Gülüşler*)

Anne Fransız; babası Türk annesi Mısırlı, Paris'te doğdu.

Anne'nin hikayesi bir roman – aslında Anne, bildiğim en büyük macera.

Anne'nin bütün hikayesini anlatmak mümkün değil!

Ama birazını anlatmanız lazım.

(*Gülüşler*) Pekala. Anne de, insanın “çözümünü” bulmak için başka bir şekilde her türlü kapıyı biraz çaldı.

Tabii Anne, insanın, insansal varlığın nihai ürün olmadığı, nihai sonuç olmadığı, insansal varlıktan başka bir şeyin çıkması gerektiği, bunun da evrimin bir sonraki “adımı” olduğu bilinciyle doğmuştu.

Doğduğunda bunun bilincindeydi.

Birçok kapıyı çaldı. Batı'nın bütün felsefelerine son derece hakimdi. Rodin'le, Monet'yle arkadaşı.. başka kimler vardı? Sisley'yle, büyük empresyonistlerle arkadaşı. Müziğin kapısını çaldı – büyük bir müzisyendi. Pek çok kapıyı çaldı. Matematikçiydi...

Sonra çok enteresan bir kapıyı çaldı, çok da tehlikeli bir kapı: okült güçlerin kapısını çaldı. Çünkü başka bir varlık varsa, insansal seviyenin ötesinde bir seviye varsa, NASIL... yapılacak? “Belki de insanda, başka bir hale geçiş vermesi gereken – geçişi açması gereken okült güçler var?” demek oldukça doğal bir cevap.

Tabii çok az insan bu tür bir deneyimi yapabilir. Özellikle de ÇOK AZ insan bu işlere bulaştığında işin içinden çıkabilir. Çünkü çok şey...

Steiner zamanıydı, Schuré zamanıydı...

Evet, Schuré zamanıydı, Gurdjieff'in de zamanıydı.

Anne, Théon adında bir süper Gurdjieff'le tanıştı – Théon'un yanında Gurdjieff hiç kalırdı. Théon'un okült bilgisi çok fazlaydı.

Öyle değil mi, sadece maddenin kanunlarını biliyoruz. Gerisinde başka kanunlar var. Bu apaçık ortada. Gerisinde çok güçlü ve çok etkili kanunlar var. İnsanların bu kanunlar hakkında hiçbir şey bilmemesi bir lütuf, çünkü onları çok korkunç amaçlarla kullanırlardı.

Anne bunları da deneyimledi, okült denilen bu güçler kullanılabilir mi diye bakmak için. O da Sri Aurobindo gibi birçok örnekte gördü ki, bu okült güçler bir anlamda çekilen kauçuk gibi: kauçuğu çektiğiniz sürece kauçuk gerilir, mucizeler gerçekleştirebilir (mucize olarak adlandırılan şeyler gerçekleştirebilir), ama kauçuğu bıraktığınız anda... her şey... fitt diye biter; her şey eski haline döner.

Sri Aurobindo'nun bir öğretilisinin, ya da bir arkadaşının hikayesi var... kuduz bir köpek onu ısırılmış. Okült gücüyle hastalığın gelişmesini önlemiş, olaya hakim olmuş. 10-15 yıl boyunca olaya hakim olmuş. Bu yogi politikacıymış; bir gün çok öfkelenmiş – hakimiyetini kaybetmiş – 24 saat sonra kuduzdan ölmüş... yani 10-15 yıl bilincinin... deyim yerindeyse kauçuğunu çekmiş, olayı domine etmiş, olaya hakim olmuş – başkası için bu mucizevi bir şeymiş. Ama kauçuğu bıraktığınız anda olay biter! Her şey tekrar eski haline döner. Bunlar... saman alevi türünden mucizeler. Saf birinin gözleri kamaşır, çünkü bu güç pek çok şey için kullanılabilir. Göz kamaştırıcı, mucizevi görünebilir ama... dayanmaz, dayanma gücü yok; maddeden “kaynaklanan” olayın gücünden yoksun. Bu, maddeye kendini EMPOZE EDEN bir şey. Bu gücü ya da bu kuvveti veya bu iradeyi birinin başına empoze edebilirsiniz, onu iyileştirebilirsiniz,

şunu-bunu yapabilirsiniz ama 3 dakika sonra ya da 15 gün sonra o kişi hastalığına tekrar yakalanır. Sonunda hepimiz ölüme yakalanıyoruz.

Üstelik çok daha büyük bir tehlike var: bu güçleri çok kötü kullanma tehlikesi de var. İnsanlar hemen ne yapıyor? Güçlerini, onları rahatsız eden şeylerden kurtulmak için kullanıyor! Ya da, ki bu daha da vahim, güçlerini onlara göre dünyanın kötülüğü olan şeyleri yok etmek için kullanıyorlar. Kötülük hakkında ne biliyorlar ki, öyle değil mi? Ne biliyorlar?

Bu “kötülük”, daha ötede olan başka bir şeye vardırmak için bir gereklilik değil mi?

İnsanlar hiçbir şey bilmiyor.

Büyük bir vizyona sahip olmak lazım, güce sahip olabilmek için.

Peki bu okült güçleri deneyimledikten sonra...?

Bunun bir çıkmaz olduğunu, çözümün bu OLMADIĞINI gördü.

Eee, neyle karşılaştı, ne buldu?

Her zaman olduğu gibi lütuf hep var. Bir deneyimi bitirdiğiniz zaman, ve daha ileriye gitmek için özlem duyduğunuz zaman...

Bir filozofla tanıştı, adamın Parlamento'ya seçilebilmek için Hindistan'a gidip seçim propagandasını yapması gerekiyormuş. Böylece, bu filozofla tanışması Anne'yi Sri Aurobindo'ya götürdü.

Parkurunun sonunda (detayları geçiyorum) tüm yollar birer birer kapandı. Felsefi hokkabazlığın, hokkabazlığın ötesine

geçemediğini gördü. Estetiğin bir sınırı olduğunu gördü. Müziğin de bir sınırı olduğunu gördü. Büyük okült güçlerin de bir sınırı olduğunu gördü. Gördü ki bütün bunlar, belki de gerçekten... insansal bir insanlığa geçmenin anahtarı değil, çünkü insanlık tam insansal değil, ya da aslında henüz insansal değil...

İşte o noktada Sri Aurobindo'ya geldi.

Pondicherry ashramına mı?

Anne Pondicherry'ye geldiğinde henüz Ashram yoktu ama daha o zamanlar birkaç öğretili vardı.

Bilmiyorum, belki bir düzine falan öğretili vardı, o kadar; nelerin olup bittiğini de pek anlayamıyorlardı ama oradaydılar. Öğretili sayısı yavaş yavaş arttı ve bir ashram olarak adlandırılan yer haline geldi.

Ashram bir şey değil! Önemli olan merkezde OLAN ve deneyimi YAŞAYAN kişi, ve de NE TÜR deneyim yaşadığı. Ben bütün bu parkurun sonunda “KÖPRÜYÜ VÜCUT OLUŞTURACAK” diyen birini görüyordum.

Köprüyü vücut oluşturacak. Okült güçler değil. Yogik güçler değil. Felsefe değil. Upanishad'ların bütün irfanı değil. Bütün bunlar değil.(Zaten bütün bunlar ne iyi ne de kötü.) Upanishad'lar değil. Hatta Bhagavadgita bile değil. Herhangi bir metin değil.

Bunların hiçbiri değil.

Köprüyü bambaşka bir şey oluşturacak.

Köprüyü VÜCUT oluşturacak.

Vücutun felsefesi olmaz, değil mi? Vücut iyi uyur, uyuyamaz, acıkır, üşür – vücut budur. Anne sırrı açıklıyordu. Bu yüzden oraya döndüm, “vücutun içindeki şu sır” neymiş diye görmek için.

Anne'nin keşfi: vücudun içine iniş, kavanozun diğer tarafı

O zaman size bir tek Anne'nin huzurunda bulunmak kalıyor, eğer bu mümkünse tabii.

Anne'nin huzurunda bulunmak mı?

Anne'nin ya da başka bir şeyin; ya da Anne'nin söylediklerinden size görünmeye başlayan şeyin. Ama verilebilen formülden çok, Anne'nin bunu nasıl söylediği muamma. Bu öğretiyi nasıl verilir?...

Benim için harika olan da zaten buydu, Anne hiçbir zaman benim için bir öğretiyi olmadı!

Anne keşfediyordu. Öğretecek bir şeyi yoktu.

Bu öğretme angaryasını, öğretililere: “Biliyor musunuz, şu söyle değil, böyle, filan öyle değil, böyle; şu lazım, bu lazım...” deme angaryasını belli bir süre yaptı. Ama bu angarya biter bitmez Anne yeni türün kaşifiydi!

Yolu bilmiyordu!

Zaten olağanüstü olan da bu; hayatımı etkileyen de buydu; bu nasıl bir lütüftür bilmiyorum ama, keşfinin tanığı olmamı istedi, sırdaşı olmamı istedi. Yani bütün o ıstıraplarının, sıkıntılarının, endişelerinin, sorularının, başarısızlık gibi görünen şeylerinin tanığı ya da sırdaşı olmamı istedi; bana her şeyi anlatıyordu.

Bana öylece anlatmaya başladı, bir çocuğa konuşur gibi, hikaye anlatır gibi. Aklıma gelebilecek bütün soruları ona soruyordum. Her soruma cevap veriyordu. Ama yavaş yavaş beni kendi keşfine götürüyordu. İnsan yavrusu olan beni, insan yavrusundan SONRA gelecek olan şeyin ilerleyişine,

İNSAN SONRASINA NASIL GİDİLİR olayına sanki katmak istiyordu.

Anne yolu bilmiyordu.

Vücutun içindeki bu yogayı 80 yaşında başladı. Ve bu yola öncelikle sevgi yüzünden başladı belki de. Çünkü sevdiği insan gitmişti, Sri Aurobindo gitmişti, denildiği gibi “ölmüştü”.

Düşman... Ölüm.

Sanki sonunda Ölüm, Aşk hep yutuyordu.

Hep kazanıyordu.

Sanki... Sri Aurobindo'yu Ölümün pençesinden deyim yerindeyse ALMAK istiyordu, ya da o ölüm maskesini çekip çıkarmak istiyordu, gerisinde ne var diye görmek için. Bu biraz Orpheus'la Eurydice'in hikayesi.

Ölümün gerisinde ne var?

Niye Ölüm var?

Anne çeşitli bahanelerle beni bu keşfe sürükledi. Başta, beni çağırıyordu... büyük bir sandalyede otururdu, ben de yere, halının üzerine kurulup onu dinlerdim. Gerçekten de o kadar çok şey biliyordu ki... Onu dinlemek harikaydı. Ama yavaş yavaş, daha çok deneyimini anlatıyordu.

Peki bu “vücutun içindeki yoga” nedir?

Zann ediyoruz ki vücut çok basit bir şey; değil mi, sonuçta bu bizim vücudumuz... vücudumuzu iyi biliriz.

Peki, iyi bildiğimizi zannettiğimiz bu “şey”, aynı maddenin yeni bir örneği olmayan başka bir şeyi nasıl üretecek?

Biyologlar size söyle der: “Çok basit, eğer moleküllerin sırasını biraz değiştirirseniz, varyasyonlar olabilir.” Ama çok iyi biliyoruz ki bütün bu varyasyonlar her şeyden çok ucube olabilir. “Veya kozmik bir ışın, amino-asitlerin zincirleşmesini etkilerse, bir varyasyon olabilir.” Ki, bütün bunlar da binlerce ve binlerce yıla yayılır.

Eee, o zaman, çıkış yolu nerede, madem biyoloji bize insandan başka bir şey yapamazsınız diyor?

Belki de entelektüel anlamda bir süper insan yaparsınız. Ya da fizyolojik açıdan bir ucube yaparsınız.

Ama başka bir tür, nasıl mümkün olabilir?

Biyolojinin cevabı yok; şey diyor: “Bazı moleküllerin karışımı birkaç bin yılın sonunda bir varyasyon oluşturabilir, bu da başka varyasyonlara yol açar, bunlar da başka bir tür oluşturabilir”.

Yıl 1960'tı... Daha o zamanlar bile belliydi, dünyanın binlerce yıl bekleyemeyeceği, problemin kapıya dayandığı, cevabın bulunması gerektiği. Eee? Cevap neredeydi, vücudun içinde mi? Madem biyologlar cevap veremiyordu...

Vücut ne? Vücut çok basit görünüyor... aslında vücut bizim için bilinmezlerle dolu; vücut hakkında hiçbir şey bilmiyoruz; vücudumuz hakkında ne biliyoruz?... Ardışık katmanlar istifile kaplıyız; özellikle üst katmanda, akılsal, entelektüel katmanda yaşıyoruz. Gerçekten bütün hayatımız akılda geçiyor. Vücudumuzu doğrudan etkilemiyoruz: vücudumuzu her türlü fikir ARACILIĞIYLA, her türlü alışkanlık ARACILIĞIYLA etkiliyoruz. Peki ama ŞU ANKI HALİYLE vücut hakkında ne biliyoruz?

Demek ki vücudu “şu anki haliyle”, biyolojiyi “şu anki haliyle” keşfetmeye başlamak istiyorsak, mikroskopla değil de yaşadığı şekliyle, tabii ki akılsal “katmanı”, yani ilk katmanı geçmek, katetmek lazım. Bu katman, bütün fikirlerimizin, önyargılarımızın, hep yaşamaya alıştığımız her şeyin, tıbbi telkinlerin... olabilecek her türlü telkinin gürültüsü – yani içine kapandığımız bütün hayatın gürültüsü.

Bu, vücuda yaklaşmak için geçilmesi, katedilmesi gereken İLK katman. Önce, vücudu saran bütün bu akılsal gürültüyü susturmakla başlamak lazım.

Sonra, Anne'nin dediği gibi bu “iniş yolunu” sürdürürseniz, karşınıza İKİNCİ bir katman çıkar; bütün duygusal katman çıkar karşınıza: hissettiğimiz bütün duygular, bütün duygusal tepkiler. Bu, kaynayan bir katmandır, ve insana entelektüel katmandan çok daha fazla yapıştır. Bu katman da insanı sürekli şartlandırır, ve vücudu tıpkı bir örgü gibi sarar. Bu deyim yerindeyse “hücreyel” ortam, ajite olduğu sürece, ya da bütün bu katmanlarla kaplı olduğu sürece, içinde ne olduğu nasıl görülebilir ki? Katmanları geçmek lazım.

Demek ki vücuda daha da yaklaşmak için, bu ikinci örgüyü de, ya da “duygusal-heyecansal” katmanı da geçmek lazım.

İşte bu noktada iniş gittikçe zorlaşıyor. Yani bütün o duygusal gürlütyü, ve çok az bilincinde olduğumuz çünkü çok doğal bir biçimde yaşadığımız bütün o tepkileri... ya susturmak lazım, ya da geçmek lazım.

ÜÇÜNCÜ bir katman daha var. “His” katmanı. Artık vücuda yaklaştırmaya başlıyoruz: vücudun bütün hisleri, bütün spontane korku, endişe, saldırı tepkileri... kaynayan bir dünya keşfediyorsunuz ama bu vücudun dünyası DEĞİL, vücuda kazandırdığımız ALIŞKANLIKLARIN dünyası.

Eğitimle kazandırılan alışkanlıklar.

Soydan gelen alışkanlıklar.

Ortamdan kaynaklanan alışkanlıklar.

Falan şeyi YAPAMAYACAĞINIZI sanırsınız, mümkün değildir. Filan şeyi YİYEMEYECEĞİNİZİ sanırsınız; falan ısının üzerinde yaşayamayacağınızı sanırsınız... Vücut dev bir “yapamazsın, yapamazsın, yapmamalısın”, bir “Falan mümkün değil, filan mümkün değil, feşmekan mümkün” katmanı tarafından şartlandırılmıştır. Müthiş bir şartlandırma var.

Artık... nasıl desem... çok... sıkı, sivri, aşırı, tehlikeli bir şeye yaklaşmaya başlıyoruz. Ölümün vücudun içindeki köklerine yaklaşmaya başlıyoruz.

Hücre sel özümüzü – vücudumuzu – kaplayan bütün bu mikroskopik alışkanlıkları bozmak istersek, vücudun içinde bir isyan, bir başkaldırı, bir korku, bir panik başlattığımızı fark ediyoruz!

Sonunda dibe temas ediyoruz: bir ölüm isteği var, ölüme yapılan bir ÇAĞRI var. Sanki yüzeyde, vücudun içinde demiyorum, çünkü henüz vücudun içine tam gelmedik, yüzeyde bilincin dibinde ölüme ÖZLEM DUYAN bir şey var: bu şey için hayat tam bir felaket, çünkü sürekli mücadele etmesi lazım, gerilmesi, alması, defetmesi lazım; hayat daimi bir tehdit.

Yani vücudun dibinde bir istirahat özlemi, bir atalet özlemi keşfediyoruz. Orada sanki bütün eski evrimsel anılar var; en dipte de mineralin duyduğu nostalji var: mineralin huzuru, hayat henüz doğmamışken, hala statikken.

Vücudun derininde bu istirahat ihtiyacı, bu atalet ihtiyacı var – ama özellikle de bu daimi kabusu durdurma ihtiyacı var; bu mücadele kabusunu, bu etkime-tepkime kabusunu durdurma ihtiyacı var. Bütün hücrelere olağanüstü bir tür gerilim uygulanıyor, bu da hücreleri mücadele etmeye zorluyor. Bunun gerisinde de, ölüme duyulan özlem var.

Bu keşfi soyut olarak yaşamıyorsunuz... bir sürü hastalık aracılığıyla yaşıyorsunuz... Anne'den, Anne'nin keşfinden bahsediyorum. Alışkanlığı bozmak istediğiniz andan ibaren, her şeyin organizasyonu bozuluyor. En küçük organizasyon bozukluğu oldu mu, vücudun derinliğinden her yerden her türlü anksiyete, endişe, korku yükseliyor: “Ölüyorum”, “Yoksa kanser miyim?”, “Falan hastalığa yakalanıyorum”. Vücudun dibi telkin KAYNIYOR.

VÜCUDUN İÇİNE İNİŞ

Bu yüzden tüm bunları geçmek, katetmek, aşmak lazım. Bütün bu hastalık illüzyonunu geçmek, katetmek, aşmak lazım... ölümü geçmek, katetmek, aşmak lazım.

(kısa sessizlik)

Böyle bir süreci özetlemek zor tabii ama, olan fenomen şu: sanki sürekli imhayla karşı karşıya bırakılıyormuşsunuz gibi, çözümü bulasınız diye: bu imhadan, vücudun derinindeymiş **GİBİ GÖRÜNEN** bu imha kanunundan daha büyük Kuvveti bulasınız diye.

Vücudu kaplayan bütün bu ardışık örgülerin, ilmiklerin arasından içe doğru indikçe, sanki arasına tuhaf üflemler, sızmalar oluyor, ve vücut birdenbire birkaç saniyeliğine... bütün kanunların sanki dağıldığı, hiçbir hükmü, hiçbir gücü kalmadığı bir dünyaya çıkıveriyor. Sanki öylesine amansız gibi görünen tüm bu şeyler, ölüm kanunundan daha kuvvetli, hastalık kanunundan daha kuvvetli bir şeyin içinde dağılıyor, sanki o şey için bunların hepsi İLLÜZYON.

Anne bilmem kaç kere kalp krizi geçirdi; normalde insan bundan ölür. Ölümün eşiğinde olduğu o anda başka bir şey araya sızıyor, bir ışık ya da güç... saniyesi gibi bir şey, birden fff diye bu kaza gibi görünen şeyi üflüyor: hastalık falan kalmıyor! Kalp krizinden eser yok, öyle bir şey yok.

Deneyim bir kez, iki kez, yüz kez tekrarlanmalı ki, vücudun hücreleri, bütün o eski telkinlerin yok olmaya başladığı “başka bir kanunun” alışkanlığını edinmeye başlasın.

Vücut başka bir imkanı ancak yavaşça “öğreniyor”.

Ama olağanüstü olan şu (bütün katmanları geçme cesaretiniz olduğunda), birden farkına varıyorsunuz ki insanı hapseden bütün o müthiş “kanunlar” – tıbbın, matematiğin,

fiziğin saptadığı bütün o “kanunlar” – müthiş... bir illüzyon. Böyle bir şeyin olmadığını fark ediyorsunuz.

Belli bir hücrenel derinlikte, ya da deyim yerindeyse belli bir hücrenel SAFLIKTA, kaplamasız hücrenel hayatın orijinine geldiğimizde, kökende, ölümün “dışında”, kazanın “dışında”, hastalığın “dışında” olan bir şey var.

Şöyle diyeyim: bilincin zirvesinde bulunan o sözde özgürlük, vücutta bulunuyor.

Ama bu özgürlüğe yavaş yavaş kavuşuyorsunuz; binlerce küçük deneyimle; çünkü vücut kendi özgürlüğünü çok yavaş öğreniyor.

Vücut kendi özgürlüğüne inanmıyor; kendi alışkanlıklarına inanıyor; hastalıklara inanıyor; “Eğer falan şeyi yaparsanız, filan şey olur” gibi tıbbın kataloguna inanıyor: içinde yaşadığımız bütün dünya, bir kanunlar, bir neden-sonuç dünyası, hep: “Falan şeyi yaparsanız, filan şey olur.”

Anlayamazsınız, FİZYOLOJİK OLARAK ne derecede hapsoldüğümüzü.

Bir fikrin, bir duygunun, bir hissin tutsağı olmak, bu anlaşılır bir şey... Ama bilmediğimiz şey şu: aslında FİZYOLOJİK OLARAK tutsağız... ve bir özgürlük olduğunu da bilmiyoruz.

Bütün bu ardışık şartlandırma katmanlarını geçmeyi başardığımızda, vücudun en derininde bulunan bir özgürlüğe ulaşıyorsunuz: birden Kanundan sıyrılıyorsunuz – biyologların bizi içine hapsettikleri sözde Kanundan sıyrılıyorsunuz. Birden, başka bir şey ortaya çıkıyor.

İnsanın bir tür kavanozun içinde tutsak olduğunu yazdınız.

Öyle.

Kavanozu kırmak mı lazım?...

Evet. Sanılıyor ki insanötesi, ya vücudun yok oluşunda bulunuyor, o zaman da güya Ruh'a geçiliyor, ya da varolan alet geliştiriliyor, o zaman da alet... kavanozun içindeki süper bir balığa dönüştürülüyor, belki birkaç ilave yüzgeçli, ya da ne bileyim, birtakım ilave olağanüstü aletli süper bir balığa dönüştürülüyor.

Halbuki aslında bir kavanozun içindeyiz, kavanozun diğer tarafı da ölüm değil. Kavanozun diğer tarafına da kavanozun içindeki aletler geliştirilerek geçilmiyor.

Bir gün, belki ikinci çağda, birtakım balıklar kendilerini gittikçe kuruyan su birikintilerinde buldular, ve gereklilikten dolayı, başka bir soluma şekli ÖĞRENMEK ZORUNDA KALDILAR: solungaçsal solunumdan ciğersel solunuma GEÇMEK ZORUNDA KALDILAR.

Gittikçe boğuldukları için başka bir soluma şekli bulmaları gerekti. Böylece amfibiler doğmuş oldu.

Kavanozdan çıktılar.

KAVANOZLARINDAN çıktılar; kavanozun diğer tarafı da ölüm değildi: başka bir soluma şekliydi.

Balığın sonu ölüm demek değil: başka bir ortama çıkıveren amfibi bir başka tür demek.

Gerçek vücut olmayan, vücudun sadece bir FİKRİ olan, bir ALIŞKANLIĞI olan, içinde hapsedüğümüz bir KAVANOZ olan bu bildiğimiz SÖZDE fizyolojinin gerisinde... bizi hapseden camı kırıp başka bir... “dünyaya” değil... nasıl desem... çünkü neticede amfibi başka bir dünyaya geçmiyor... başka bir MADDİ havaya geçiyoruz, başka bir MADDİ ortama geçiyoruz, başka bir nefes alış şekline geçiyoruz, MADDENİN İÇİNE geçiyoruz...

Bu başka bir Kanun...

Yani, öyle görünüyor ki, kuşa ya da balığa hükmeden kanunlar öyle tamamen farklı kanunlar değil.

Kavanozu, yanlış bilindiği gibi bilincin zirvesinde değil de vücudun en derininde kırdığımızda, bütün bu şartlandırılma katmanlarını geçip aştığımızda, BAŞKA BİR... VAROLUŞ İMKANINA ÇIKIVERİYORUZ, BİR VÜCUDUN İÇİNE ÇIKIVERİYORUZ... GERÇEKTEN, MADDİ OLARAK, FİZYOLOJİK OLARAK.

Ve Anne'nin dediği gibi “hücresele bilince” ulaşıyoruz...

Evet – hücresele bir “güç” olan, hücresele bir “vizyon” olan hücresele bilince ulaşıyoruz.

Bu, maddenin içine yepyeni bir OLUŞ ŞEKLİ. Ölümün, hastalığın, kazanın artık hiçbir gücü olmadığı, vizyonun bambaşka olduğu bir oluş şekli.

Yepyeni bir oluş şekli doğuyor. Ve Anne bu yeni oluş şeklinin ilk “hatlarını” anlatıyordu... bana izah etmeye çalışıyordu, gün be gün, 19 yıl boyunca.

Yanında kalıp Onu 19 yıl boyunca dinledim.

Deneyimleri Onun için her defasında baş döndürücüydü. Birden kavanozun ya da örgünün dışına geçtiğinizde, bu, eski fizyoloji için, ya da eski anlama şekli için çok “şaşırtıcı”, çok endişe verici. Bu ilk bakışta biraz da bir çılgınlık gibi görünüyor. Etrafındaki birçok insan Anne'nin kafayı yediğini düşünüyordu. İnsan postundan çıkıp... yeni bir oluş halinde olmak çok... eksantrik.

Eski balık, ilk amfibi karşısında acaba ne derdi? İkinci çağın eski sürüngenini, hala dişleri ve uzun kuyruk gibi sürüngenlere özgü özellikleri olan ilk arkeopteriks kuşu karşısında acaba ne derdi?

“Ama bu mümkün değil! Deli mi ne?! Halüsinasyon görüyorum! Ya olamaz! Mümkün değil! Olamaz!” derdi. Ve bütün maddi dünyamız, Anne'nin etrafındaki öğretililerin maddi dünyası da dahil olmak üzere, sürekli: “Olamaz! Mümkün değil!...” diyen bir dünyaydı.

Henüz şimdi farkına varıyorum, “Olabilir! Olabilir! TEK olabilecek şey bu!” diyen kişi bendim. Çünkü en derinimde bir inanç... değil, derin bir nefes alış şekli vardı, emindim: “Tabii ki mümkün! Bu zaten mümkün olan TEK şey! Yeter! Gına geldi Upanishad'lardan! Bıktık artık Veda'lardan... bıktık Kitabı Mukaddeslerden, bıktık bütün o eski insansal hikayelerden, bıktık Marksizmlerden: BAŞKA BİR SOLUNUM ŞEKLİ BULMAK LAZIM.”

İşte bu anlamda Anne'yle birlikte dalıyordum... dalıyordum derken, yani... DİĞER nefes alış şeklini umutsuzca bulmaya çalışan suda boğulmuş tam eski bir insansal varlık gibi gidiyordum.

Anne'nin keşfi: aynı zamanda her yerde olan bir bilinc Yeni fizik

Anne hızdan, ışıldamadan söz ediyordu, yayılmadan, ışıktan, “çok hızlı dalgalardan” söz ediyordu.

Diğer halin nasıl bir şey olduğu kolayca anlaşılın istiyorum. Aslında bu bilmediğimiz bir şey değil. Bu, insana yabancı olan bir şey değil, bu doğru değil. Çocuklar bunu hissedebilir, ya da yaşayabilir. Bu başka hali epeyce yetişkin yaşadı, gerçi bunun ne olduğunu anlamadan yaşadılar.

Hayatta bazı anlar vardır... sanki hiçbir şey size dokunamazmış gibi birden kendinizi yenilmez hissedersiniz. Savaş alanına gidersiniz: mermilerin arasından geçtiğinizi

hissedersiniz; denizde fırtınaya yakalandınız: gülüp geçersiniz ve gelen dev dalgalara rağmen kurtulacağınızı bilirsiniz. Birkaç katil sizi öldürmeye geliyor: içinizde bir şey, sanki bütün bu olanlar bir komediymiş gibi, sanki size dokunamazlarmış gibi öyle TAMAMEN hareketsiz duruyor ki, katiller size dokunamıyor.

Pek çok insan öyle ya da böyle bu deneyimi yaşamıştır: birden “Kanundan” kurtulursunuz, sıyrılırsınız. Kaçınılmaz gibi görünen şeyden kurtulursunuz – aradan sıyrılırsınız. Bu deneyimi yaşayan herkes bunun bir tür... neşeli olma... değil, daha ziyade birden ciğerleri ŞİŞİRİP insanı yenilmez bir enerjile gerçekten dolduran bir şey olduğunu söylüyor. Bu çok basit, çok neşeli bir şey – özellikle de çok basit, çok sade bir şey. “Yo yo yo, bu mümkün değil! Böyle bir şey olamaz, böyle bir kaza olamaz” duygusunu veren bir tür çocuksu saflık. Bu zaten diğer halin bir belirtisi. Yani buna benzer bir deneyim yaşayanlar, birkaç saniyeliğine şartlandırılma katmanlarının, endişelerin, korkuların, “falan olacak, filan olacak”ların, “falan şey mümkün, filan şey mümkün değil”lerin arasından geçmiş oluyor – lütuf dolu birkaç saniyeliğine ilmiğin arasından geçmiş oluyorlar, bu yüzden hiçbir şey onlara dokunamıyor: hiçbir şey onlara dokunamaz. Yaşanan deneyim bu. Vücudunuzun en derininde, bütün o evrimsel katmanları geçtikten sonra, birden, dünyanın eski kanunlarının ARTIK gücü kalmadığı bir şeye ÇIKIVERİYORSUNUZ; kanunların gücünün SADECE muazzam bir toplu telkin olduğunun, sadece ESKİ bir alışkanlık olduğunun farkına varıyorsunuz.

Kanun diye bir şey yok, fosilleşmiş alışkanlıklar var.

Bütün yol, bu alışkanlıkları geçmekten ibaret.

İnsan hayatında bazen böyle birkaç saniye yaşar: “Aa! Aradan geçiyorum” diye hisseder.

VÜCUDUN İÇİNE İNİŞ

Öyle bir duruma gelmelisiniz ki vücudunuz bu hali spontane olarak, doğal olarak yaşasın: yani vücudunuzu tüm şartlandırılmalarından arındırmanız lazım. O zaman çok olağanüstü bir şeye çıkıyorsunuz, ama gerçekten olağanüstü! Kuşun havalarda ilk süzülüğü olağanüstü olmuştur, eminim; oysa geçmişte eski bir sürüngen kalkış yapış kuş oluverdi.

Evrimin bir sonraki aşaması süper filozoflar veya süper Beethoven'ler ya da süper elektronik makinalar yapmak değil, öyle değil mi? MADDENİN İÇİNDE FİZYOLOJİK OLARAK – çünkü evrim demek fizyoloji demek – YENİ BİR HAL BULMAKTIR, saf ruhta değil.

(kısa ara)

Vücudunuzda (ve de belki de aslında bütün hayatta) çok olağanüstü bir şeyin farkına varıyorsunuz: engel aynı zamanda MANİVELADIR, LEVYEDİR. Duvarı bulmak, bir duvarın varolduğunu bilmek, bu, duvarı geçebilmek demektir.

Tıp, biyoloji, engelleri “sistemler şeklinde organize etti” – engelleri somutlaştırdı, sabitleştirdi, engelleri kanun haline dönüştürdü – oysa engeller sadece birer imkandır; birer maniveldir, birer levyedir. Bir duvar varsa, duvarın diğer tarafı vardır. Bir imkansızlık varsa, BİR imkan vardır. Başka türlü mümkün değil. Büyük zorluk, duvarın NEREDE olduğu bilmemekte; bütün bu engeller – kaçınılmaz bir süreç izliyor gibi görünen hastalıklar, ölüm, yer çekimi... hepsi, sistemler şeklinde organize ettiğimiz bütün kanunların hepsi birer engel; onları kavanozumuzun daimi sınırları haline getirdik: hepsi aslında birer imkan.

Engelin üzerine YÜKLENİRSENİZ – engelin üzerine yüklenmek gerek – engeli doğal olarak kabul edeceğinize

engelin üzerine yüklenirseniz, eğer şu anki bildik haliyle hayat, artık DOĞAL OLMAKTAN ÇIKIYORSA, engeli her yerde tanırsak, engeli geçebiliriz.

Anne de bunu yaptı: bir kanunun, bir imkansızlığın olduğu her yerde Onun için kanun diye bir şey yoktu, imkansızlık diye bir şey yoktu. Vücutsal bilince YÜKLENEN bütün o müthiş buyrukların arasından, o “yapamazsın”ların, o engellerin, güzel tıbbi maskeleri olan o kaynayan ölümün arasından yol almaya cesaret ettiği için, bütün bunları geçmeye, bütün engellerin üzerine YÜKLENMEYE cesaret ettiği için sonunda geçti, ve bütün o sözde “kanunların”, belli bir kavanozun sadece... haritacılığı olduğunu, öteki tarafta başka bir oluş imkanının var olduğunu fark etti.

Bilincin zirvesinde, büyük enginliklerde, varlığın en uç noktasında keşfedilen şey çok benzeyen, hatta şaşılacak derecede benzeyen bir şey, vücudun en derininde bulunur. Ama bu şeyi fizyolojik olarak, hücrenel olarak yeniden keşfederiz.

Vücut maddeden oluşur; madde nedir?

Maddenin, bir vücudun içinde hapsediği sanılır ama bu doğru değil! Bilim adamları bunu bilir; madde tam bir devamlılıktır: hiçbir yerde bölme yoktur; elektromanyetik bir dalga anında her yerdedir, her şeyin içindedir.

Anne'nin vücudu çok fantastik deneyimler yaşamaya başladı; deneyimlerini bir tek bana anlatıyordu çünkü... Onu deli zannemediğimi çok iyi biliyordu... benimle KONUŞABİLECEĞİNİ anlıyordu, oysa kimseye hiçbir şey anlatamıyordu; benimle konuşabiliyordu çünkü o... boğulmayı, o nefessiz kalmayı, o... daralmayı yaşadığım için, biliyordu ki benim için HER ŞEY mümkündü, ya da her şeyin mümkün olabilmesini İSTİYORDUM.

Gerçekten de, kaplamalarından kurtulmuş “saf” hücresele bilincin en derininde, çok fantastik – maddi olarak fantastik – şeyler keşfetmeye başlıyorsunuz; zaten bu keşifler, bilimin bütün verileriyle örtüşüyor.

Vücudun bilincinin BİR SANİYELİĞİNE bile vücutta hapsolmediğinin farkına varıyorsunuz: vücudun bilinci aynı anda her yerde. Kendimizi bir illüzyonun ürünü olan bir fizyolojide hapseden biziz. Vücudun en derinindeki bu hücresele bilince temas edersek, bu artık “bir vücut” değil... bu anında bütün herkes demek.

Anne fantastik deneyimler yaşıyordu; Paris’te, Delhi’de, New-York’ta, her yerde meydana gelen şeyler vardı, Anne ORADAYDI; FİZİKSEL OLARAK; vücudunun bilinci oradaydı: bu, medyumların güya üçüncü bir gözle gördüğü türden vizyonlar değil... VÜCUDU... anında her yerle iletişimdeydi.

Hapsolmemiş hücresele bir bilinç var. Fizikçilerin gözünde bile madde hapsolmemiş durumda, hareket halinde, ve her şeyle tam bir devamlılık içinde. Birden vücudun sınırları yok oluyor! Her yerde olanları BİLİYOR! Her yerde OLUYOR! Her yerde YAŞIYOR! Bu, aynı zamanda her yerde olan bir tür bilinç.

Bu yüzden bu fantastik deneyimleri anlatmak hem çekici hem tehlikeli, çünkü bu, sanılandan çok daha basit bir şey.

Bir sonraki varlık bir soytarı değil.

Dünya çapındaki bu yüce basitliği anlatmak zor. Ama YAŞANABİLİR. Anne'nin temas ettirmeye – bana temas ettirmeye, bana yaşatmaya – çalıştığı da buydu.

Bu yaşanabilen bir şey.

Çünkü o zaman artık küçük bir “ben”in bilinci diye bir şey yok, “güçleri” olan ve fantastik “vizyonlar” gören küçük bir insansal egonun bilinci diye bir şey yok.

Hücrenel bilinç, çocuksu bir bilinç; çok saf bir bilinç; bundan daha... basit bir şey olamaz; dünyanın en basit şeyi. Bu yüzden nerede olsa kendini “evinde gibi” hissediyor: bir otun içinde, rüzgarda – özellikle de sefalette, dünyanın pek çok sefaletinde... çok acıklı.

Fantastik yönleri var tabii; dağ oldum demek, nehir oldum, orman oldum demek... cafcıflı; ama belli bir basitlik var ki, her yerde oluyorsunuz, her şeyin içinde oluyorsunuz, her şeyle birlikte oluyorsunuz; çünkü... nasıl ki sadece bir madde var, bilinç de bir tane.

Yalnız, BİR olan bu bilinç, uyuklayan mutluluklarda yok olup giden varlığın sivri bir ucunda değil: insanın her şeye katıldığı, hatta bizzat her şey OLDUĞU, her şeyle nefes aldığı tam bir fiziksel birliğin içinde. Varolan her şeyle tek nabız oluyorsunuz.

Ve de pek çok acıyla tek bir acı oluyorsunuz.

Anne dalgalar mı algılıyordu?

Dalgaları algılamıyordu... ya, bu çok saçma gelebilir ama, KENDİSİ DALGA GİBİYDİ, anında, her yerde, çok hızlı, o kadar hızlı ki sanki tamamen hareketsiz duran dalga gibiydi.

Başka bir fiziğe giriyorsunuz. Bu yeni fiziğin ilk farkı, ZAMAN kavramı değişiyor. Bildik hız olmayan bambaşka bir hızda yaşıyorsunuz.

(kısa sessizlik)

Fiziksel kontinuuma anında yayılmış vücutsal bilinç, bildik insansal hızda seyretmiyor – bu başka bir zaman.

O zaman da anlıyorsunuz ki bu başka “zamanı” ya da başka hızı yaşayabildiğiniz zaman, vücudun eski kanunu

değişiyor: zamandan kaynaklanan o yıpranma artık yok. Artık 82 yaşında + 1 gün + 2 gün + 3 gün diye bir şey yok. Başka bir fizyoloji... oluşmaya başlıyor – başka bir OLUŞ ŞEKLİ oluşmaya başlıyor.

Tam da bu noktada, böyle bir girişimin – başka bir türe geçme girişiminin – hem tehlikesini hem deliliğini anlamaya başlıyorsunuz; böyle bir deneyimin büyük acısını anlamaya başlıyorsunuz. Çünkü dünyanın fiziksel birliğine, fizyolojik birliğine çıkıvermek, dünyanın tam sefaletine girmek demek.

Anne, her zamanki espri anlayışıyla şöyle diyordu – espri anlayışını yaptığı her şeye katıyordu: “Bu hep sanki yeni bir hastalık kapmışsın ve iyileşmen gerekiyormuş gibi”.

Binlerce ve binlerce hastalığa yakalanıyordu. Sürekli... “beyaz” saniyeler yaşıyordu. Sanki saniye saniye, ölümle karşı karşıya bırakılıyordu. Sırf kendi ölümüyle değil, bir öğretelinin ölümüyle, falanın ölümüyle, filanın acısıyla karşı karşıya bırakılıyordu, ve her saniye bu... deyim yerindeyse yeni oksijeni ya da bu yeni kanunu “getirmesi” gerekiyordu ki, birden yakalandığı bu “yıldırım” hastalığın ya da bu küçük “yıldırım” ölümün üstesinden gelebilsin. Birden duruyordu: bembeyaz kesiliyordu. Sonra, o başka kanundan bir şeyler gelip araya sızıyordu ve acıya karşı koyuyordu, acı engelinin üstesinden geliyordu.

Söylenmesi çok zor ama sanki Anne dünyanın bütün vücudunda çalışıyordu, sanki dünyanın bütün vücudunu işliyordu: artık bir postun içine hapsolmuş bir vücut değildi.

Deneyimin akılsal boyutu belki anlaşılabilir: primatlardan çıktığımızda, biraz “düşünmeye”, biraz “iletişim kurmaya” başladığımızda, bilinç pek çok şeyi BENİMSEMEYE başladı.

Anlamak, bir anlamda... anladığımız şeyin İÇİNDE OLMAK demek, o şeyi gerçekten kucaklamak demek.

İnsan rafineleştikçe, bilincini genişlettikçe, daha fazla şey kabulleniyor, daha fazla iletişim kuruyor, daha fazla şeyi “benimsiyor”, daha fazla şeyi kucaklıyor. Ve daha rafine insan sıkça daha çok acı çekiyor, çünkü pek çok şeyi anlıyor, pek çok şeyi benimsiyor. Bu, aklen anlaşılabilen bir şey. Oysa bu “anlayış”, bu kucaklayış şekli vücudun içinde gerçekleşiyor, olay vücudun bilincinin içinde oluyor. Yani Anne'nin vücudu pek çok acıyı kucaklıyordu, üzerinde çalışabilmek için, yalanı işleyebilmek için: çünkü hastalık, acı, ağrı, ölüm, hepsi kocaman birer yalan. Ve kendi vücuduna... deyim yerindeyse yeni bir oksijen sızdırırken dünyanın vücuduna da bu yeni oksijeni sızdırıyordu... ve sızdırdığı bu başka şeyden birkaç damla da... her şeyin kalınlığını ya da yoğunluğunu değiştiriyordu.

Tam da bu noktada fenomen çok enteresan hale geliyor – tabii anlayabildiğiniz zaman.

Vücudun ilk tepkisi... diyelim ki ona başka kalitede bir oksijen verdiğinizde, ya da ona başka kalitede bir gıda verdiğinizde, veya vücudu her zamanki şartlardan farklı şartlara soktuğunuzda, vücut panikliyor; korkuyor: her şey kaynamaya, çatırdamaya, bozulmaya başlıyor.

Zaten 20 yıldır dünyanın vücudunda meydana gelenler bu! Sanki her şey çatırdıyor, her şey gıcırıyor. Sanki hiçbir şey her zamanki düzeninde gitmiyor – sanki artık hiçbir şey doğal değil. Sanki bütün akılsal sistemimiz çürük, değil mi, sanki hiçbir şey hiçbir şeye çözüm değil. Sanki bütün doğrular, bütün hakikatler bozuluyor, parçalanıyor. Sanki bütün yalanlar doğru görünüyor. Sanki her taraftan... çatırdayan bir dünyada yaşıyoruz.

Ama neden? Gerçekten, neden?

Belki de yeni bir kanun, yeni bir hava bu eski insansal kavanozun içine sızıyor ve her yerden ilmikleri

ÇATIRDATMAYA başlıyor. İnsanlar da “İmdat!” diye bağıyor! Hakarete uğramışçasına “Bütün bu olanlar iğrenç!” diye bağıyorlar.

Neler oluyor?

İlmikler çatırıyor. Dünyanın her yerinde çatırıyor. Kötülük ortaya çıkıyor diye değil, ya da anlaşıldığı şekliyle hakikat ortaya çıkıyor diye değil; çünkü gerçekten yeni bir hava, yeni bir oksijen dünyanın içine sızıp HER ŞEYİN DÜZENİNİ BOZUYOR: dünyayı sahte doğallığından, sahte iyiliğinden olduğu kadar sahte kötülüğünden de çıkartıyor.

Her şey çatırıyor: hakikatler olduğu kadar yalanlar da çatırıyor. Hiçbir şeyin anlamı kalmadı. İlk sürüngen, dünya boğucu hale geldiği için, vücudunu terk etmesi ve kanat çıkarması gerektiğinde neler oldu? Sürüngen postu çatırıyor olmalıydı. Sürüngen postu, kanatlar çıkması gerektiğinde müthiş acıyor olmalıydı. Ya da balık, solungaçsal solunumdan başka bir solunum şekline geçmesi gerektiğinde... bir “başka”ya geçmek boğucu; iç parçalayıcı. Her şey çürüyor, her şey parçalanıyor.

Dünyanın bütün vücudu parçalanıyor.

Yaşanan deneyim bu.

Yeni birliklere doğru, dünya kardeşliğine doğru gidildiğini sanıyorsanız, fakirler kurtulacak ve daha iyi bir toplum kurulacak sanıyorsanız yanılıyorsunuz! Daha iyi balıklar yapmayacağız – başka bir tür yapıyoruz.

O zaman, sessizlikte, inzivada gözlerimizi kapatıp bilincin zirvesinde aradığımız o Ruhun, o Işığın, o Sevincin, maddenin içinde olduğunun, maddenin kendisi olduğunun belki farkına varırız; çok acı çektiğimiz o binlerce yılın amacı olduğunun belki farkına varırız. Kıyametten kıyamete sürüklendik, kendi sırrımızı – MADDENİN İÇİNDEKİ SİRRİMİZİ yavaş yavaş keşfetmeye mecbur kalalım diye.

Ama bu, biyologların, fizikçilerin, eski kanunun, eski dogmaların maddesi değil. Fizikle ilgili dogmalarımız dini dogmalarımız kadar çürük. Başka bir... şeye çıkmamız gerekiyor... ve bütün bu kaosun arasından başka bir şeye... ÇIKIYORUZ.

Bu yüzden umutluyuz, hatta çocukken deniz kenarında hayal ettiğimiz şeyi yaşamaya bile başlayabiliriz, o öyle engin, öyle yakın, öyle KENDİMİZ olan şeye... temas etmeye başlayabiliriz – Denize baktığım zaman, o küçük dalga “başka bir şey” değildi... o küçük dalgayla birlikte... batıyordum, inci inci oluyordum. O yosun kokusu... ben o yosun kokusuydum, o yosun kokusu “başka” bir şey değildi, kesinlikle! Bütün bu acıların sonunda, çocukluğumuzda ve meditasyonun doruklarında bulduğumuz şeyi vücudun içinde bulabiliriz. O zaman madde bir anlam kazanır.

Evrimin amacı evrimden çıkmak değil. Maddenin amacı maddeyi bırakmak değil, gerçek sırrını keşfetmek.

Maddenin gerçek sırrı elektronik değil: maddenin sırrı maddenin içindeki Sevinç, maddenin içindeki Bilinç, maddenin içindeki Güç; ve bu Sevinç, bu Bilinç, bu Güç sayesinde de başka türlü YAŞAYABİLECEĞİZ: gerçekten tanrısal bir hayat yaşayabileceğiz, yeryüzünde.

Ama yöntemi, yolu yordamı ANLAMAK lazım. Şunu iyice anlamak lazım: şu an yaşanan kaos, medeniyetin iflası değil, ahlakın iflası değil, dinin iflası değil – bunların hiçbiri değil: eski balığın iflası, bir sonraki kamillliğine GEÇEBİLELİM diye.

Böyle olunca her şeyin bir anlamı oluyor.

Paris'te, Londra'da, Buenos Aires'te, ya da herhangi bir yerde yaşayan bunalmış durumdaki insanlar bu yolu nasıl izleyebilir?

Bu yol “izlenmez”, YAŞANIR, hem de her an yaşanır! Her yerde yaşanır: Londra’da, Paris’te – hem sanırım o korkunç atmosferde olduğunuzda, yolu çok daha yoğun şekilde yaşarsınız. İçinizin daralması bizzat imkan oluyor, yol oluyor. Tıpkı yaşlı sürüngenlerde olduğu gibi, boğucu, iç daraltan şartlar gittikçe yoğunlaşıyor ki... insan ağzını açıp çağırsın, çığlık atsın. Başka bir yer İHTİYACI yoksa, başka yere geçme imkanı olmaz. Bu apaçık ortada.

Sizce modern zamanlar dünyasının sınırları mı ortaya çıkıyor?

Modern zamanlar dünyasının sınırları her yerde çöküyor, parçalanıyor.

Korkunçluğun da, iyiliğin de sınırları yıkılıyor, parçalanıyor; tarafsız bir gözlemci için dünya iyice delirmiş; dünya sanki çıldırılmış, iyilik yönünden olduğu kadar kötülük yönünden de. Araya BAŞKA bir şey sızmaya çalışıyor, bu apaçık ortada. Ve Londra’da, Washington’da, orada burada yaşayıp da biraz hassas olan herkes bu boğulmayı, bu nefes alamamayı, bu bunalmayı, bu daralmayı somut bir şekilde hissediyor – hissetmemek için hakikaten ilkel olmak lazım. Ve bu bunalma, bu daralma, bu boğulma yolun ta kendisi, imkanın ta kendisi; çünkü boğuluyorsanız, bunalıyorsanız, nefes alamıyorsanız, daralıyorsanız, içinden çıkmanın YOLUNU, İMKANINI aramak zorundasınız.

Peki bunun yolu ne?

Son derece basit: çağırarak.

Nefes alamıyorsanız, boğuluyorsanız, içiniz daralıyorsa, bunalıyorsanız, hava istersiniz. Başka bir şey değil.

Bilimin faydası. Bir sonraki türün çığlığı

İnsan bu deneyimi yaşamaya başladığı zaman, bilginin, iletişimin söz konusu olduğu modern dünyanın tekniğine ne gözle bakıyor?

Ya, kusura bakmayın, bütün bunlar bana göre olağanüstü antenler, yüzgeçler, kıskaçlar falan icat eden süper balıklar; bence öyle... çocukça ve zavallıca ki!

Gerçek meseleyi öylesine ıskalıyorlar ki; ve öylesine fena ıskaladıkları için de, istemeseler de onlara rağmen onları “kıran” bir lütuf var. Lütuf bu: her şeyi kırıyor. Yoksa kendi insanlığımıza bırakılsaydık, ÇILGINCA süper elektronikler, süper yüzgeçler yapardık... ta ki kendimizi boğazlayana kadar. Yalnız, bütün bunları acımasızca kıran, paramparça eden bir şey var.

Diyordunuz ki...

Ve gün gelecek, o ünlü mekanikleri, o ünlü düzenleri arızalanacak, iflas edecek! İşte o zaman göreceğiz, insan, iflas eden devasa mekaniği, arızalanan devasa düzeni karşısında kendisi arızalanınca, kendisi iflas edince, kendisi çaresiz kalınca nasıl uyanacak, gözleri nasıl açılacak – artık hiçbir şey çalışmayınca gözleri nasıl açılacak?

Sanırım bu elektronik ve mekanik güçlere, acizliklerini gösteren muazzam demonstrasyonlar veriliyor. Amerika'nın İran'daki birkaç rehine için verdiği mücadeleye bakmak yeterli, bu müthiş gücün acizliğini anlamak için.

Gerçekten de, müthiş gücümüz tamamen aciz.

Yavaş yavaş bunu keşfedeceğiz – bunu keşfediyoruz.

Diyordunuz ki bilgiden ne kadar çok bahsederseniz o kadar az bilgilenirsiniz. İletişim imkanlarınız ne kadar gelişmiş ve sofistike görünürse, aslında o kadar az iletişim kurarsınız.

Öyle değil mi, aslında bilimin gerçek faydası bütün bu “gadget”leri icat etmiş olması değil; süper jet uçakları yapmış olması değil aslında; bilimin GERÇEK İŞLEYİŞİ şu: bilim, (tabii olaya yüksekte, belli bir perspektiften bakabilirsek) dünyanın her yeriyle, insanlığın her kesimiyle öyle yoğun, öyle sıkı bir ağ ördü ki, öyle bir birlik içinde, öyle çözülmez bir örgü içinde ördü ki, Fransa’nın en ücra köşesinde bir şey yapsanız, anında Washington’a ya da Pekin’e yansıyor: sanki her şey tek bir birlik içinde birbirine bağlı; bir yerde bir hareket oldu mu, her yerde hareket oluyor. Bilimin gerçek faydası bu.

Bilim, insanlığı İNSANLIĞA RAĞMEN öyle kompakt bir birlik içinde ördü ki, ya hep birlikte kurtulacağız... ya da hep birlikte gebereceğiz.

Yani bilim sayesinde global bir farkındalık, bir bilinçlenme oluşabildi. Şimdi bütün insanlık, eskiden şatolarındaki, Himalayalar**Error! Bookmark not defined.**daki, Mısır**Error! Bookmark not defined.** tapınaklarındaki birkaç kişinin ayrıcalığı olan şeyin birden farkına vardı: bütün insanlık, hepimizin insanlığın bir parçası olduğumuzun, bir bütün olduğumuzun... geçişi bulmamız gerektiğinin farkına vardı.

Çözümü bulmak lazım.

Gerçekten de, yeni bir türü tek bir birey yapmaz.

Yeni bir tür, bir sonraki türe geçen bir bütündür. Bu, başka bir boyuta geçen bir bütündür. Tek bir birey değil. Evrim, birkaç bireyin ayrıcalığı değil, insansal bir bütün için var.

Başka bir aşamaya geçiyorsak, bu HEPİMİZ demek, hepimiz geçiyoruz demek!

Bu yüzden, bilimin faydası bize bütün bu “gadget”leri vermesi değil, bizi bir araya getirmesi ki bulalım, ya da ÇAĞIRALIM. Örgü iyice boğucu, iyice bunaltıcı hale geldiğinde, gittikçe daraldığında, gerçekten bir ÇIĞLIĞIN olduğu bir an geldiğinde, “Başka bir şey olsun! Başka bir şey olsun! Başka bir şey olsun! Mümkün değil, başka bir şey olsun!” diye bir çağlık olduğunda, işte o zaman bir mucize olur (bizim mucize dediğimiz şey olur). Aynen hücreler büyük, ağır, vahim bir hastalığa yakalandıklarındaki gibi, en derinlerinde bir çağrı olur: hastalık da şıp! diye yok olur.

Dünyanın vücudu, kendi ölümü karşısında çağırırsa... bir şey çıkıp gelebilir... ve her şey değişir.

O an'a geldik: birkaç kişinin değil, milyonlarca ve milyonlarca insanın, bir sonraki türün çağrı çığlığını atması gerektiği an'a gittikçe yaklaşıyoruz.

Ama ölüm Anne'yi yendi. Anne öldü.

O başka...

Sahtekarlar

Kendi deneyiminizden söz ediyorsunuz. Arkadaşlarınız, müritleriniz falan var mı?...

Yok! Yok! Yok! Yok! Yok! Yok! Yok! (*Gülüşler*) Tanrı korusun! Kesinlikle! Hem neyin müridi?

Ya ben bu mürit kelimesini hiçbir zaman anlayamadım. Bir şeyi SEVERSİNİZ, bir şeye İHTİYACINIZ olur, o zaman

tamam, amenna... güneşin müridiyim, denizin müridiyim, enginliğin müridiyim, güzel olan her şeyin müridiyim, evet.

Yoksa müridim falan yok! Özür dilerim, lafınızı kestim.

Yo, kesmediniz. Anne'nin gidişinden sonra olanları konuşmak istiyordum. Kendi deneyiminizden söz ettiğinizde, Anne'nin deneyiminden, Sri Aurobindo'nun mesajından söz ettiğinizde, sizi dinleyenlerden beklentiniz yüksek mi? Yargınızda katı mısınız?

Katı mı? Yo. Olamayacağım bir şey varsa o da... hem katı olmak ne demek? Gençliğimde bana öyle katı davranıldı ki... Katı olmak demek, anlamıyorsunuz demektir. Ne kadar çok anlarsanız o kadar çok seversiniz. Yeteneksizlik nedir? Zayıflık nedir? Yanlış, kusur, hata nedir? Bu şeyleri anlayamıyorum. Tahammül edemediğim tek... yani, bir tek üçkağıtçılara, sahtekarlara tahammül edemem; onlara çok katı davranabilirim. Üçkağıtçılığı, sahtekarlığı kabul etmem.

Sanırım soruyu başka şekilde de sorabilirim. Demek istediğim, Satprem, 'hakikaten seven' demek, öyle değil mi?

Evet.

Bu ismi size Anne taktı.

Evet.

İnsan hakikaten her zaman, gerçekten sevebilir mi?

Bu bir karakter meselesi. Sevmek ne demek? Anlamak ne demek? Varlıkların İÇİNDE olmak demek, şeylerin İÇİNDE olmak demek; ne olduklarını algılayabilmek demek. Şu veya

bu maskenin gerisindeki kalbi – iyi kalbi hissetmek demek. İnsanlar iyi kalpli; aslında bunu bilmiyorlar.

Mesela, bilmiyorum, karşılaşabileceğim 100 kişiden 99'u iyi kalpli... oldukları çocuğu unuttular, yoksa aslında hala çocuklar – hepsi güneşe bakıp kim bilir neye gülümseyen birer çocuk. Bunu her maskenin gerisinde hissedebilirsiniz. Ben bunu algılayabiliyorum, hissedilebiliyorum, benim sevdiğim de bu. O maskenin gerisinde olan şeyi seviyorum çünkü o şeyleyim, o şeyle “varım”. Ama bazen, fikirlerle, ışıkla, maneviyatla falan “süslenen” insanlar var, halbuki içlerinde kötü, egoist, hep almak isteyen ağgözlü bir KİR var. O zaman katıyorum. Bunlar gerçekten insanlıklarına ihanet eden insanlar. İşte o zaman paladan korkmuyorum. İşte o zaman acımasızım. Yani... sahtekarlar...

Bu sahtekarlar genelde zavallı, düşkün, kötü ya da alçak değil, yo; bunlar hakikati yakalamış şu insanlar, beyazlar giyip... büyük bir maneviyat beyan ediyorlar ama geride pençeleri var, ve almak istiyorlar. İğrençler...

Onlar ruhaniliğin sahtekarları, kalpazanları, üçkağıtçıları.

Şu çoğalan sahte guruları mı kastediyorsunuz?...

Evet, öyle birkaç tane var. Ashramı kastediyordum.

Hatta, bu durumda bile bir şey denilemez, çünkü bu sahte gurular, bu sahte maneviyatçılar, bu üçkağıtçılar aracılığıyla, Tanrım, insanlar kavrayabildiklerini kavlıyor... Anne'nin dediği gibi, bazen amaca bir şeytanla, bir tanrıyla ulaştığımızdan daha çabuk ulaşırsınız. Eğer içtenseniz, sahte guruya rağmen, sahte guru sizi tam ihtiyacınız olan şeyle temasa geçirir... ve daha da ileri giderseniz. Bu sahtekarları mimlemek çok zor. Hala varlarsa, belki de bir faydaları vardır? Herkes sahip olması gereken düşmana sahiptir; bu

yüzden, aslında bilmiyorum ne derece... kınayabiliriz; hatta kınayabilir miyiz bilmiyorum.

Bunun için kanun çıkaramayız... ammmaa... bir sahtekarla karşılaşırsam, hiç acımam maskesini düşürürüm.

Hiç karşılaştınız mı?

Karşılaştım... Eğer yaşıyorsam, bu benim suçum değil... Ama bu konular hakkında ne söylenebilir ki? Bunlar olumsuz şeyler; bireysel şeyler; örnek olarak verilebilecek şeyler değil. Yeter ki insanın kalbinde yeterince gerçek aşk olsun ki, gerçek aşkı var olduğu yerde tanıyabilsin. Bu gerçek aşk, bir yandan da bir güçtür: eğer yok etmesi gerekiyorsa yok eder. Ama bu, bireysel bir kanun, örnek olarak verilebilecek şey bir değil. Sizin de dediğiniz gibi, Hindistan'ın şu anki durumu tam bir yalan; kocaman bir yalan izlenimini bırakıyor. Üstüne üstlük yalan, maneviyat büründüğü için daha da kocaman oluyor.

Eski idollerin kırılması gerekiyordu.

İnsanın, en derininde OLDUĞU hakikati yeniden bulması gerekiyor. Ama en derininde OLDUĞU bu hakikat ile ancak kendi içindeki yalanı kırdığı zaman temasa geçebilir.

Hindistan çok bozuk, rüşvete batmış bir görüntü çiziyor, bu doğru; ama bu, belki de idolleri çok eski olduğu için, fosilleşmiş olduğu için, ve gerçekte olduğu şeyi yeniden bulması gerektiği için böyle.

Bu yüzden, dünyanın bütün geri kalanı gibi Hindistan da çatırıyor... “olan”... şeye yaklaşmak için.

ÖZGÜR MADDE

Vedik rishiler

Hindistan'ın geleneksel maneviyatı, Hinduizm... Budizm... bugün ne durumda?

Hep aynı; hepsi meditasyon yapıyor, görünüşlerden ya da faaliyetlerden el çekiyorlar ve başka bir bilinç derinliğiyle temasa geçmeye çalışıyorlar, o kadar. Yani eski hikaye. Bu... birkaç bin yıldır böyle. Hani çözümleri nerede?

Hindistan, manevi gücüyle bugün ne durumda?

Hindistan dünyanın en bozulmuş, en rüşvetçi ülkelerinden biri. Eski rishiler gibi hakikati ENKARNE EDECEĞİNE, HAKİKATİ VÜCUTLARININ İÇİNE İNDİRECEĞİNE, küçük, hoş meditasyonlara çekilmek istediler... e tabii hayat olabildiğince kaynamaya devam etti, böylece çıkarlar da, mekanizma da Hintli maddeyi ele geçirdi çünkü maddeyi ihmal ettiler. Bu yüzden şimdi, bu yalancı kabuğun altında, güçlü hakikati yeniden bulmaları gerekiyor.

Budizm'in ötesinde olan ve Sri Aurobindo'nun, Anne'nin ya da sizin esinlendiğiniz kaynak...

Evet?

...Veda'ların, rishilerin öğretisine çok yakındır diyebilir miyiz?

Bir tek onlar esinlendi diyebiliriz... en azından bildiğimiz kadarıyla.

Rishiler “BU”yu biliyordu. Maddenin derinindeki hakikati biliyorlardı: buna “karanlığın içindeki güneş” diyorlardı.

Atom bir güneştir – büyük bir karanlığın kapladığı bir güneştir. Rishiler bunu biliyordu.

Yalnız, eğer rishiler 6-7 bin yıl önce sırrı keşfetmiş olsaydı, sırrı gerçekten enkarne etmiş olsaydı, evrim olmazdı, insansal evrimimiz olmazdı! Sırrı sadece zirvelerindeki birkaç rishi değil, bütün insanlık keşfetmeli, bütün insanlık başarmalı.

Bir daha tekrarlıyorum: evrim birkaç ayrıcalıklı için değil. Müjdeciler vardır: rishiler müjdeciydi. Bir deneyimin ya da bir uygarlığın veya bir çağın başlangıcında her zaman müjdeciler olur; bütün bir çağın eğrisini görürler, yörüngeyi görürler ve size: “Şöyle olacak, işte amaç bu” derler. Sonra, bütün yolu katetmek gerekir ki, bu, tek bir bireyin olgusu değil de bütün bir türün olgusu olsun.

Eskiden, bu, ayrıcalıklı bir uygarlığın olgusuydu; şimdi bu, bir uygarlığın olgusu bile değil; artık bu sadece deneyimi yapması gereken BİR İNSAN YIĞINI.

Rishiler, Buddha'dan önce yaşamış vedik rahiplerdi...

Evet, rishiler her şeyden önce savaşçıydı; belki... 7.000 yıl önce yaşıyorlardı... aslında bu konuda hiçbir şey bilmiyoruz. Budizm'den çok önceydi. Budizm, Hristiyanlığın 500 yıl öncesine dayanıyor. Yani rishiler, Veda'ların artık epeyce çarpıtılmış şekli olan Upanishad'lardan çok önceydi: Upanishad'lar, entelektüel çağın başlangıcı.

Sır Veda'larda. Veda'lar, Sırrın imaj dolu bir anlatımı, bir başlangıcı.

(ara)

Sri Aurobindo'nun, Anne'nin keşfinin ne kadar... fantastik bir devrim olduğu tahmin bile edilemez; dünyamızda hiçbir şeyin değeri kalmadı; her şey öylesine çarpıtıldı ki – her türlü küçücük şey öyle önem kazandı ki, öyle devasa şey haline geldi ki... sanki hiçbir şeyin anlamı kalmadı. Akılsal dünyamızın değeri çok düştü. En büyük değer kaybı bu.

Ama hakikaten, Sri Aurobindo'yla Anne'nin keşfi... İLK CANLI MADDENİN ortaya çıkışından beri en önemli olay: bu, ilk canlı maddenin Kanun değişikliği. İnsanlar bunun ne anlama geldiğini gerçekten kavrayabiliyor mu bilmiyorum...

Bu 'vücutun içine iniş' prosesine tekrar dönmek istiyorum.

İstiyorum ki insanlar pratik sırrı gerçekten kavrasın, “niye yapılabildiğini” gerçekten kavrasın. Halbuki bütün biyoloji “olmaz” diyor. Biyologlar diyor ki: “Amino-asitlerin zincirleşme sırası insan mı, fare mi, yoksa zürafa mı olacağını değiştiremeyecek şekilde belirler. Eğer amino-asitler falan şekilde zincirlenirse, sonsuza kadar fare yaparsınız; eğer amino-asitler küçük bir farkla zincirlenirse, sonsuza kadar insan proteini ya da zürafa proteini yaparsınız. Çıkış yolu yok. Kazara meydana gelen radyasyonun ürettiği canavarlar hariç.”

E o zaman biri, vedik rishilerin dediği gibi “geçiş” bulduysa, işin içinden çıkılabilecek bir geçiş bulduysa – nirvanada değil tabii – maddeye bir geçiş bulduysa, gerçekte olduğu gibi olan bir maddeye bir geçiş bulduysa... Çünkü maddenin ne olduğunu bilmiyoruz.

Aslında, insansal düşüncüyü kökeninden itibaren – bilinen kökeninden itibaren ele alırsanız, vedik rishilerin keşfettiği ilk hakikatin ya da ilk keşfin müthiş... nasıl desem... bozulduğunu, yozlaştığını fark ediyorsunuz; tabii eğer sadece vedik rishilere kadar gerilere giderseniz – çünkü belki de rishilerden önce de başka şeyler vardı.

Rishilerin geçmişi 4.000 yıl öncesine dayanıyor ha...

En az. Hatta geçmişleri muhtemelen 5.000, 6.000, hatta 7.000 yıl öncesine dayanıyor... çünkü çok uzun bir süre, dedikleri şeyler, tekrarladıkları mantralar ağızdan ağza tekrarlandı; kaç zamandır bilinmiyor...

Ama gerçekten, Rig-Veda'nın bazı tekstlerini ele alırsanız, ki bu tekstler gerçekten insanlığın bilinen en eski tekstleridir, rishilerin bir sırrı olduğunun farkına varırsınız; bu, maddenin içindeki bir sırdı... bilmiyorum, Rig-Veda'nın bazı tekstleri var... ışık dolu; şöyle diyor: "O ki ölümlülerin arasında ölümsüzdür, tanrısal güçlerimizi oluşturan enerjidir."

Şöyle de diyor: "Burayı fethedelim, şu yüz kelleyle savaşalım." Atharva-Veda böyle diyor: "Ben toprağın oğluyum, yer benim anam" diyor. "Ey toprak, güzelliğini, köylerinin ve ormanlarının güzelliğini, savaş toplantılarının ve muharebelerinin güzelliğini bir anlatabilsem" diyor.

Bunu küçük meditasyoncular demiyordu.

Daha olağanüstü şeyler de söylüyorlar, eğer imaj dolu renkli tasvirlerini anlarsak; kaya (yani, dağ, taş), maddenin sembolüdür, ilk dünyasal oluşumun sembolüdür.

Bakin Rig-Veda ne diyor: "Atalarımız mantralarıyla... mantra bir sesin titreşimidir, bilincin titreşimidir... atalarımız mantralarıyla kaleleri ve direnen yerleri kırdılar; çığlıklarıyla dağın kayasını paramparça ettiler. İçimizde ferah göğe doğru bir geçiş açtılar [yani maddenin içinde, yukarıda, meditasyon zirvelerinde değil: MADDENİN İÇİNDE bir geçiş açtılar]. Karanlıkta ikamet eden güneşi keşfettiler... gizli mağarada, yavru kuş gibi saklı gökyüzünün definesini buldular; sonsuz kayanın içindeki hazineyi buldular."

Şöyle devam ediyor: "Dağ... (yani madde; dağ, maddenin sembolü)... Doğurgan verimli dağ ikiye yarıldı ve yüce

doğumu yaptı. İşte o zaman aslında uyandılar ve iyice gördüler [yani vücudun bütün gözleriyle gördüler]: önlerini, arkalarını, her yeri gördüler; aslında göklerde yaşanan ekstazi yaşadılar. Kayanın örttüğü bal kuyusunu keşfettiler.”

Bunlar maddenin içindeki bir sırrı bilen insanlar.

Bunun Upanishadlarla ya da Hindistan'ın geleneğini oluşturan şeylerle hiçbir alakası yok, çünkü şunu unutmamak lazım, belki 2.000 yıl sonra gelen ve bütün Hindistan'ın temeli haline gelen, otorite sayılan ana başvuru kitapları haline gelen Upanishadlar şöyle diyor: “Bırak bu illüzyon dünyasını”... “Brahman gerçektir, dünya yalandır.”

Niralamba Upanishad böyle diyor.

Düşüş, çöküş, yozlaşma, deyim yerindeyse bozulma açıkça görülüyor. Rishilerin dediği gibi o “yüz kelleyle” savaş açacaklarına, bağdaş kurup gözlerini kapadılar ve... selamet göklerde. Aslında diğer mistiklerin ne dediğini pek bilmiyorum ama çoğu, insanın şu ha bire yükseldikten sonra uçup gittiği yolu izledi. E tabii cennet “yukarıda” hikayeleri, ya da “ancak ölümden sonra” hikayeleri... insanın sırrı gerçekten BOZULDU, YOZLAŞTI... ya da kayboldu.

Sri Aurobindo'yla Anne'nin yeniden keşfettiği sır bu.

Bu yüzden, İLK CANLI MADDENİN yeryüzünde ortaya çıkışından beri daha fantastik keşif olmadı diyorum.

Çünkü ilk canlı maddenin bizzat kanunu DEĞİŞTİ.

Yani, bu keşif karşısında bütün biyolojilerimiz ÇÖKÜYOR.

Hücrelerin aklı

Bunun nasıl mümkün olabildiğini, herkesin anlayabileceği bir dille anlatmaya çalışacağım.

Fantastik keşif, önce Sri Aurobindo'nun, sonra da Anne'nin bulunduğu; çünkü Anne yolu devam edip Sri Aurobindo'nun keşfini yeniden keşfetti.

“Hücrelerin akli” diye adlandırdıkları bir şey keşfettiler.

Fantastik keşif bu. Süreci şöyle açıklamaya çalışacağım...

Hepimiz vücudumuzun epeyce uzağında yaşıyoruz, varlığımızın KORKUNÇ ama faydalı şekilde geliştirdiğimiz küçük bir kısmında, entelektüel aklımızda yaşıyoruz. Ne yaparsak yapalım, yaptığımız her neyse bir düşünce tarafından “kapılıyor” ve küçük bir bölme yerleştiriliyor. Bu, gerçekten de bizi kaplayan – bize maddenin gerçekliğini PEÇELEYEN – şu bahsettiğim katmanların ilki.

Çünkü, biyologlar hücre hakkında ne biliyor? Hücreyi mikroskopta inceliyorlar ama, mikroskop ne diyor? Bu, hücreyi “sınıyorlar” mı demek? Hücreyi katalogluyorlar, resmini çekiyorlar, ama neyle? Mikroskoba neyle bakıyorlar? KAFALARI bakıyor mikroskoba, KAFALARI kendi akıllarının imajını ya da yansımasını hücrede meydana getiriyor.

Önce bu ilk entelektüel akli susturmak gerekiyor.

Sonra ikinci bir akılsal katman var, duyguların akli: bütün tutkular, duygular falan, hatırı sayılır bir katman, bir kaplama oluşturuyor.

Ve daha da altta, katmanlar aydınlandıkça diğer katman otomatik olarak ortaya çıkıyor. Normal bilinç halimizde, bu, hiçbir şeyin ayırt edilemediği karmakarışık bir tür magma; tutkular entelektüel bir görünüm alıyor, zeka her türlü arzuyu örtmeye yarıyor: yani hiçbir şeyin ayırt edilemediği bir magma. “Düşünce” diyoruz, “duygu” diyoruz ama, aslında hiçbiri saf değil – hepsi kocaman bir karışım.

Bir de entelektüel katmanı geçer geçmez temasa geçtiğimiz “saf” duygusal akıl var: bütün duygular, heyecanlar falan...

tüm bunlar vücudu algılayışımızı hem bozuyor hem süsleyip çarpıtıyor. Bütün ruh hallerimiz, olabileceğimiz şeyin gerçekliğini sürekli SÜSLEYİP ÇARPITIYOR.

Bu katmanı da geçiyoruz; yani bu duyguları susturuyoruz: bu heyecanları etkisiz kılıyoruz, ya da “arındırıyoruz”; tabii bunların hepsi bir savaş. Bu gerçekten de rishilerin dediği gibi “yüz kelleyle savaş”, çünkü kellelerin birini kesiyorsunuz başka bir kelle çıkıyor.

Sonra, derinde, bu duygusal, bu heyecansal aklın katmanı sakinleşti mi, hislerin aklı vardır. Çünkü tüm bunlar bir dil “kuşanır”: bu, küçücük bir titreşimdir ama bir dilde yansır. Yani varlığımızın “dokusunu” oluşturan her zamanki hisleri bulursunuz; bütün bu hislerin sonuna kadar giderseniz, Sri Aurobindo'yla Anne'nin “fiziksel akıl” diye adlandırdıkları şeyi bulursunuz.

Bu gerçekten de maddenin İLKSEL aklı gibi. Yani bir tür amansız hafıza gibi: bir alışkanlık edindi mi, onu sonsuza kadar tekrarlar. Bir tarafını vurdu mu, bunu 50 yıl sonra bile hatırlar. Eğer ona: “Bu mu? Bu bir hastalığa dönüşür, 3-5 ay sürer” deseniz, hücrede sanki iz bırakmış olursunuz, böylece 3-5 ay hasta olmak GEREKİR. Hasta olmak ŞARTTIR. Ve ona: “Falan ilacı alırsan iyileşirsin” deseniz, hücre gayet itaatkar bir şekilde: “İyi peki, falan ilacı alıp iyileşeyim” der. Bu bir tür hipnotizm.

Sırta tam da bu noktada temas etmeye başlıyoruz, ya da daha doğrusu Sri Aurobindo'yla Anne tam da bu noktada sırta temas etmeye başladılar. Bu ilksel madde – bu hücreler – Anne'nin dediği gibi bir iyi niyet bütünü: APTALCA BİR İYİ NİYET BÜTÜNÜ; içinde “kanun” diye bir şey yok: hipnotizm ve korku var. Yani bu ilksel hücreye ne kaydederseniz, hücre onu yorulmak bilmeyen bir iyi niyetle sonsuza kadar tekrarlar.

Tabii, ilk kaydı, ilk izi korku, saldırganlık. Çevresinde yırtıcı bir dünya, tehditkar bir hayat kayıyor: ilk canlı madde için hayat tam bir felaket. Tam bir felaketin içine geliyor, bu onun için korku demek, ama aynı zamanda da en derininde özlem demek: tehdidin ve acının bitmesine özlem duyuyor. Yani en derininden ölümü çağırıyor.

Böylece kavanoz oluşuyor.

Evet, kavanoz böylece oluşuyor.

Bu deyim yerindeyse bir kavanoz serisi. Kamçılı, küçük kamçılı alışkanlığını edindi; balık, küçük balık alışkanlığını edindi çünkü falan ortamdaydı; kuş, küçük kuş alışkanlığını edindi çünkü filan ortamdaydı. Her tür, belli bir alışkanlık SARMALADI, SARMALANDI.

Biyologlar da gelip diyor ki: “Amino-asitler falan şekilde sarmalandığı için falan olay filan şekilde meydana geliyor”. Ama bu DOĞRU DEĞİL. Fantastik keşif şu ki, fiziksel “kanun” diye bir şey yok. Belli bir ortamın belirlediği fiziksel “ALİŞKANLIKLAR” var.

Bu alışkanlıkları, bu aptalca iyi niyeti İSTEDİĞİMİZ GİBİ değiştirebiliriz. Yalnız, maddenin alışkanlıklarını kafamızla değiştiremeyiz tabii – maddenin alışkanlıklarını değiştirmek istiyorsak gidip maddeyi etkilememiz lazım! Maddeyi HİÇ etkileme imkanımız yok; sadece kafamızı, duygularımızı, tutkularımızı, alışkanlıklarımızı etkileyebiliyoruz.

Peki hücrelerimizi neyle etkileyebiliriz?

Önce bütün bu katmanları geçmemiz lazım.

Fantastik keşif bu: hücreye HERHANGİ bir alışkanlığı kaydedebiliriz.

Bu “felaket” alışkanlığının yerine... Mesela, küçücük bir şey oldu mu hücre panikleyip sürekli cilt katmanları

sarmalıyor ve tümör yapmaya başlıyor. Çünkü en başta küçücük bir şey meydana geldi diye hücre: “Pekala, bu benim alışkanlığım, bir cilt katmanı yapmam lazım, sonra bir katman daha, bir katman daha...” diyor. Tümör yapıyor. Aptalca. Ufak bir kaza oldu diye “Şöyle sarmalamam lazım, şöyle sarmalamam lazım...” alışkanlığını edindi...

Bu sadece bir alışkanlık.

Ama fiziksel aklın o endişelerle, o korkularla dolu... bütün o mikroskopik ama “basılı” olan, “kayıtlı” olan ve ha bire sarmaladığımız küçücük alışkanlıklarla dolu, o “Hihhh! kansere dönüşecek...” , “Hihhh! bu ölüm demek...”lerle dolu katmanını geçebilirsek, içine sızabilirsek, Anne'yle Sri Aurobindo'nun “hücresele akıl” diye adlandırdıkları şeyi keşfederiz. Yani BAŞKA BİR TEPKİ ŞEKLİNE itaat edebilen hücrenin bilincini keşfederiz.

Yani başka bir programa itaat edebilen...

Başka bir programa itaat edebilen bir bilinç keşfederiz.

Hücresele bilinç, felaket dolu ölümcül bir programa itaat edeceğine, bir güneş titreşimine, bir neşe titreşimine, bir aşk titreşimine itaat edebilir.

Ölüm sarmalayacağına, başka bir şey sarmalayabilir... üstelik olağanüstü bir marifetle değil: sadece üzerini kaplayan bütün o alışkanlık katmanlarını çekerek. Artık “kanun” falan yok! Artık “ölüm” falan yok! KANUNU, ÖLÜMÜ İSTEYEN BİZİZ. Yoksa hücre bir şey istemiyor. Biz ne istersek onu istiyor! Bu, olağanüstü bir özgürlük demek, eğer hücreyle deyim yerindeyse iletişimi sağlamayı başarırız; eğer hücreye felaket alışkanlığı yerine sevinç, enginlik, genişlik alışkanlığını kazandırırız.

Sri Aurobindo'yla Anne'nin “hücrelerin akli” dediği bu iŖte. Bu gerçekten bir çocuğun akli gibi: ona BAMBAAŖKA bir hayat... BAMBAAŖKA bir oluŖ Ŗekli öğretebiliriz.

Olaylar evrimsel açıdan uzun devrelere yayılabilir; ama hücrenin bu merkezi iradesi bambaŖka bir Ŗeye açık olduğu andan itibaren, insan... kendini istediği gibi yeniden Ŗekillendirebilir.

(sessizlik)

Aslında Sri Aurobindo bize sır konusunda neredeyse hiçbir Ŗey söylemedi. E tabii, çünkü izah etmek hiçbir iŖe yaramaz, olayı yaŖamak lazım. Ama sırrın açıklandığı, üzerindeki peenin gerçekten kaldırıldığı bir bölüm var.

Galiba bir mektuptaydı, Ŗöyle diyor... bölüm Ŗu:

“Karanlık bir akıl da var: vücudun, bizzat hücrelerin, moleküllerin, korpüsküllerin akli var. Alman materyalist Haeckel bir yerlerde atomun iradesinden söz ediyor, son zamanlarda bilim, [Sri Aurobindo Heisenberg'i kastediyor] elektronun bireysel aktivitesindeki öngörülemeyen değişiklikler karşısında bunun bir metafor değil, gizli bir gerçegin yansıyan gölgesi olduğunun farkına varmak üzere. Bu vücutsal akıl elle tutulacak kadar gerçektir. Karanlığıyla, geçmiş hareketlere olan inatçı ve mekanik bağlılığıyla, kolayca unutulmasıyla, yeniliği reddetmesiyle vücutsal akıl, süpraakılsal Gücün vücudun içine girmesine ve vücudun işleyişinin değişmesine engel olan başlıca unsurdur. Buna karşın, vücutsal akıl gerçekten deđiŖti mi, süpraakılsal IŖığı ve Kuvveti maddi doğanın içinde stabilize etmekte en değerli aletlerden biri olacaktır.”

Sri Aurobindo böyle diyor.

“Stabilize etmek”, yani maddenin içinde yeni bir titreşme ya da oluş şekli tesis etmek demek.

Tabii, muhtemelen birçok bilim adamı, bu vücutsal dönüşümün, ya da maddedeki bu program değişiminin imkansız olduğunu söyler.

Ama bir şey unutuyorlar: evrim, “akla yatkın” olarak kabul edilmiş fikirlere e-be-di-yen karşı gelen bir heretiktir. Evrimden daha az gelenekçi hiçbir şey yoktur! Vaktini imkansızlıkları KIRMAKLA geçirdi – balık için imkansız olan şey, daha sonra yine de mümkün oldu.

Sri Aurobindo, harika espri anlayışıyla, evrimin başlarında bulunup olayları izleyen, maddeyi izleyen bir mantıkçıyı çok iyi hayal etmiş...

Bakın Sri Aurobindo bu hayali mantıkçıya neler dedirtiyor:

‘Sadece madde varken ve hayat yokken bu mantıkçıya:

– “Yakında, yeryüzünde, maddi bir vücutta hayat doğacak”

denseydi, mantıkçı:

– “Mümkün değil, olamaz... Bu elektron, bu gaz, bu kimyasal elementler yığınınına, bu çamur, taş ve inert metal yığınınına nasıl hayat vereceksiniz? Yani şimdi metaller yürüyecek mi?”

diye bağırırdı...

Hücreler programlarının dışına çıkacak mı?

Bu, Sri Aurobindo'yla Anne'nin challenge'i.

Çağımızın gerçek meselesi bu. Bu artık felsefe değil, başka bir uygarlığı izleyen bir uygarlığın hikayesi de değil...

Bu gerçekten MADDENİN İÇİNDE yapılması gereken bir devrim.

Mantra

Bizi şu an dinleyen ve Hindistan'a hiç gitmemiş, Sri Aurobindo'yu hiç okumamış, Anne'yi bilmeyen insanlar, eğer bu yol ilgilerini çekerse, bu yolun deneyimini yaşamak için ne yapmaları lazım?

Bilinçli bir şekilde bir şeyler YAPABİLİRLER. Ama şunu da bilmek lazım: istesenez de istemesenez de olay ŞU ANDA OLUYOR, GERÇEKLEŞİYOR.

Bu da önemli.

Yani insanlar bunun farkında olsun ya da olmasın, istesin ya da istemesin, şu an insan türünün tamamı başka bir evrimsel aşamaya doğru yön değiştiriyor. Bu, bütün bilinçlerin, bütün ulusların, bütün grupların başına kakılıyor, her yere kakılıyor, her şeye kakılıyor. Şu an her şey KIRILIYOR. PARÇALANIYOR

Bazı insanlar anlamayı ve hayatlarına gerçek bir anlam katmayı sever; HER YERDE gerçekleşen... her yerde gerçekleşmesi GEREKEN bu olağanüstü devrime “katılmak” belki hoşlarına gider. Evrim “Hindu” değil, yani, HER YERDE gerçekleşebilmesi gerekir, süreç her yerde bilinçli bir şekilde gözlenebilmeli; sadece ayrıcalıklı durumlarda değil, gündelik hayatta da gözlenebilmeli.

Ve bu noktada hakikaten çok basit, müthiş basit bir şey yapabiliriz. Caddede yürürken ne yapıyoruz?

Asansördeyken? Merdivenleri inerken veya çıkarken? Şu insansal kafamızdan neler geçiyor?

İnsanı yoran ve durmadan: “Şunu yapmam lazım”, “şunu yapmama gerek yok”, “belki şu olur”, “belki filan şey olmaz...” diye tekrarlayan saçma sapan bir faaliyet var. Bu, insanın gayet doğal olarak soluduğu KORKUNÇ BİR

MEKANİK: bu korkunç mekanik, bir şeyi sarmalıyor, sonra başka bir şeyi sarmalıyor... ha bire bir şeyler sarmalıyor.

Sırrı tam BU noktada YAKALAYABİLİRİZ. Tam BU noktada çalışmaya BAŞLAYABİLİRİZ. Çünkü kafamızda o saçma sapan faaliyetle caddede yürürken, asansörle çıkarken, merdivenleri inerken ya da çıkarken, tüm bu sözde boş zamanları başka bir titreşimle, ışık dolu, güneş dolu, neşeli bir titreşimin başlangıcı olabilecek bir titreşimle değerlendirebiliriz.

Hindistan işte bu noktada bize yardım edebilir. Anne de pratik yolu bu şekilde buldu: bir mantradan yararlandı.

Mantra nedir?

Mantra, sestir. Her şeyin bir sesi var. Eminim, bilim adamları taşların sesini pekala keşfedebilir.

Her şeyin bir titreşimi var. Bitkilerin titreşimi var. Her şeyin kendi türüne özgü olan bir titreşimi var. Ateşin bir titreşimi var. İnsansal alanı ele alırsak, neşenin belli bir titreşim niteliği var, kızgınlığın başka bir titreşim niteliği var. Sözel olarak ifade edilmeseler bile, neşeyle kızgınlığın ya da acının arasındaki titreşimsel fark anlaşılabilir. Huzurlu biriyle arzulu birinin arasındaki titreşimsel fark da kelimesiz anlaşılabilir. Bu durumda da farklı olan bir tür titreşimsel “ortam” var.

Hindistan bu seslerin, bu titreşimlerin bilimini keşfetti.

Bir şeyin sesini elde ederseniz, o şeyi tekrar meydana getirebilirsiniz. Bir şeyin sesini yaymak, o şeyi bir anlamda yaratmaktır, ya da o şeyi tekrar meydana getirmektir.

Hindistan'da bütün bir bilim var: seslerle, neşe halleri ya da neşe titreşimleri, aşk titreşimleri meydana getirebiliyorlar. Tabii bunu korkunç emeller için de kullandılar, büyü için, kötülük yapmak için, kazalar yaratmak için, her türlü yok edici ve negatif titreşim göndermek için.

Yoksa neşe sesi, ışık, hakikat, aşk sesi var – bunlar var.

Mantra bu.

Bundan daha basit bir şey yok.

Başlangıç olarak içinizden bir mantra, yani bir ses, iki ses, üç ses tekrarlayabilirsiniz. Düşünce yığınının kafanızı bir kovan gibi sürekli istila etmesine izin vereceğinize, şakaklarınız ağrıdan zonklayacağına... çünkü insan kötümser ve felaket doğuran küçük düşüncelerini sarmalamakla kalmıyor, felaketleri de, hastalıkları da “çekiyor”: düşüncelerimiz mıknatıs gibidir... bütün bu felaketleri çekeceğine, insan her defasında kendini çimdikleyip bir neşe, bir esenlik titreşimi “çekse”?...

Birkaç sesli bu mantrayı, merdiven çıkarken, caddede yürürken tekrarlayabilirsiniz – her an tekrarlayabilirsiniz. Madde de çok “tekrarlayıcı” olduğu için, önce kafanızda, BAŞKA BİR ÇEŞİT MEKANİĞİ SARMALAMAYA BAŞLAYABİLİRSİNİZ. Ve maddeciliğiyle temelinde çok aptal olan entelektüel aklımız, mantrayı rahatça, “kapıyı kilitlemedim”, “kaşkolümü almadım”, “randevuma geç kalacağım” kadar iyi tekrarlar. Ardından farkına varıyorsunuz ki şu madde denen şey bir harika! Her türlü kaydı gravür gibi kaydedebiliyor: bütün o saçmalıklarını tekrarlayacağına, neşe ve güzellik tekrarlar.

Sonra bu ses, bu titreşim, maddenin içine kat kat iniyor: entelektüel akıldan kalbe inmeye başlıyor, ardından daha aşağıya iniyor... sonra titreşim vücudu doldurmaya başlıyor. Yavaş yavaş, varlığın yoğunluğu, vücudun yoğunluğu sanki değişiyor.

Sanki başka bir titreşimle dolup taşıyorsunuz.

O zaman da bütün o eski alışkanlıklar sanki... kayboluyor. Alışkanlıklarla mücadele etme gibi bir durum söz konusu değil, çünkü bunun sonu yok: pis bir düşünceye ya da pis bir

fikre bir yumruk indiriyorsunuz, 30 saniye sonra geri geliyor. Oysa mantranın tekrarı, iyi titreşimini yakaladı mı – bu bir genişlik, bir enginlik, bir neşe titreşimi gibi, denizin köpürmesi gibi: küçük dalga sahile vurduğunda köpürür, ufak bir titreşimi vardır – mantra iyi titreşimini bir kez yakaladı mı, madde bunu büyük bir zevkle sarmalar. Sonunda bunu otomatik olarak yapar. Hatta bazen kendinizi mantrayı uykunuzda bile tekrarlarlarken yakalarsınız; bunu yaşayanlar var; mantrayı uykularında tekrarladıklarını fark ederler; bana oldu, başkalarına da olmuştur: vücudunuzu mantrayı ha bire tekrarlarlarken yakalarsınız.

Bu titreşimin nasıl sözde ölüm kanununu, kaza kanununu – bütün bu kanunları YOK ETTİĞİNİ anlıyorsunuz, çünkü bu kanunlar hücrenin özüne ait değil... HÜCRE HER İSTEDİĞİMİZİ TEKRARLAR.

Aalışkanlığımızla, kaçınılmaz olan şeyin, olur şeyin ve olmaz şeyin duygusuyla hastalıkları, kazaları, ölümü, bozulmayı, çöküşü, yıpranmayı durmadan çeken biziz.

Son olarak, maddenin içinde bambaşka bir titreşme şekli... nasıl desem?... “atmaya” başlıyor.

Mantrayı caddede falan tekrarlayabilirsiniz, ben mantramı her yerde tekrarlıyorum, her durumda, en aptalca, en imkansız, en bunaltıcı, en daral verici gibi görünen durumlarda tekrarlıyorum! MANTRAMI HER YERDE TEKRARLIYORUM.

Anne'nin gidişi

Bildiğim kadarıyla bu güne kadar kimse ölümü yenemedi. Sri Aurobindo'nun yolunu izleyen ve ölümlle mücadeleyi başlatan Anne de öldü. Ne oldu?

Öncelikle, acaba bir insan, bireysel olarak, KENDİSİ İÇİN ölüm kanununu yenebilir mi bilmiyorum.

Ayrıcalıklı bir bireyin anlamı yok. Anlamsız. Bu, bütün dünyanın bilincini kapsayan bir işlem olmalı. Ama ille de böyle olacak diye bir şey de yok: ölüm kanunundan sıyrılmak MÜMKÜN. Ama mesele şu – mesele değil: zorluk şu: hücre, bütün o felaket alışkanlıklarından, o ölümcül alışkanlıklarından arındıkça, bu ne anlama geliyor?

İnsanlar şunu anlamıyor: madde, felaket alışkanlıklarından arındığı andan itibaren anında BÜTÜN MADDE haline geliyor: artık bölme, ayırım falan yok. Bir kavanozun içine kapatılan bireysel küçük enerji, artık boşta dönen küçük bir enerji değil: bu MÜTHİŞ bir enerji.

Evrenleri hareketlendiren enerji.

Anne'nin yanında yaşamış insanlar, bunun ne anlama geldiğini biraz bilir. Bana kaç kere dedi: “Kendimi *peçelemem, örtmem* lazım, yoksa dayanılmaz.”

Bu tahammül edilemez bir enerji. Deyim yerindeyse öyle olağanüstü “saf” ve “güneşli” ki, sanki bütün o baştan yenilgiyi kabullenen küçük karamsarlıklarımız, varlığımızın özünü oluşturan her şey... bu sanki bir delikteki bir sıçana birden güçlü bir ışık tutuyormuşsunuz gibi: her şey çırpınmaya başlıyor. Anne'nin yanında olduğunuzda, insani maddenin içindeki o öylesine karanlık şeyler boğulmaya, kaynamaya başlıyordu... kariyerlerine son verileceğini hissediyorlardı.

Yeni tür olmak yetmiyor. Eski tür de sizi öldürmemeli.

Tam da bu noktada çok... sancılı ve gerçekten de insansal sefaletin merkezi olan bir noktaya temas ediyoruz.

Mesele şu ki dünya (Ashramı kastedebiliriz, ama Ashram, dünyanın sadece sembolik bir temsili: orada olan ve bir şekilde dönüştürülmesi gereken madde)... bütün bu madde

neşeye son derece isyankar; enginliğe, genişliğe, açıklığa son derece isyankar; kendi “bozukluklarına” çok bağlı. Küçük fikirlerine, küçük güçlerine, küçük oluş şekillerine son derece bağlı – bu küçük oluş şekilleri “yogik” olsa bile. Gelin de insanların bilincinden, bu işin bağdaş kurup bir fotoğrafın önünde tütsü yakmakla olmayacağını çıkartın, gelin de insanlara bunu anlatın!

İnsanlar gittikçe daha fazla: “Anne kafayı yedi, yaşlandı. Yaşı 92’ye dayandı, yaşı 93’e dayandı, yaşı 94’e dayandı; hem bu iş UZUN iş, bitecek gibi değil” demeye başladı.

Söylemesi çok üzücü ama... aynen öyleydi. Anne’ye artık tahammül edemiyorlardı... artık dayanamıyorlardı.

Ben kendi deneyimimden biliyorum, toplama kamplarında bağırdığım o günden beri, olabilecek bütün deneyimlerin gerçekten öyle SONUNA gelmişim ki... Ve her yerde bağırdım – ormanda bağırdım, Hindistan’ın yollarında bağırdım... insanlığımın sonunda bağırdım, hakikaten “başka bir şeyi”, enginliği, ışığı, güzelliği öyle yoğun bir şekilde çağırdım ki... öyle İHTİYACIM VARDI ki, bu ışık gücüne bir anlamda “dayanabiliyordum”. Bütün vücudumun sanki ezildiğini hissettiğim anlar bile, çünkü bu enerji öyle müthiş bir baskı ki, böyle olduğu zaman bile: “EVEET-EVEEEET! DAHA-DAHA! bundan gebereceksem... bundan gebereyim, tibben değil” diyordum.

Sonra görüyordum... yaşı 92’ye, 93’e, 94’e dayanıyordu, öyle yalnızdı ki. Etrafını o kadar çok “anlayamamazlık” sarmıştı ki. İnsanlar Onu görmeye geldiklerinde öyle küçük, öyle bayağı sorunlarla geliyorlardı ki: “Arabamı falan fiyata satayım mı?” “Fılan kadınla evleneyim mi?” vs.,vs. Onu resmen boğuyorlardı: mektuplarla, sorularla, ya da (benim de başlarda yaptığım gibi) “Bıktım! Usandım! Canıma tak etti! Buradan çekip gideceğim!” gibi isteksiz davranışlarla.

Çok zordur hakikate – CANLI hakikate, CANLI enerjiye tahammül edebilmek.

Anne'yi görüyordum: öyle arınmış, öyle berrak, öyle şeffaf hücreleri, vücudu... etrafını saran olumsuzluğu, reddi, inkarı, negatifiği, isyanı sürekli, boyuna yutuyordu. Her defasında hücreleri sanki insansal bir hastalığa – belki de İNSANSAL HASTALIĞA yakalanıyordu. Ve her defasında, bütün o telkinleri, bütün o isteksizlikleri kendi vücudunda tekrar arındırması gerekiyordu... Kim inanıyordu ki?... Kim: “Anne geçişi BULACAK, Anne GEÇECEK” diyordu ki? Kim inanıyordu?...

Sona doğru, bana: “Burada kimsem yok” diyordu.

“Burada kimsem yok.”

Dünya için bu kadar arayan, dünyanın aşkını, dünyanın güzelliğini bu kadar isteyen bir varlık ve... “Burada kimsem yok”; insanların reddi, anlamazlığı yüzünden duyduğu acının altında gittikçe ezilmesini görmek çok.. dokunaklıydı, çok feciydi... İşte o zaman Anne'yi gerçekten sevdim.

Büyüktü. Kahramandı.

Sonra bir gün kapısını yüzüme kapadılar.

Kimler?

Öğrettilileri.

Bilmiyorum... Ya ben onların dünyasını anlayamıyorum; oluş biçimlerini, yaşayış biçimlerini anlayamıyorum.

Kıskançlıklarını falan... anlayamıyordum.

Kapısını yüzüme kapadılar. Artık kimsesi kalmamıştı.

Anne niye ölümsüz olsun ki? Niye mutluluk ve neşe saçsın ki? Bir tek kendisi için mi?

Dünyayı öyle seviyordu ki, dünyaya neşe sırrını vermek isterdi – maddenin içindeki neşe sırrını, enginlik sırrını, her şeyle ve herkesle iletişim sırrını vermek isterdi.

Gitti.

Ama uzağa gitmedi... burada. Ben Anne'yi hissediyorum. Bana gülümsüyor. Beni taşıyor. Şu da var; bu bana özel bir şey değil... insan hissediyor ki herkes kalbiyle çağırabilir, bir çocuk gibi, her yerden, her dilde... “Şey” yardıma hazır, dağları yerinden oynatmanızı sağlamaya hazır.

Anne burada. Eğer neşeye cesaretimiz varsa tabii.

Ölmeden önce size ne diyordu?

Anne vücudunu terk etmeden 6 ay önce kapısını yüzüme kapadılar.

Ama ondan önce size bir şey diyordu: “Beni ölü zannedecekler...”

Evet.

Ne olur cümlelerin tamamını söyleyin.

“Beni ölü zannedecekler. Sen biliyorsun, onlara söylersin. Kendim söyledim ama bana inanmazlar.” Bana dediği buydu. “Kendim söyledim ama bana inanmazlar.”

Ne sanıyorlardı biliyor musunuz? Yaşlı olduğunu... Neyse.

Neye isyan ediyorlardı? Son yıllarda niye Anne'ye isyan ediyorlardı?

Açıkça isyan etmiyorlardı. İçten içe isyan ediyorlardı, özellikle de yakın çevresi. Bunda anlaşılacak bir şey yok...

Anne her öğretilinin küçük arzusunun, küçük egosunun, küçük gücünün, küçük prestijinin gerçekleşmesinin önünde bir engeldi. Herkes Anne'yi bir engel olarak görüyordu. Zaten apaçık ortada: Anne "gittiğinde" ortalık karıştı. Beyazlar giymiş bütün o kendi küçük güçlerinin, küçük prestijlerinin peşindeki küçük... insancıklar, Anne'nin bana söylediklerinden öyle korkuyorlardı ki, *Anne'nin Ajandasını* ve benimle yaptığı bütün görüşmeleri ele geçirmeye bile çalıştılar. Her şeyi denediler. Ya... bu negatif şeylerden bahsetmek hoş değil...

Onlar kendi yollarını izlesin, hiç önemi değil. Bir değil bir sürü koca orangutan, koca primat insana itiraz etti, insanı protesto etti... ama bu, insanın gelişini engelleyemedi.

Onlar tozlu dünyalarında spiritüel meditasyonlarına devam etsin. Ama Anne'nin bunca acıyla dünyaya ettikleri geriye çevrilemez. Çevresindeki öğretilerde o zamanlar ve şu anda görülen karışıklık, galeyan, ajitasyon, dünyanın her yerinde var! Bunlar deliklerinden çıkan küçük sıçanlar, yerlerinde duramayan küçük hamamböcekleri; bütün iğrenç şeyler, bütün zalimlikler her yerde ortaya çıkıyor, lağımlar boşalmışçasına... Niye? Çünkü müthiş bir fenerin ışığı bütün bu pislikleri deliklerinin dibinden çıkarıyor ki yok olsunlar, bu sıçan yuvalarının gerisinde, ya da bu aziz yuvalarının gerisinde, maddenin en derininde başka bir şey ortaya çıksın, yeni bir hava, yeni bir imkan ortaya çıksın.

Şu an olan olay bu; ve bu olay İSTESEK DE İSTEMESEK DE, İRADEMİZ NE OLURSA OLSUN OLUYOR.

Peki... neden nefesimizle birazcık katkıda bulunmayalım?

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

Evrimde ilk kez insanlar kendi dönüşümlerine katkıda bulunabilir. Anne... Anne'nin vücudu sürekli aynı titreşimi, aynı mantrayı tekrarlıyordu.

İnsanlar bu mantrayı tekrarlayabilir:

OM NAMO BHAGAVATE
OM NAMO BHAGAVATE
OM NAMO BHAGAVATE
OM NAMO BHAGAVATE
OM NAMO BHAGAVATE
OM NAMO BHAGAVATE
OM NAMO BHAGAVATE
OM NAMO BHAGAVATE
OM NAMO BHAGAVATE
OM NAMO BHAGAVATE
OM NAMO BHAGAVATE

Anne'nin mantrasının tercümesi

Anne'nin mantrası tercüme edilebilir mi?

Aslında evren, kuş, bitki neyi çağırır? Neyi çağırırlar? Bütün dünya neyi çağırır? Bir ağaç neyi çağırır? Neşeyi, aşkı, yüceyi... varolan yüce “şeyi”.

Bu, bunun mantrası işte.

Yani “Yüce Efendi’yi... ya da Yüce Sevinci veya Yüce Güzelliği selamlıyorum. Ciğerlerimi dolduran Şeyi, içimi, dünyayı, toprağı dolduran Şeyi selamlıyorum – Yüce Efendi’yi selamlıyorum.”

Mantranın tercümesi bu mu?

Evet. Ama bunlar entelektimizin kelimeleri, halbuki... Ya, bu, entelektimizin tercümesi.

Ama vücutta BAŞLATILMASI GEREKEN dışlı çark titreşimi bu, dışlı çark sesi bu. Vücudun içine TOHUM GİBİ DEPOLANMASI gereken titreşim bu, ses bu.

Kelimelerin anlamı gerçekten “Yüce Efendi” mi?

Evet, Yüce Efendi. Hatta “Efendi” bile hala... bizim batılı çevirimiz. Bhagavate'nin anlamı, Bhagavate.

Bhagavate'nin anlamı... *(gülerek)* Ne diyeyim ki? Bhagavate, her şeyin solunumu. Ama GERÇEK solunumu: eksikliğini hissettiğimiz gerçek solunum.

Aynı şey değil. Bir durumda hiyerarşik bir düzenin zirvesi ve yaratıcı, hareket ettirici bir Tanrı fikri var.

Evet, tabii, bu hala bizim agulamamız. Dünyada ne var? Sadece BİR şey var: bu da varolan her şey, yani biz, siz, halı, sandalye, atomlar, galaksiler – yani varolan her şey.

O zaman “Yüce Varlık”, ya da “Varlık” diye çevirebilir miyiz?

Evet, tabii, “Varlık”. Evet, “Yüce Varlığı selamlıyorum”.

Ya da “Yüce”?

Evet. Anne'nin dediği gibi: “Taaa uzaklarda olan bir Yüce değil! Yüce burada! Orada!”

Tamam işte.

Göğsümüzde atan Yüce.

Her bir şeyin içinde olan Yüce, varolan her şeyde olan Yüce. Deliğinin dibindeki zavallı herifin içinde de olan Yüce. Varolan her şeyde olan Yüce.

Yani mantrayı henüz tercüme etmedik.

Evet. Bu bir solunum. Hep entelektüel olarak, akılsal olarak tercüme ediyoruz, oysa mantranın tercüme edilmesine gerek yok – aslında mantranın titreşmeye ihtiyacı var! Ve mantranın titreşimi güneş dolu.

Platon'dan beri, düşünce – çünkü düşünce zor bir şey, bu da muammaları çözmeye çalışmış gerek batılı gerek diğer düşünürlerin iyi niyetini ve gücünü sorgulamıyor – düşünce Platon'la mitik bir biçimde veya Hristiyanlık'ta teolojik bir biçimde evreni hiyerarşileştirmeye çalıştı. Her yerde, bütün diğer varlıkların bir anlamda bağımlı olduğu yüce bir “motorun” tesis edilmesine tanık oluyoruz...

Evet, bağımlı...

Küçük “motorlara” bir tek büyük “motoru” selamlamak kalıyor...

Evet...

...Ve iş bitiyor. Bütün skolastikte, Platonculukta ve bilimsel temsilde karşımıza çıkan bu tip akılsal konstrüksiyonun tarihi boyunca yol aldık. Bu çok karmaşık bir mesele, çünkü bu, bu girişimlerin faydasını ya da kuvvetini tartışmaya açmıyor, sorgulamıyor; ama ezelden beri peşimizi bırakmayan çok

kısıtlı, çok sınırlı bir tasvir tipine de ışık tutuyor, eski dinler ve teolojik konstrüksyonları aracılığıyla olduğu kadar...

Evet...

...aynı şekilde işleyen skolastiğimiz, tekniğimiz ve bilimimiz aracılığıyla da...

Bakın, ben, vedik rishilerin bu sözünden daha basit bir şey ne gördüm ne de duydum: “Kayanın altındaki bal kuyusu.”

Bu, Greklerin, Heraclitus'un ve Parmenides'in gördüğü ve sözünü ettiğimiz “çekilme”...

Örtülü olmayan şey. Ve bu bal kuyusu, her şeyin temelinde. Aslında, bal kuyusu her şey.

Ama biz, olduğumuz şey henüz değiliz. Kendimizi bilim adamı sanıyoruz, maymun sanıyoruz, balık sanıyoruz; Budist sanıyoruz, Hindu sanıyoruz, Hristiyan sanıyoruz; kendimizi pek çok şey sanıyoruz: zürafa sanıyoruz, küçük köpek sanıyoruz – kendimizi bir sürü şey sanıyoruz.

Yoksa aslında biz, kuyunun içindeki bu balız: her türlü alışkanlığın, balık alışkanlığının, insan, bilim adamı, biyolog veya Hristiyan alışkanlığının örttüğü bu bal kuyusuyuz.

Ama bütün bu alışkanlıkların altında, bal ve güneş dolu olan, olduğumuz şey olan bir şey var.

Buna belki “Yüce” diyebiliriz, ama bu, zayıf bir akılsal tercüme.

Yani Anne bu “Bhagavate'ye”¹ yakardığı zaman, bu “Bhagavate'yi” selamladığı zaman, bu bir Tanrı değil.

---

¹ **Bhaga:** tadını Çıkararı, zevk Alan. **Bhagavate:** dolu olan.

Bu, dünyanın bizzat varlığı. Ama GERÇEK varlığı. Bir çocuğun, gizemsiz ve teolojisiz çok iyi bildiği gerçek varlığı. Yani: “Bal kuyusunu selamlıyorum.”

Mantranın çevirisi ne? Özür diliyorum ama çevirisi lazım.

Denedim, bin bir şekilde tercüme etmeye çalıştım ama çevirilerin hepsi zayıf! Ama Anne'nin mantrasının özü bu: insanın OLDUĞU şeye – özlem duyduğu şeye selamı.

İnsan neye özlem duyar? Olduğu şeye özlem duyar! İnsan o şey olmasaydı o şeye özlem duyamazdı.

Gece BÜTÜNÜYLE gece olsaydı, güneşe nasıl özlem duyabilirdi eğer zaten bu güneşi önceden içermeseydi?

Mantrayı hala çevirmedik!

Verebileceğimiz ilk tercüme akılsal tercüme. Yani tam anlamıyla: “Yüce olanı selamlıyorum.” Ama bu “yüce” tabii ki göksel bir Yüce değil: göksel Yüce, Sri Aurobindo'yla Anne'nin ya da rishilerin izlediği yolun tam tersi. Bu yüce, gerçekten madde olan şey. İnsanlar onu yukarıda aradı: ona “Ruh” dediler. Ama keşfin ucunda şu var: en yukarıda olan şey, MADDENİN İÇİNDE – MADDENİN TA KENDİSİ.

Varolanın SEVİNÇİ, NEŞESİ.

Bütün bunlar nasıl mümkün eğer özünde bir Sevinç, bir Neşe yoksa? O zaman, bu: “Yüce Sevinç”, “Yüce Neşe”. “Yüce Sevinci selamlıyorum, Yüce Neşeyi selamlıyorum.”

BİR KURANDERİ ÖLDÜREMEZSİNİZ

Yürüyorum

Sanki bazen, bazı şeyleri çok aşıklararmış gibi iddia ediyorsunuz; belki de bu, inancınızdan kaynaklanıyordur. Aslında bunlar daha ziyade hipotezler, olasılıklar, imkanlar değil mi? Nasıl emin olabiliriz ki?

Nasıl emin olabilirsiniz... Bu bir yanış şekli.

Hipotez mi?... Bilmiyorum. Bu bir nefes alış şekli.

İddia etmek mi?... Bilmiyorum. Ben yürüyorum.

Hepsi bu. Yürüyorum, yürüyorum ve, aksine, daha ziyade canlı bir “soru” haline geliyorum. Aslında cevaplar o kadar da ilgimi çekmiyor – özellikle de cevaplar akılsal olduğu zaman. Benim asıl ilgilendiğim... geniş ve ahenkli bir ritmi olan belli bir şekilde YAŞAMAK, ya da NEFES ALMAK veya YÜRÜMEK. Kendimi postumun içinde iyi hissettiğimde, yani kendimle barışık olduğumda, kendimi iyi hissettiğimde, evet, o zaman: “Evet, hakikat bu” diyorum (yani bence hakikat). Yani (bence) esahh olan, sahih olan, hakiki olan bir şeye temas ettim çünkü iyi ve rahat nefes alıyor, bir ritimde gidiyor.

Yoksa... bir şeyi iddia etmek... bilmiyorum.

Sanırım hayatımda hiçbir şeyi iddia edemedim. Sadece bambaşka bir şeye ihtiyacım vardı, ve bu bambaşka şeye yaklaştıkça o şey ilerliyor. Yani aslında bu bir yürüyüş.

Bu, büyüyen bir ateş.

Eee... o zaman... ateşin aşıkırlığı... ?

Gittikçe daha çok ateş var, hepsi bu.

Sizin aradığınız... Anne'nin aradığı... gerçekten bulunur mu, yoksa bu, sonu gelmeyen bir arayış mı?

Hiçbir şey nihai olamaz.

Hayatın belli bir... deyim yerindeyse yarımküresinden bir diğerine geçtiğiniz bir adım var, bu kesin. Yine de, birden başka bir boyuta geçtiğiniz temel bir adım gerçekten var. Ama başka bir boyuta geçtiğinizde... bu işin başı! Bu, başka şeyin ilk adımı!

Bence bu “realizasyon” ya da “gerçekleştirme” fikirleri çok yanlış, hatta aydınlanma fikirleri bile... çok yanlış olduğuna inanıyorum.

Bana öyle geliyor ki, gidilmesi gereken en uzak noktayla her saniye karşı karşıya GETİRİLİYORUZ.

“Hakikati buldum” demek bence çok saçma; bunu sadece akıl diyebilir.

Vücut ne diyor?

Her saniye nefes almak istiyor. Ve bir önceki saniye ona kesinlikle yetmiyor. Bir önceki saniyede dursa boğulur. Her saniye nefes almaya ihtiyacı var. Ve her saniye yeni.

Bir dakika önceki nefes, yarın için ya da 30 saniye sonrası için sayılmaz.

Hakikat, insanın kendisiyle HİÇBİR ZAMAN aynı değildir. Hakikat insanla... büyür. Hakikat bir Hareket, duran bir şey değildir. Bir Akıştır.

Nihai nokta nerede?

Evrende, atomun patladığı o ilk saniyeden itibaren her şey sürekli hareket ediyor. İnsanlarsa aksine olayları hep durdurmak, sabitleştirmek, belirlemek, tanımlamak istiyor. Oysa daimi bir hareket var.

Anne SÜREKLİ hareket halindeydi. “Jet gibi hızlı gidiyorum” derdi. Ve ona bir önceki gün söylediklerini

tekrarladığımızda, “Ohooh... o çok eskidendi! Sri Aurobindo pek çok kez söylediklerinin tam tersini söylerdi, biz neden söylediklerimizin tam tersini söylemeyelim ki?” derdi.

Aklın işleyişi böyle: nihai bir felsefe yapmak istiyor, paragraflar şeklinde. Ama öyle değil işte. İlerliyorsunuz, keşfediyorsunuz; olay büyüyor; hem daha çok... ya bilmiyorum... ilerledikçe daha başka bir şeye – daha hakiki, daha esahh, daha sahih, daha otantik bir şeye İHTİYAÇ DUYUYORSUNUZ. Bu HEP başka bir şey.

Tesadüf ya da kader, size bu deneyim için Hindistan topraklarını kısmet etti. Sizce bu deneyim, Batının düşünce yolunda mümkün mü?

Tabii mümkün! “Batının düşünce yolunda” değil, Batının BULVARINDA, Batının METROSUNDA, Batının HER SANİYESİNDE mümkün!

Anne Hindistan'daydı, bu yüzden, beni... “kaptı” – beni... tam anlamıyla kulağımdan tutup “kurtardı”. Hızlı gelişmeme yardım etti. Bu Hindistan'da oldu, ama herhangi bir yerde de olabilirdi. Sri Aurobindo Hindistan'daydı, ama aslında bunun ülke olarak Hindistan'la çok az ilgisi var.

Olay, dünya.

Bu, dünyanın hikayesi. Olay Hindistan'da geçiyor, belki de daha ayrıcalıklı bir şekilde, çünkü her şeye rağmen Hindistan'da belli bir Işık ortaya çıkmaya, enkarne olmaya çalıştı. Bu yüzden bu kutbun biraz daha ayrıcalıklı olduğu belki de doğrudur. Olabilir. Ama bu bir ayrıntı. Bu bir dekor, bunun çok kesin bir önemi yok.

Bu, Hindistan'a özgü olan, Hindistan'ın tekelinde olan bir şey değil...

Değil tabii! Size bunu geçen gün söyledim, evrim Hindu değil. Önemli olan, İNSANLARIN ÖZLEM DUYMASI, özlem duyan insanların olması . Ha sarı olmuştunuz, ha mavi, ha yeşil, ha batılı, ha Çinli... ne fark eder?!

Önemli olan tek şey... İHTİYAÇ DUYMAK.

Kadınların rolü

Galiba Anne, dünyada bu rolü üstlenen ilk kadınlardan biri. Genelde erkek gurularla...

Evet.

... inisiyasyon almış ya da sözde bir inisiyasyon almış insanlarla karşılaşılıyor. Acaba Anne, kadına spesifik bir rol veriyor muydu?

Kesinlikle!

Kadın her şeyden önce temeldir.

Asıl kadın realize eder, gerçekleştiricidir, yani şeyleri maddenin içine sokar. Kadın, bilincini maddeye uygular, maddeye sokar.

Erkek, hayallerine, felsefelerine, bütün o... hikayelerine çok kolayca dalar. Ama eğer ONU ÇEKMEK için, ONU SÜRÜKLEMEK için, İDEALİNİ ENKARNE ETMEK için yanında bir kadın yoksa, hayal ededurur.

Kadın, temeldir.

(Sucata 'ya doğru dönerek) Adınız ne?

Sucata.

Ama Sujata diye yazılıyor, öyle mi?

Evet.

Uzun zamandır Satprem'in hayat arkadaşısınız. Onunla aynı yolda yürüyorsunuz. Anne'yle çok sık görüştiniz. Böyle bir çalışmada, kadının spesifik rolü konusunda ne düşünüyorsunuz? Hint geleneğinde erkek için kadının çeşitli yönleri nelerdir?

(Sucata gülüyor)

Kötü bir soru mu?

Yo ! Sorunuz çok iyi! Sadece sorunuzu Sri Aurobindo'nun, Anne hakkında söylediklerini söylemek için bölecektim. *(Satprem'e doğru dönerek)* Hatırlıyor musunuz? Sri Aurobindo öğretililerine demişti ki, Anne burada olmasaydı, gerçekleştirmiş olduğu şeyler... nasıl desem... materyalize olmamış, maddeleşmemiş düzlemde kalırdı. Bütün bunlar Anne sayesinde fiziksel düzlemde var olabildi.

Anne, kadının spesifik rolünden söz ediyor muydu?

Sri Aurobindo Anne'den söz etti... Bu ayrı... Kadınlar konusuna gelince, ne diyebilirim ki? Bilemiyorum.

Kök-kadın, sarmaşık-kadın hikayesi ha?

(Gülerek) Evet.

İzah etmenizi istediğim de buydu zaten, hem bu hikayeyi nereden öğrendiniz?

Herkesin bildiği Bengalli şairimiz Rabindranath Tagore birine demiş ki... kime dediğinden emin değilim ama şöyle demiş: “Hayatımda çok kadın tanıdım; iki tür kadın olduğunu fark ettim, kök-kadınlar ve sarmaşık-kadınlar.”

Sarmaşık-kadınlar çok güzeldir; kimse güzel kadınlara karşı değil ama erkeğe yerleşmesine, “sabitleşmesine” yardım etmez. Tam aksine, sarmaşık-kadınlar, erkeğin olduğu ya da olabileceği hakikatini, derinliğini, genişliğini emer.

Oysa kök-kadınlar erkeğe çok yakın durur, böylece erkek güneşe, ışığa açılabilir, büyüyebilir, aynen bir ağacın dallarıyla büyüdüğü gibi.

Akıldan söyledim; (*Gülerek*) ya.

Peki ya kadının spesifik rolü konusunda Anne ne diyordu?

Onu Satprem anlatsın.

(*Satprem*) Cesur olan, kadındır; kadın, erkekten çok daha cesurdur; özellikle de bu vücut yogasında; erkek “bunların hepsi palavra” diye düşünmeye meyilli, vücudun bu gibi küçük telkinleriyle sürekli savaşmak zorunda...

Sadece kadının gerçekten maddeyi bütün detaylarında yakalama ve maddede mükemmelliği arama sabrı ve cesareti var.

Erkeğin canı uçmak istiyor, sentez yapmak istiyor.

Kadın her şeyi didik didik eder; hem her şey sıralı, tertemiz ve yerli yerinde olmak zorunda. Kadın her şeyi yerli yerine koyar.

Bu çok alçakgönüllü bir iş.

Çok. Zaten maddenin içindeki yogadan daha alçakgönüllü hiçbir şey yok!

Neyle savaşıyoruz? Bilinçte sürekli kaynayan pis, iğrenç şeylerle.

Hem kadının temelinde bir çeşit “sağlık” var, kadının vücudunda çok “sağlıklı” bir şey var; artı kadın, bütün o çürümeye iten hastalıklı telkinlere, o hastalık telkinlerine karşı, o ölüm telkinlerine karşı – kısacası maddenin içindeki bu yoga yapıldığında karşılaşılan bütün telkinlere karşı – savaşmak için çok daha kuvvetli.

Kadın çok daha sağlıklı.

Belki de kadının yaratıcı bir rolü olduğu için...

İnsanın yanında *Shakti*'si olmadan, Hindistan'da *Shakti* olarak adlandırılan şey olmadan, yani yanında GERÇEK bir kadını olmadan nasıl tam bir realizasyonu, tam bir gerçekleştirmesi olur, anlamış değilim.

İşler duygularda karışıyor, ya da daha da aşağılarda, cinsel ilişkilerde karışıyor: bunların hepsi türev. Ama kadının ne duygularda ne de cinsellikte yer almayan, ve bambaşka bir... boyutu olan bir esası var, bir özü var.

Hayatın kökü dışıl, öyle değil mi?

Yaratıcı enerji dışıl.

Kadının, erkeğinin yanındaki rolü bu.

Erkeğe yardım edebildiği gibi, erkeği yok da edebilir, bu apaçık ortada.

Eğer kadın yaratıcı değilse, yani Işığa yönelmiyorsa, erkeği yok eder.

Ya erkek Işığa yönelmiyorsa?

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

O zaman kadın onu batırır... ikisi de batar.

(Sucata'ya dönerek) Demin söylemeyi unuttuğunuz buydu.

(Sucata) Yo, aynı fikirde değilim. Çünkü kadının, erkeği çekme KAPASİTESİ olduğunu hissediyorum – erkek battığında bile.

Erkeği batıramaz mı?

Tabii ki batırabilir!

Satprem az önce batırabilir diye söyledi.

Yardım da edebilir, yok da edebilir.

Bence, erkek batmış olduğunda bile, kadında onu çekme, onu çıkarma kapasitesi var.

(Satprem) Evet.

Anne'den ve Sri Aurobindo'dan anılar

(Sucata'ya hitap ederek) Ashrama galiba 12 yaşında geldiniz...

Aslında Ashrama geldiğimde 9 yaşındaydım.

Anne'yi ne kadar tanıdınız?

Son anına kadar yanındaydım.

Son anına kadar mı?

Evet, hayatımın neredeyse 40 yılı.

BİR KURANDERİ ÖLDÜREMEZSİNİZ

Anne'ye bir kadın gözüyle mi baktınız?

(Gülerek) Yo – Anne'ye bir çocuk gözüyle baktım. Kesinlikle. Sonuna kadar Onun evladı olarak kaldım.

Size nasıl görünüyordu?

Biliyor musunuz... gelenekte denir ki evrensel Anne bütün bilgiden sıyrılır, yani Anne'yi tam tanıyamazsınız; Anne'nin KORKUNÇ bir gücü vardır. Ama benim için... bütün bunlar bir anne şeklini almıştı, anlıyor musunuz?

(kısa sessizlik)

Ashramdayken, Anne'nin bazı sözlerini ya da özellikle etkilendiğiniz bir olayı hatırlıyor musunuz?

Ya, biraz zor çünkü Anne bütün hayatımın merkeziydi. Hatırlamaktan ziyade, olmaya çalışıyordum.

Sizde büyük bir Kuvvet izlenimi mi bırakıyordu?

Hep tatlıydı, hep sevgi doluydu, ÖZELLİKLE de anlayış doluydu. Gidip: “Anne, şu-şu lazım” dememe hiç gerek yoktu; anlıyordu ve gerekeni yapıyordu; kalbimden geçenleri bile, duygularımı bile Anne'ye söylememe gerek yoktu: hissediyordu; anlıyordu; Anne “anlayışlı” biriydi; biri sizi anladığı zaman bu bir lütuf, öyle değil mi.

Ya Anne'nin o evrimi, o progresif deneyimi...

Evet...

... yaşamaya başladığı ve Ashramdakileri afallatan, hatta endişelendiren o progresif deneyimi, sizce Anne olağandışı, olağanüstü bir deneyim mi yaşıyordu?

Daha çok Satprem'le konuşuyordu. Oradaydım çünkü orada olmam Anne'yi rahatsız etmiyordu. Daha çok Anne'yle Satprem arasında bir teatiydi.

Satprem dikkatle dinleyip anlıyordu; ben birazını anlıyordum birazını anlayamıyordum; ya, biz Anne'yi seviyorduk... Ashramlıların bizim gibi olmadıkları asla aklımın ucundan bile geçmedi.

Ashramlılar ağızlarıyla Anne'yi sevdiklerini söylüyordu, Onun öğretileri olduklarını söylüyorlardı... *(Gülerek)* Ne diyeyim ki?... Bilmiyorum. ANCAK SONRA keşfettik, bunların sadece ağızlarının söylediği sözler olduğunu, kalplerinden gelen hakikat olmadığını.

Evet... Peki ya hayatınız? Ashrama nasıl girdiniz? İlk önce, Hindistan'ın neresindesiniz?

Biz Bengalliyiz. Çocukken babam bizi Shantiniketan'a Rabindranath'ın yanına vermişti: Shantiniketan'da büyüdük, doğada.

(Satprem) Rabindranath Tagore'u kastediyor.

Evet, Rabindranath Tagore. *(Gülüşler)*

Sonra annem vefat etti – babam annemi çok severdi, gerçekten severdi – babamı bağlayan hiçbir şey kalmamıştı artık; arayışı onu Pondicherry'ye, Sri Aurobindo'nun yanına kadar getirdi. Pondicherry'de aradığımı buldu.

BİR KURANDERİ ÖLDÜREMEZSİNİZ

Sonra babam bizi Sri Aurobindo'yla Anne'ye götürdü, Onları görelim diye – ama özellikle de Onlar bize BAKSIN diye...

Dolayısıyla, Sri Aurobindo'nun konferanslarını ya da konuşmalarını kendi dilinde dinleyebiliyordunuz.

Yo – Sri Aurobindo'yu dinleyemiyorduk; o zamanlar Onu yılda üç kez görüyorduk: doğum gününde, Anne'nin doğum gününde, ve “süpraakısal realizasyon” diye adlandırdığı olaya erdiği günde: Sri Krishna'yı bilir misiniz? Sri Krishna inip Sri Aurobindo'nun içinde “eridi”.

Yani eski bir Avatar, bütün realizasyonlarıyla, bütün gerçekleştirmeleriyle Sri Aurobindo'yla birleşti...

Sri Krishna, Sri Aurobindo'da enkarne mi oldu?

Enkarne olmadı, içinde eridi, Onunla bir oldu.

(Satprem) Sri Krishna, Sri Aurobindo'da enkarne olmadı, Ona karıştı, Onunla birleşti, Onunla bir oldu.

(Sucata) Evet, Sri Aurobindo'nun içinde eridi, Onunla bir oldu. Sri Aurobindo'yu o üç gün görebiliyorduk.

Anne'yle Sri Aurobindo, küçük bir odada aynı koltukta otururdu. Biz de önlerinden geçip pranam yapardık: alnımızı ayaklarına değdirirdik; Hindistan'da daha yaşlı insanları görmeye gittiğimizde, alnımızı ayaklarına değdiririz; bu bir Hint adettir. Anne bacak bacak üstüne atardı; Sri Aurobindo'ysa bacaklarını uzatırdı – her biri koltuğun bir ucunda otururdu, ortada boşluk olurdu.

(Gülerek) Dediğim gibi pranam yapardık...

Sri Aurobindo'nun o ayakları... sanki içine gömülüydük... ama fiziksel olarak! Ayakları öyle yumuşaktı ki! Hayatımda öyle yumuşak ayaklar görmedim! (*Gülüşler*) Gerçekten! Çocuktum: 9 yaşındaydım, anlıyor musunuz? Doğrulamak öyle zordu ki! Sonra başımızı koltuğa, ikisinin arasındaki boşluğa koyardık, ve ikisi birlikte ellerini başımıza koyarlardı.

(*Satprem*) Senin başına.

(*Sucata*) Evet, benim başıma.

Bir tür kutsama mıydı?

Evet. Birlikte kutsuyorlardı. Harikaydı! Ama çabucak bitti, çünkü Sri Aurobindo'nun bacağı kırıldı: artık ayaklarına dokunma ayrıcalığına sahip değildik. Önlerinde bir tür çit vardı: önlerinden geçiyorduk... aslında darshan başka bir odadaydı: artık o küçük odadan geçmiyorduk...

Demek siz de hem Anne'nin hem Sri Aurobindo'nun bakışını gördünüz.

Tabii! Ama bana göre, Anne'nin bakışı Satprem'in anlattığı gibi değildi. Tatlıydı, anlıyor musunuz?

Benim için... Anne'ydi. Yani “annemdi”.

Bir anne çocuklarına güç dolu bir bakışla bakmaz! Tatlı bakar. (*Gülerek*) Aslında bu bana bir hikayeyi hatırlattı.

Bir gün... biliyorsunuz, pudja mevsimimiz vardır, yani tanrısallıklara yakarırız: Durga, Kali ve Lakshmi gibi tanrıçalara taparız. O zamanlar Anne o günlerde Ashramın kalabalığı için inip herkesi kutsardı. O günlerin birinde, Kali

töreninden hemen önceydi, Anne'nin yanındaki bir odada çalışıyordum, bir şeyler yapıyordum; hatırlamıyorum, galiba Ashramlılar için yüz pudrası hazırlıyordum...

(*Gülerek*) İşim buydu, yüz pudrası hazırlıyordum.

Neyse, Anne gelip önüme dikildi: “İniyorum. Bugün Kali günü...”

Kali kim?

(*Gülerek*) Kali, kestiği insanların veya iblislerin kellelerini boynunda kolye olarak taşıyan korkunç Annedir. Kapkaradır, saçları dağınıktır; üstelik Shiva bile ayağının altındadır, artık düşünün!

(*Satprem*) Shiva...

(*Sucata*) Shiva, yüce Tanrı. Kali, Yüce Tanrı'yı ayağının altına almış, düşünün! (*Gülerek*) Yani Kali gerçekten korkunç!

Anne: “Biliyor musun, bugün Kali günü. Kali'yi bilir misin?” dedi. Hafifçe gülümseyerek Anne'ye sessizce baktım. Anne, Kali'nin o korkunç görünümünü almaya başladı. Öyle bir güç ki kim olsa... Ramakrishna'yı bilir misiniz? Ramakrishna, Kali'ye tapardı... bu Kuvvet, bu Güç karşısında kim olsa ezilirdi, dümdüz olurdu.

Bilmiyorum... ben Anne'nin evladıyım, Ona öylece bakakaldım. Anne sordu: “Eee, ne oldu, kıınıldamın? Korkmuyor musun?” Dedim ki: “Anneciğim benim, sen benim annemsin! Ne olursan ol, kimi enkarne edersen et, ben senin evladınım! Sen benim annemsin!” (*Gülerek*) Anne afflamıştı! Cevabım Onu gerçekten şaşırtmıştı.

Öyle ya, O benim için hep bir anneydi.

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

Kaç yaşındaydınız?

O zamanlar... 16 yaşındaydım... belki 17; en fazla 17.

Sucata: Anne'nin Ajandası

Evet... Demek Anne'nin gidişine kadar Ashramda kaldınız.

Evet.

Anne'nin ölümünden sonra Ashramda neler oldu?

(kısa sessizlik)

Biraz uzakta oturuyorduk... Gelip haber verdiler... Anne'yi odasından çıkarıp aşağı indirmişlerdi – insanlar tek sıra halinde Anne'nin önünden geçiyordu.

Anne'nin, vücudunu terk edeceği asla aklımızın ucundan bile geçmezdi.

Her neyse, bakmaya gittik. Satprem'le ben gittik baktık. Satprem size nasıl olduğunu mutlaka anlatmıştır²...

Bu yüzden geçiyorum...

Bir süre sonra... Anne'nin *Ajendam* dediği belge vardı. Yani Satprem'le yıllarca ve yıllarca yaptığı sohbetler.

İnsanlar *Ajenda'yı* hemen küçük bölümler halinde istiyordu. Satprem, Anne'nin “Bir gün *Ajenda* tam, eksiksiz

---

² Aslında Satprem hiçbir şey anlatmamıştı. Anne'nin kalbinin durmasından 6.5 saat sonra öğretileri Anne'yi dairesinden indirip harıl harıl yanan spotların aydınlattığı üstü metal kaplı bir koridora yerleştirmiş; ardından binlerce öğretili önünden geçmeye başlamış – halbuki Anne ”Vücudum rahat bırakılsın” diye tembihlemişti.

yayınlanacak” dediğini hatırladı. Biz bunu yapmaya çalıştık. Ashramın yetkilileri (deyim yerindeyse yeni yetkililer) gerçek yüzlerini hemen gösterdiler.

Önce *Ajenda*’yı “edite etmek” istediler.

(*Satprem*) “To edit”in Fransızca karşılığı “éditer” değil...

(*Sucata*) “Éditer” değil... Nasıl denir...?

Yayınlamak?

(*Satprem*) Yo! Sansürlemek.

(*Sucata*) Evet, sansürlemek.

Anne'nin tekstlerini sansürlemek istediler. Ya hayret bir şey: Anne'nin *Satprem*'e 1958'de, 1968'de, ve arada ne söylediğini nereden bilebilirler ki? Neler olduğunu bir tek *Satprem* biliyordu. Bir tek *Satprem* bu dokümanı toparlayabilirdi.

İstemiyorlardı; dediler ki: “Yoo; kendi deyimleriyle ‘senior sadhaklar’, kıdemli sadhaklar belgeyi toparlayacak...”

(*Satprem*) Yani eski öğretililer...

(*Sucata*) Sadece eski öğretililer ne yapılması gerektiğini bilirmiş...

Biz: “Yooo – bu çok yanlış” demeye başladık.

Biz de *Ajenda*’yı tam yayınlamaya çalıştık. Hatta Ashramın bir gazetesinde *Ajenda*’yı tam, yani eksiksiz, sansürsüz yayınlayacağımıza dair ilan bile verdik. Sonra ilanı geri çekmek zorunda kaldık çünkü Ashramın trustees’leri...

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

(*Satprem*) İdarecileri...

(*Sucata*) ...idarecileri ilanı almadı.

Ne yapsak?... Ne yapsak?... Sonra, yavaş yavaş gerçek yüzlerini gösterdiler. Satprem, Anne'nin gidişinden sonra, Anne hakkında trilojisini yazmıştı, Fransa'ya çağrıldı; Fransa'da, madem Anne Satprem'le konuşmuş, Satprem'in, Anne'nin bu sözlerini yayınlamaya hakkı olduğunu öğrendik! O ana kadar bunu bilmiyorduk. Ancak Fransa'da öğrendik...

Böylece Anne'nin Satprem'le yapmış olduğu sohbetleri *Anne'nin Ajandası* adıyla yayınlamaya başladık.

Ajenda hangi yılları kapsıyor?

1957'den... hatta 1956'dan...

(*Satprem*) O zamanlar Ashramdan sürekli kaçıyordum.

(*Sucata*) Sadece o değil, o zamanlar teyp bile yoktu.

Hangi yılları kapsıyor?

1955'ten 1973'e kadarki yılları kapsıyor.

Auroville; cinayet teşebbüsü

Auroville projesiyle, Auroville'in inşasıyla ve yaşamıyla olan ilişkiniz neydi?

Anne bana Auroville'den çok bahsetti.

Ama doğruyu söylemem gerekirse, başlarda Auroville hiç ilgimi çekmiyordu. Benim asıl ilgimi çeken, Anne'nin yaşadığı deneyimdi.

Ama tabii Auroville, bu deneyimi insansal olarak, özellikle de kollektif olarak enkarne etme teşebbüsüydü. Bu deyim yerindeyse yeni Kuvvet, enkarne olabilir mi? Yeni türün, kollektif olarak birlikte yaşayan belli sayıdaki insanda ortaya çıkmasını ve gelişmesini sağlamak acaba mümkün mü?

Auroville teşebbüsü buydu.

Auroville'le aslında hiç ilgilenmiyordum, hiç derdim değildi. Benim derdim Anne'nin yaşadığı deneyimdi.

Auroville'le... Anne'nin gidişinden sonra ilgilenmeye başladım.

Anne'nin gidişinden sonra, ne kalmıştı ki?

Gerçekte, somut olarak, ne kalmıştı?

Üç şey kalmıştı.

En başta bu müthiş *Ajenda*: Anne'nin yaşadığı deneyim, sohbetler – on dokuz yıl boyunca yanındaydım – nasıl yol aldığını anlattığı sohbetler... olağanüstü bir belge.

Önce, en başta *Ajenda* vardı.

Sonra, o deneyimi ENKARNE ETME teşebbüsü olan Auroville vardı.

Auroville ne?

Auroville, Pondicherry yakınlarında, kanyonlarda bir yer. Fazla bir şey yok: kızıl topraklar, birkaç kulübe, ve “başka şey” arayan birkaç kişi, o “başka şey”in tam olarak ne olduğunu pek bilmeyen ama aşağı yukarı her yerde yaşanılan kötü hayatın dışında başka bir hayat şekline İHTİYACI OLAN, Anne'yle Sri Aurobindo'nun bu insansal

maddede başka bir şey ortaya çıkarmaya çalıştığını az çok anlamış, dünyanın her ülkesinden gelen birkaç insan.

Anne'den geride kalan üçüncü şeyse Ashramdı.

Ashram, hakikati zaten 'mesken tutmuş' insanlardı canım... "Mal sahibi" onlardı – Anne'yle Sri Aurobindo'nun sahibi olmuşlardı... "Mirasçılarıydılar".

Her şeyi biliyorlardı canım. Onlara kim ne öğretebilirdi ki? Meditasyonlarını falan yapıyorlardı... şeylerini yapıyorlardı – "Mal sahibi" onlardı canım.

Oysa Auroville'de durum bambaşka! Auroville, biraz uçuk, delidolu, delişmen gibi görünen, meditasyonla ya da bu tür şeylerle pek ilgisi olmayan ama daha GERÇEK, daha CANLI BİR HAYAT YAŞAMAK İSTEYEN ve deneyimi yaşamaya "razı olan" bir grup insanın bir araya gelmesiydi.

Tabii, statik kuvvetler... yani, öyle diyelim, kımıldamak istemeyen kuvvetler, hakikati zaten mesken tutmuş kuvvetler hemen HEM Anne'nin *Ajendasının* HEM Auroville'in sahibi olduklarını ilan etmek istediler.

Kendilerini Ajenda'nın sahipleri ilan etmek isteyince, yani Ajenda'yı sansürlemek için, çünkü Anne'nin söyleyebileceği şeylerden çok korkuyorlardı – kabul etmedim.

(*Sucata*) Kabul edemezdi.

Anne'nin sansürlenmesini kabul etmem mümkün değildi.

Hem ne anlarlardı ki?

Anne sürekli... ya Anne bana kaç kere: "Hiçbir şey anlamıyorlar!" dedi.

Eee? Hiçbir şey anlamayan bu insanlar, Anne'nin söylediklerinin bir "değeri olup olmadığı" konusunda "eski öğretililerin" karar vermesini istiyordu.

Ne anlarlar Anne'nin "değerinden"?

Hem bu ne biçim kendini beğenmişlik: “bu değerli, bu beş para etmez”?

Ajenda'nın gerçek, otantik olmadığını iddia edecek kadar ileri gittiler... Ashramın “yetkilileri” tarafından gözden geçirilip düzeltilmedi diye. Neyse, önemli değil... hiç önemli değil... Savaştım.

Aynı şekilde Auroville’i de ele geçirmeye çalıştılar.

Auroville’de bir sürü yabancı vardı – her milletten insan vardı. Hindistan, Auroville’in inşası için para toplamaya yardım eden ülkeler arasındaydı – çünkü bu denli muazzam bir olayı başlatmaya çalışmak için para lazımdı. Anne’nin zamanında para toplayan – para toplamaya çalışan kişi kendini “Auroville’in sahibi” ilan etti. Çok yetenekli bir işadamı olduğu için, “büyük spiritüel business” olayını kurmak istedi: her yerden dostlarıyla, Fransa’dan, İtalya’dan, Amerika’dan, Almanya’dan, her-yer-den dostlarıyla büyük Auroville “sirkini” kurmak istedi. Ama Aurovilleliler üçkağıdı yutmadı.

Ben bu noktada müdahale etmeye başladım, çünkü üçkağıdı GÖRDÜM. Aurovillelileri bu üçkağıt konusunda uyarmak istedim, çünkü başta, tehlikeyi bile görememişlerdi.

Auroville’de sirk falan yapmak istemiyorduk.

Auroville dünya televizyonları için spiritüel bir sirk değildi. Auroville... zordu, zor bir maceraydı.

Aurovillelilere önce bunu anlatmak lazımdı.

Auroville’in bu “sahipleri” her yolu denedi, şey yapmak için... ya neyse... tüm söyleyebileceğim bu.

Kimseyi doğrudan suçlamıyorsunuz. Saldırıları konuşsak...

Ya, suçlamak...

Eğer kanyon hikayesini kastediyorsanız, özellikle onu anlatmanızı çok isterim; anlatsanıza.

Beni öldürmeye çalıştılar, bu kesin. Ama kim, bunu söylemek çok zor.

Neler oldu?

Her gün Pondicherry yakınlarındaki kanyonlarda gezmeye giderdim.

Kanyonların kenarında oturup... uzaklara bakardım. Oralara kadar gelen martılar vardı... hoşuma gidiyordu: bu beni her şeyden arındırıyordu. Bir gün, her zamanki gibi otururken, üç kişi üzerime yürüdü – saklandıkları bir delikten çıktılar ve üzerime yürüdüler – Beni öldürmeye geldiklerini hemen anladım; hissettim...

Sonra, nasıl oldu bilmiyorum – yani ben yapmadım: sanki sıfırlanmışım, iptalim: hiçbir tepkim olmadı. Gelen adamlara bakıyordum: içimde hiçbir şey kıpırdamıyordu; ne bir duygu, ne bir heyecan, ne bir titreşim... hiç. Sanki birden, içimdeki bütün insansal tepkiler FİZİKSEL OLARAK yok olmuştu. Olanlara başkasına oluyormuş gibi bakıyordum.

İkisi önümde durdu; üçüncüsü, katil arkadaydı; onu hemen gördüm: kocaman ela gözleri vardı. Hala oturuyordum. Önümdekiler el kol hareketiyle beni kanyona atma hareketi yaparak konuşmaya başladı; dinliyordum... sanki şeffaf gibiydim: sanki her şey... hiçbir tepki uyandırmadan beni delip geçiyordu.

Sonra, bir anda, içimde bir şey: “Şimdi ayağa kalk” dedi. Kalktım. Sırtım kanyona dönüktü. Üçü de önümdeydi: ikisi ellerimden tuttu, biri kolumdaki saati çıkardı... belki hırsızlık süsü vermek için... bilmiyorum; katil önüme geçti.

BİR KURANDERİ ÖLDÜREMEZSİNİZ

Yumruğunu sıkımişti... yumruğunu böyle kaldırmaya başladı, beni itmek için. Yumruğunun hareketini izlerken, göz göze geldik – olanlar sanki... ya anlatamam, her şey öyle şeffaftı ki, sanki... hiçbir şey yoktu. Yumruğunu indirdiğini gördüm – yumruğu sanki... düştü. Adam afallamış gibi... pusulayı şaşırılmış gibi baktı. Sonra aniden panik olmuş gibi dönüp kaçtılar.

Neler olduğunu birden anlayınca kalbim küt küt atmaya başladı! Birden anladım bir şeyler olduğunu. Ama adamlar yanımdayken şey gibiydim... sanki... hiçbir şey yokmuş gibiydi!

Sonra, fiziksel olarak neler olduğunu sanırım anladım... Aslında “diğer hal” bu, kaplamalarından kurtulmuş saf hücresel maddenin hali bu: fiziksel aklın tedirginlik dolu, korku dolu... bütün tepki alışkanlıklarıyla dolu katmanından kurtulmuş saf hücresel maddenin hali bu: bütün bunlar bizi, vücudumuzu, hayatımızı kaplayıp ölümü çekiyor, kazaları çekiyor, çünkü sürekli falan ya da filan korkuyla, ya da falan meseleyle yaşıyoruz. Olayın sürdüğü 5-6 dakika, tamamen sıfırlanmıştım, iptal olmuşum: yani vücudumda TEK BİR TİTREŞİM bile yoktu. Kalbim her zamankinden daha hızlı atmıyordu; olanlara gerçek değilmiş gibi bakıyordum; sanırım... muhtemelen adamların kuvveti vücudumdan geçip gidiyordu, hiçbir engelle karşılaşmıyordu; hiçbir şeyime takılamıyorlardı. Halbuki içimde bir endişe, bir korku ya da SAVUNMA TEPKİSİ OLSAYDI beni oracıkta anında öldürmüşlerdi! Ama kuvvetleri vücudumdan tamamen geçip gidiyordu: kurander gibiydim.

Bir kuranderi öldüremezsiniz!

İçinizde hiçbir tepki yok muydu?

Hiç! Gerçekten... SIFIRDIM... İPTALDİM... şunu da söyleyeyim, çok... olağanüstüydü.

Ancak sonra, adamlar paniklemiş gibi birden kaçmaya başlayınca TEKRAR KENDİME GELDİM, KENDİMİN BİLİNCİNDE OLDUM. Ancak o zaman kalbim küt küt atmaya başladı: “Beni öldürmeye çalıştılar!”

Kendi kendime dedim: “Beni öldürmeye çalıştılar!”

Halbuki bütün olay süresince hiçbir şey yoktu! Ve bir şey olduğunu hissetseydim: bir şey VARDI!

İnsandan sonra insan: bir sonraki hal

Sanırım bu... nasıl desem?... maddedeki bir sonraki halin “algılanışı”. Ölümün, kazanın, hastalığın, saldırıların, falanın filanın artık bir gerçekliği olmadığı hal! Saf, basit, çocuksu madde için, aslında olduğu şekliyle madde için bunların hiçbir gerçekliği yok!

Zaten çocuklar inanılmaz şeyler atlatıyorlar, inanılmaz şeylerin “arasından geçiyorlar”, çünkü onlar için bunların hiçbir gerçekliği yok! Maddeleri, üzerine yapııştırılan bütün alışkanlıklarla henüz fazla “kaplı” değil.

Maddedeki bir sonraki halin ne olacağı algılanabilir, anlaşılabilir: korkularından, endişelerinden, kazalarından, alışkanlıklarından, ölümünden, yani binlerce yıl bir tehdit oluşturmuş bütün bu şeylerden arınmış bir madde.

Bu saf madde, nasıl bir şey, biliyor musunuz?

Saf madde çocuksu: saf madde için kaza, kanun diye bir şey yok; düştü mü, bir yeri acımıyor.

Sizce insandan sonraki insan bu mu?

BİR KURANDERİ ÖLDÜREMEZSİNİZ

Bu, insandan sonraki insanın ne olabileceği konusunda sadece bir fragman – bir ön fikir. Belli sayıda insanın bu tür deneyimler yaşayabileceğine inanıyorum; yani birden, sırtımızda hiçbir yükün, hiçbir tepkinin olmadığı durumlar yaşayabiliriz: hiçbir kaza olamaz! Kurşunlar istediği kadar gelsin, isabet edemez!

Peki ya Sri Aurobindo bir “süprabilinç” halinden söz ettiğinde?...

Sri Aurobindo “Süpraakıl” diyor, çünkü aklın ötesinde.

Hepimiz birer akılsal tepki KUMAŞIYIZ – hem de çok ilkel bir zihniyeti olan birer akılsal tepki kumaşımız, ama sonuçta akılla kaplıyız. En küçük tepkimiz bile gözlemlenmiş... izi var, hafızası var.

Süpraakılsal hal, bütün bu izlerin, bütün bu hafızanın artık olmadığı hal.

İnsan işte o zaman özgür!

Madde aslında özgür! Dünyada maddeden daha plastik, daha özgür bir şey yok. Madde her şeyi yapabilir; her şeye göre şekillendirilebilir. Ama tabii önce şartlandırılıştan kurtulmak lazım. Doğal halimizi kaplayan, yani saf, korkusuz, sınırsız hücreyi kaplayan bütün o akılsal katmanları geçmek lazım. Madde iletişim de kurabiliyor: saf madde bir vücudun içinde hapsolmuş değil: her şeyle anında iletişimde. Çünkü madde HER YERDE. Bir fizikçi size bunu hemen söyler: “Maddede bölme, kompartıman yok!” Burada algılanan şey anında orada algılanıyor; AYNI ŞEY. AYNI varlık, ya da AYNI titreşim, veya AYNI dalga boyu: tabii böyle olunca ister burada olsun ister 10.000 kilometre ötede, kendi kendini tanıyor!

Dolayısıyla bambaşka bir hayat tarzı ortaya çıkıyor.

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

İnsandan sonrası bu işte: artık bölme, ayırım, engel yok, anlayışsızlık, anlamamazlık yok. Hafif... doğal olmaya başlayan bir şey var.

Alman filozof Heidegger, kendi düşünce çizgisinde “gelassenheit” kelimesini kullanıyor; “gelassenheit”, “oluruna bırakmak” demek.

Evet.

Bir cevap için kendini bırakma, açılma, müsait olma hali.

Evet-evet! Aynen öyle.

Yalnız, VÜCUDUNUZ “öyle” olmalı, kafanız değil, hatta kalbiniz veya duygularınız değil.

Bir çocuk bunu çok iyi bilir. Bir çocuk kendini tamamen bırakır. Neyden korksun ki?

Korku hafızayla başlar.

Sınırlamalar hafızayla başlar.

Bu, kavanozun başlangıcı.

Ama “vücuttan” söz ediyoruz, sonra da “bilinçten” söz ediyoruz...

Tamam işte, aynı şey! Aynı şey!

Maddenin bilinç, bilincin madde olduğunun farkına varıyorsunuz. Einstein'ın “madde = enerji” denkleminin bir unsuru eksik, o da: madde = enerji = bilinç.

Vokabülerimiz kuşkusuz hala çok yaklaştırımsal; “vücut” konusunda çok ısrar edişimiz, acaba çok uzun süre ve çok sıkça yalnızca akıl konusunda ve “bilinç” dediğimiz şey

BİR KURANDERİ ÖLDÜREMEZSİNİZ

konusunda ısrar edişimizden kaynaklanmıyor mu? Ne “vücut” olan (çünkü sınırlı) ne de “bilinç” olan (çünkü bilinç kelimesi de sınırlı) başka bir kelime mi bulsak, iki gerçeğin, iki yönün bir farklılıkta bulunduğu bu boyutu tanımlamak, bu boyutu konumlandırmak için?

Farklı değiller ki! Farklı değiller! İkisi BİR. AYNI şey.

Farklı görünümlerdeki aynı şey.

BİZ görünüm görüyoruz. Kaplamasız olduğu zaman “görünüm” falan yok. Sadece VAR. Yaşanan bir şey.

Maddenin bilinç titreşimine temas edebilirsiniz, aynen bir çiçeği koklar gibi. Maddenin bilinci, deyim yerindeyse kokusu gibidir.

Maddeyi hep bir “şey” gibi, bir “obje” gibi görüp duruyoruz. Ama bu saf halde madde YAŞANIYOR: bu, baktığımız, gördüğünüz bir şey değil: maddenin içinde oluyorsunuz.

(Sucata) Bir saniye bir şey söyleyebilir miyim?

Bu bir ağaç gibi... Aynı enerji ağaçta büyüyor, yaprak yapıyor, çiçek yapıyor, meyve yapıyor. Görünüşte bizim için farklı görünümü var, oysa aynı şey!

(Satprem) Evet, aynı enerji.

Kabul edersiniz ki bugün bile bütün bu konulardan bahsetmek zor, çünkü geleneksel vokabülerimiz henüz...

Vokabülerimiz her şeyi akılsallaştırıyor; her şeyi bir “obje” gibi görüyor; her şeyi kendinden farklı bir şeymiş gibi

görüyor. Bu ebedi bir sinematografik gösterim gibi. Vokabülerimiz hiçbir zaman şeyin ya da olayın İÇİNDE değil... Bildiğimiz akılsal hayatta, hiçbir zaman şeylerin, olayların İÇİNDE değiliz. Hep şeyler, olaylar hakkında edindiğimiz fikrin içindeyiz, ya da şeylere, olaylara bakışımızın içindeyiz.

Halbuki gerçek hayatın başlangıcı – gerçekten insansal olacak olan bir hayatın başlangıcı – bakılan bir şey değil artık: HİSSEDİLEN, YAŞANAN bir şey – her şeyin içinde yaşarsınız; ve bunu başka bir şeymiş gibi yaşamazsınız: kendi vücudunuzmuş gibi yaşarsınız.

Bu başka hayattan bahsetmek çok zor. Ama tabii bu, maddenin İÇİNDE bir hayat. Maddenin içinde başka bir oluş şekli.

Kanyonlardaki olay da, şu bir tür şeffaflığın bir fragmanı, bir ön fikri gibiydi... Anlıyorsunuz ki bu durumda ölüm mümkün değil: öyle bir şey yok. Kaza diye, hastalık diye bir şey yok. Bunların hepsi “her zamanki” yalanlar. İnsan bir yalan alışkanlığın içinde yaşıyor, bu yalan alışkanlığı da hastalığı, kazayı, ölümü vesaire’yi YARATIYOR. Ama bu “zarın” hemen diğer tarafında muazzam bir VÜCUTSAL özgürlük var!

(ara)

Burada oluşumuz hakikaten bir gizem. Hayvanlardan, şeylerden farklı, özel. Sanki insanın özel bir amacı var – ama bu, ağacın, taşın ya da hayvanın değerini hiçbir şekilde azaltmıyor...

Tabii ki insanın bir amacı var!...

Bu da genel tabloda insanın kaderini özel yapıyor...

Tabii ki kaderi çok özel! Bütün türler arasında, sadece insan... özel kavanozunun yarasını aşabilecek kapasitede.

Bütün türlerin... Balığın maddesi veya insanın maddesi aynı – temel bir fark yok: yalnız onlar, belli bir alışkanlığın tutsağı, ve alışkanlıklarının içinde yaşamaktan çok mutlular. Aslında tüm türler çok mutlu – bizim türümüz hariç. Neden?

Çünkü başka türlerin yapamayacağı şeyi YAPABİLME KAPASİTESİNE SAHİBİZ: kavanozumuzun dibine gidip dipte ne olduğunu görebilme ve alışkanlığı KIRABİLME kapasitesine sahibiz.

Balık, balık alışkanlığından kurtulamaz.

Ama insan, insan alışkanlığından KURTULABİLİR.

Anne'yle Sri Aurobindo'nun yolu da bu zaten: yukarıdan, ruhun zirvesinden çıkacaklarına, kavanozun dibine gidip dipte ne olduğunu bakmaya gittiler. Dipte gördüler ki kavanoz sadece bir alışkanlığın ürünü, gördüler ki bu aşılabılır ve başka bir “oluşa” ya da başka bir “oluş şekline” çıkılabilir.

Muhtemelen bu yüzden boğulmamız “Sağlanıyor”, bunalmamız “Sağlanıyor”, içimizin daralması “Sağlanıyor”, bu yüzden hayatımız öylesine acı dolu: bizi doğru ANAHTARI bulmaya ZORLAMAK için.

Diğer türlerin anahtara ihtiyaçları yok – diğer türler mutlu.

Her şeyin sanki çatladığı ve öyle boğucu, öyle bunaltıcı gibi geldiği çağımızın bütün bu acısı, kavanozu *kollektif olarak* kırabileceğimiz noktaya yaklaşıyor oluşumuzdan kaynaklandığına inanıyorum.

Ama nereye çıkmak için?

Gerçekten insana.

Çünkü kesinlikle henüz insan değiliz.

Şu an mı?

Kendini insan sanan, kendini felsefi sanan, kendini her türlü şey sanan belli bir alışkanlıklar miktarıyız; ama aslında insan bu değil.

Aslında insanı henüz tanımıyoruz.

Daha sadece insan çırağıyız.

Şimdi başka bir gözlemden bulunabiliriz. Tabii insandan epeyce söz ediyoruz çünkü öyle görünüyor ki insanın evrende spesifik bir rol oynaması gerekiyor. Eğer insan kavanozdan çıkarsa, bu sadece kendisi için değil – kendinin hiper bilincinde olmak için değil – belki daha ziyade kendi olmayan şey tezahür edebilsin, hayat bulabilsin, ortaya çıkabilsin diye.

“Kendi olmayan şey” derken?

İnsan, evrende ortaya çıkan her şeyden epeyce sonra doğdu.

Eee?

Ya geri kalan her şey? Hep insan söz konusu. Bu hiper bilinç niye? Neden kavanozdan çıkalım? Daha mutlu olmak için mi? Daha huzurlu olmak için mi? İnsanla insan olmayan şey arasında bambaşka bir operasyon oluyor.

Kavanozun dışına çıktıktan sonra bütün teatiler, bütün ilişki şekilleri değişiyor! “Ben” kavramı artık kesinlikle aynı değil! Hiç o kanyonların kenarında, tamamen sıfırkenki kadar özgür ve dokunulmaz, başışık olmadım. Kesinlikle

BİR KURANDERİ ÖLDÜREMEZSİNİZ

“ben” diye bir şey yoktu. Bir “ben” olmuş olsaydı anında öldürülmüştüm. “Ben”... BÜTÜNÜYLE ölümcül.

“Ben”, yalanın ta kendisi.

Ama bu, kavanozun diğer tarafında bütün bireyselliğinizi yitiriyorsunuz anlamına gelmiyor! 40-50 senede büyük emekle oluşan referans noktası kalıyor – o referans noktası kalıyor. Ama artık kendinizi “Ben” olarak hissetmiyorsunuz.

Ya ne oluyor?

Deneyime dayanarak konuşmak gerekir.. deneyimim çok... “kısıtlı”...

Dağ başka mı görünüyor?

Su, gökyüzü başka mı görünüyor?

Anne maddi görünümüler konusunda çok şey söyledi. Büyüleyici pek çok şey söyledi. Ama bunu Anne'den dinlemek lazım.

Kendi deneyimimi soruyorsanız, bu, daha ziyade bambaşka bir algılama şekli: evet, özellikle de insanları, onları hareket ettiren şeyi bambaşka bir şekilde algılıyorum... çok farklı bir şekilde algılıyorum.

Çünkü bizim için, ilk olan insan değil, insandan önce “O” var...

İnsanın “kaynaklandığı” “O” mu, yoksa...

İnsandan önce “Var” var, insan gözlerini açtığında “Var” zaten “var”...

Tabii!

İnsan ilk değil. Sıkça denildiği gibi, insan evrenin hakimi değil, evrenin efendisi değil. Çocuk, gözünü açar açmaz çocuğun üretmediği ve üzerine dayanacağı “Var” var. Belki de ilk kelime, kökensel temel “Var”. Ve insan zaten “Var olanın” içinde.

Evet.

O andan itibaren...

“Var’ın” içinde olmadan insandan – kavanozdan – çıkamazsınız ki!

Hem şu “Var”, insanın vücudunda SOLUDUĞU bir şey, bir fikir değil. İnsansal kavanozdan çıkar çıkmaz Otomatik olarak “Var’ın” içindesiniz.

Ama “Var’ın”...

Üstelik “Var” her yerde, “Var” her şey.

Bu yüzden her şeyle anında bir “iletişim” var, her şey anında anlaşılıyor, her şeyin anında bir YARDIMI var.

Hep ve sadece “insansal anlayış”... Bir paradoksta bulunalım... ya “her şey” günün birinde bizi daha iyi anlamaya başlarsa?

“Her şey” bizi zaten çok iyi anlıyor!

Bir bitki nasıl manipüle edildiğini çok iyi anlıyor.

Sanırım bütün dünya çok iyi anlıyor, biz hariç!

BİR KURANDERİ ÖLDÜREMEZSİNİZ

Aslında HER ŞEY çok iyi anlıyor. Bir ağaç, yanında kimin olduğunu çok iyi anlıyor. Birçok taş tuttum... taşları çok severim... taşların içinde hisseden bir şey var.

(kısa sessizlik)

Sanırım biz her şeyi tersine yaptık: zannettik ki bilinç, insanın bir ayrıcalığı, geri kalan her şey de zavallı geri zekalı. Kesinlikle öyle değil!

Hatta öyle zannediyorum ki bir tek biz, bilinçli değiliz.

“Kendimizin” bilincindeyiz. Kötü olan şey bu. Ama bu aynı zamanda levyemiz, manivelamız, çünkü bu deyim yerindeyse... yalan “sayesinde” anahtarı bulmak zorundayız.

Yalan, kendini “ben” sanmak: kendini ayrı olan ve bir tek kendinin bilinçli olduğunu zanneden bir bilinç sanmak.

Yalan, bu.

Kavanozun öteki tarafında öyle değil.

Öteki taraftan anladıklarım az da olsa, anladığım kadarıyla her şey her şeyle anında “iletişim” halinde.

Bu, bir nesneyi anladığımızdaki gibi değil: anlıyorsunuz çünkü İÇİNDESİNİZ.

Hem bu bambaşka bir güç! Bambaşka bir oluş “şekli”.

Kanyonlardaki olay gösterge olarak çok açık bir örnek: o adamlar beni öldüremezdi.

Dünyanın savaşı

Sri Aurobindo'yla Anne'nin, zenin etkisi konusundaki pozisyonları neydi?

Bilmiyorum... Özellikle zenden bahsetmediler.

HER ŞEY iyi. HER ŞEY “guru”: sokağın köşesindeki şarapçı, ya da zen ustası, veya bir kuş... HER ŞEY GURU... HER ŞEY... kaçırdığınız metro: her şey guru. Her şey bir YARDIM. Yalnız, her bir şeyin bir işaret ve bir yardım olduğunu anlayacağımıza, alışkanlığın gözüyle baktığımız için yanından geçiyoruz, yani hiçbir şey görmüyoruz.

Bu yüzden zen çok iyi, Hristiyanlık çok iyi, sokağın köşesindeki şarapçı çok iyi, her şey çok iyi eğer gözlerinizi açmayı ve öğrenmeniz gereken dersi öğrenmek için varolan şeyi kullanmayı biliyorsanız.

O zaman da yargılayacak bir şey yok, şu daha üstün bu daha aşağı diye değerlendirilecek bir şey yok – her şey yolda ilerlemek için bir bastondur.

Yapmanız gereken tek şey yolda ilerlemek.

İnsan: “sadece zen”, ya da “sadece Hristiyanlık” derse yanılır; (zaten zenin böyle bir şey diyeceğini sanmıyorum). Ya da: “sadece falan” dersiniz, olay biter. Bu zaten ölmüşsünüz demektir.

Bir anlamda inzivaya çekilmekle, dünyadan el çekmekle suçlanmaktan korkmuyor musunuz?

Tanrım! Benim yolum dünyadan el çekmekten çok uzak! Bilmiyorum... Hayatım boyunca şunun ya da bunun için savaştım. İzlediğim yol bir inziva yolu değildi! Her türlü varlıkla, her türlü ülkeyle, her türlü durumla savaştım. Mika çuvalı taşıdım; bataklıklarda didik didik altın aradım; siper kazdım... her türlü şeyle savaştım. Bunun neresi inziva?

Şimdi de, çünkü geçici olarak dağlardayım diye... çok ZOR bir savaş veriyorum.

Saf, arı bir şekilde yazmak, her şeyi doğru, hakikatli, güçlü bir şekilde ve içtenlikle söylemeye çalışmak bir savaştır:

BİR KURANDERİ ÖLDÜREMEZSİNİZ

ifade edilmesi gereken şeyin saf, arı bir şekilde geçmesine izin verme savaşıdır; ifade edilmesi gereken şeyi saf, arı bir şekilde ifade etme savaşıdır.

Bu arada dünyanın geri kalanı zorluklarla, adaletsizlikle boğuşuyor...

Bunun için savaşıyoruz! Dünya için savaşıyoruz, bütün bu zavallı insanlar için savaşıyoruz! Araya bir UMUT, BAŞKA BİR İMKAN, BAŞKA BİR OLASILIK sokmaya çalışmak için savaşıyoruz.

Diğer insanların sosyal ve insansal olarak verdiği savaşı...

Evet...

...anlıyor musunuz?

Tabii ki savaşmak lazım!

Ama çözüm aradıkları hiçbir yerde değil.

Vazgeçilmez olan, savaşmak. İster sağda savaşın ister solda, önemli olan bütün kalbinizle, bütün içtenliğinizle, var gücünüzle savaşmanız – önemli olan, herhangi bir tarafta savaşmanız; çünkü bu, içinizde BAŞKA bir şeyin büyümesini sağlıyor.

Bu çok önemli.

Yoksa çözümün kapitalist ya da Marksist veya Maoist olduğunu sanmak, ya da dini veya manevi olduğunu sanmak, bu hala hapsedmek isteyen eski insansal aptallığımız demek.

Çözüm bu değil. Çözüm gerçekten de kavanozun dibinde – çözüm gerçek insansal nefes alışımıza geçmekte, esasen olduğumuz şeye geçmekte.

Başarısızlık. Çılgılık. Peri masalı.

Aslında çözüme bütün ulusların, bütün bilinçlerin, bütün dinlerin, bütün grupların dövülmesiyle *götürülüyoruz*. Sanki her şey eziliyor, öğütülüyor, dövülüyor: olayın dibine varmak için. İnsansal çözümlerimizin birbirleriyle ne kadar çeliştiği, ne kadar etkisiz olduğu, hiçbir yere varmadığı bize gösteriliyor.

Hindistan'da Tata bey örneği var, kendisini çok severim... Auroville'e çok yardım etti, Auroville'i maneviyatın o paralı askerlerinin pençesinden kurtarmak için... adam Hindistan'da muazzam sanayilerin başında, uçakla uzun mesafeli yolculuk eden ilk kişilerden biri; cesur bir adam... bütün bu mücadele ve görünüşte başarı yıllarının sonunda, korkunç bir başarısızlık tespit ediyor; sanayileriyle, buluşlarıyla, bütün o muazzam organizasyonu, Hindistan'daki fakirliği azaltacağını umuyordu, çünkü Hindistan'ın sefilliği onu kahrediyordu. Gördü ki bütün bu sanayilere, bütün bu vakıflara rağmen, Hintli kardeşlerine yardım edemiyor; adam bu yüzden mutsuz; başarısız oldu.

Ben şuna inanıyorum: HER ŞEY başarısız oluyor, mümkün olan yegane kapıyı bize açmak ya da göstermek için. Mesela Malraux: belli bir parlak başarının batılı temsilcisi... ama Malraux da başarısız oldu; vardığı nokta başarısızlık... bütün o müthiş hokkabazlığı neye vardı?

OnuError! Bookmark not defined. tanıdınız mı?

Yo, tanımadım ama onu tüm kalbimle anlıyorum. Cesareti, hissettiklerini eyleme dönüştürme iradesi: bütün bunların benim için bir anlamı vardı. Görünen o ki mücadelesini, savaşını sürdürdü ama hiçbir zaman o harika akılsal

hokkabazlıklarının içinden çıkamadı... kavanozun içinde harikaydı ama diğer tarafa geçemedi.

Bana öyle geliyor ki, başarılı görünen her hayat, büyük sanayici Tata'nın hayatı, ya da büyük düşünür Malraux'nun hayatı, ya da herhangi bir "büyüğün" hayatı... hatta sanırım Einstein bile, parkurunun sonunda o da duvara çarpıyordu.

HEPİMİZ DUVARA ÇARPIYORUZ: Marksist olarak, Hristiyan olarak, Hindu olarak, Çinli olarak... HEPİMİZ DUVARA ÇARPIYORUZ.

Bu yüzden herkes kendi yöntemiyle savaşmalı. Eğer Çinli doğduysanız, o zaman Çinli yönteminizle savaşın. Eğer Moskovalı doğduysanız, o zaman Moskovalı yönteminizle savaşın. Yani amenna, bunların hepsi çok iyi ama hiçbiri çözüm değil. İnsanların anlaması gereken şey bu. Çünkü anlamak... çağırarak demek. Aynı imajı tekrar kullanacağım: eğer balık boğulmaya başlamasaydı – mutasyona uğramak için gerekli "adımı" asla atmazdı – asla amfibi olmazdı.

Dünyanın bir anlamda boğulması, bunalması lazım ki, birden... ÇIĞLIK olsun.

İşte o zaman her şey mümkün.

Gerçekten, öyle muazzam görünen kavanoz... tıpkı bir kağıt gibi: gerçekliği yok. Birden patlayabilir, eriyebilir.

Ama ÇIĞLIK ATMAK LAZIM, ÇAĞIRMAK LAZIM.

Son olarak, diyelim ki çocuklara hitap ediyorsunuz...

Anne "Bu bir peri masalı!" diyordu.

Bu muazzam kavanozun, bu korkunç, elektronik, biyolojik, acımasız kavanozun diğer tarafı tam bir peri masalı! Peri masalı olduğunu anlayabiliyorsunuz, çünkü kavanozun diğer tarafında artık "kanun" diye bir şey yok. Bütün kanunlar KAFAMIZIN İÇİNDEYİMİŞ.

Öteki tarafta gerçekten bambaşka bir hafiflik mümkün olmaya başlıyor; tasavvur edilemeyen... çocukların dışında kimsenin tasavvur edemeyeceği bir insanlık var diğer tarafta.

Onlara ne derdiniz?

Çocuklara mı? Çocuklara bir şey söylemeye gerek var mı bilmiyorum, çünkü çocuklar olayı spontane olarak yaşıyor: kendilerini küçük dalgaya bırakıyorlar, martıya takılıyorlar... çocuklar olayı çok doğal YAŞIYOR – tabii şımarmamış çocukları kastediyorum.

(kısa sessizlik)

Belki de olayın en az anlatılması gerekenler, çocuklar... tabii eğer onlara masal ya da hikaye anlatacaksanız, başka.

İnsanlar vakitlerini çocukların bu güçlü sadeliğini, bu güçlü basitliğini her türlü “yapamazsın”larla, “yasak”larla, “imkansız”larla, “yo, öyle değil”lerle kaplamakla geçiriyor. “Yasak” ve “imkansız” katmanı üzerine “yasak” ve “imkansız” katmanı ekliyoruz... ve olay bitiyor.

Şu anda işte bütün o “imkansızlık” katmanlarımız kırılıyor.

NE?

Teknolojik uygarlığı bir çocuk yok edecek

Bugün artık bilim ve teknoloji dünyası doğudan batıya, kuzeyden güneye dünyada sağlamca oturmuş durumda. Bu, kayda değer bir kuvvet demek. Nasıl...

Bir kum taneciği ve mekanik durur, düzen durur. Bir kum taneciği. Özür dilerim, lafınızı kestim... buyurun...

Nasıl olur da manevi bir deneyim bu muazzam mekaniği sarsar, parçalar, değiştirir?...

(kısa sessizlik)

Bu mekanik devasa bir canavar... ama kırılğan bir canavar. Daha 1910'da ya da 12'de Sri Aurobindo bu batı uygarlığına bakıp dehşet veren bir laf etmiş.

Hatırlıyorum, özlüsözlerinin birinde şöyle demişti:

“Avrupa, pratik ve bilimsel organizasyonu ve etkililiğiyle övünüyor. Organizasyonunun mükemmel olmasını bekliyorum, o zaman bir çocuk onu yok edecek.”

Olayı görmüştü.

Bu devasa mekaniğin içine bir kum taneciği bile yeter.

1973'te de gördük: petrol musluğunun kapanması yetti, ve her şey ters gitmeye başladı.

Bu muazzam mekanik, uzay gemilerimize benziyor. Aslında bir tür devasa bilimsel “kapsülün” içindeyiz ama, iyi

sıkılmamış küçük bir cıvata olduğu için bütün kapsül birden boğucu hale geliyor.

İyi sıkılmamış küçük bir cıvata ve... her şey durur.

1973'teki ilk petrol ambargosunun daha radikal bir ölçekte tekrar olup olmayacağı ne malum? Hatta hiç beklenmedik bir olay, kimsenin düşünmediği bir olay ve... dev mekanik birden durur.

Bu dev mekaniği besleyemediğiniz günden itibaren, Quimper-Corentin'den Hong Kong'a, Hong Kong'dan Washington'a kadar her şey durur. Ve insan birden mekaniksiz kalakalır... aynen 5.000 yıl önce olduğu gibi!

Eğer gerçekten aniden böyle bir "arıza" olursa, işte o zaman insan kendini ve bulunduğu durumu oldukça... korkunç bir gözle görmeye başlar. Kendini birden bütün uygarlıkların başlangıcındaki gibi bulur, ama katedilen tüm çağ iç bilincinde olur; kendi kendine: "A-aaa???" der.

Eee? Ne anlamış olur bu işten? İnsan o zaman belki BİR ŞEY OLMASI GEREKTİĞİ o en derindeki "saf" saniyeye ulaşır. Bir "mekanik + aile + felsefe + din" toplamı değil, kendi GERÇEK insansal nabzı olması gerektiği o "saf" saniyeye ulaşır. Mekaniği çatırıyor diye insanlığı böyle bir saniye fethederse, işte o zaman gerçekten insanın kalbini bambaşka bir boyut ele geçirebilir.

Marks'tan ve mao'dan sonra, ne olacak?

Tanıştığımız şahsiyetler, ve gerek Hindistan'daki gerekse batıdaki araştırmacılar, Hindistan ve aşırı nüfus meselesi üzerine eğildiklerinde kaygılılar. Sizce bu vahim bir mesele mi?

Çok!

NE?

J.R.D. Tata'ya göre, aşırı nüfus konusunda, 1946'yla 1967 yılları arasında Hindistan'ın nüfusu 300 milyon artmış.

Evet.

1980'le 2000 veya 2025 yılları arasında Hindistan'ın nüfusunun 300 milyon daha artacağı kaçınılmaz gibi...

Evet. Bu çözülemeyen bir mesele.

Çözülemiyor çünkü Hindistan'da KİMSEDE yapması gerekeni yapma cesareti yok. Bayan Gandhi 2-3 yıl önce nüfus artışını kontrol etmeye çalıştı ama “insanları kısırlaştırıyor” denilerek olay çok utanç verici bir şekilde kötüye kullanıldı. Sarfettiği çaba aleyhinde, yani Hindistan'ı tehdit eden GERÇEK tehlikeye karşı verdiği mücadele aleyhinde korkunç bir politik propaganda düzenlendi. Ağzı süttten öyle yandı ki, cesareti öyle kırıldı ki, tekrar bu yönde gerçekten bir çaba sarfetme gücünü kendinde bulacağını sanmıyorum.

Oysa Hindistan'ın sorunu bu.

Başka sorunu yok. Tek sorunu bu.

Ama KİMSE bunu görmek istemiyor.

KİMSE.

Bu yüzden çözülemiyor.

Muhtemelen doğa, her zamanki gibi sonunda bir gün: “Yeter” diyecek. Bir depremle ya da ne bileyim... kendi tarzında bir şeyle cevap verecek... ve bu çoğalmayı düzene sokacak. Ama bu çoğalmayı durduracak bir şey mutlaka olacak... bir şey OLMAK ZORUNDA.

Hem sadece Hindistan'da değil. Çin de var: Çin'de bin milyon insan var.

Ne gibi engeller var? Hint sanayinin öncüsü J.R.D. Tata'yla yaptığım görüşmeye göre, ta Nehru'dan beri Hint ekonomik politikasının sosyalist (ya da sözde sosyalist) modeli, dev bir bürokrasi, dev bir idare demek...

Evet! Tam bir ahtapot...

Şimdiyse bir kaygı, bir endişe, bir tedirginlik, bir korku var... iki nedenden ötürü: önce bu korkunç aşırı nüfustan dolayı. Tata diyor ki bu aşırı nüfus, bütün efor girişimlerini anında emiyor...

Haklı.

Bu aynen dipsiz bir kuyuyu doldurmak istemek gibi.

Kesinlikle haklı.

İkinci korkusu şu: dünyadaki olaylar ve bizi bekleyen gelecek krizler bir gün Rusya'yı, özellikle Avrupa'nın sanayi zenginliklerini stratejik olarak ele geçirmeye itebilir. Rusya kötü olduğundan değil, ama dediğim gibi, iyi bir satranç oyuncusu için Avrupa, alınması gereken bir hane, ki bu da A.B.D.'yi etkisiz kılmasını sağlar.

Sanmıyorum.

Savaşlırlarsa bu "sanayi zenginliklerden" hiçbir şey kalmaz – "hane" boş olur.

Tata'yla bu konuda aynı fikirde değilim.

Belki siz daha...

Yo yo, öyle değil.

Anne de Sri Aurobindo da olayı şöyle görmüştü: bütün görüşlerin gerisinde, ulusları kuvvetler hareket ettirir... milyon dolarlar ya da zırhlılar değil... bu işler öyle değil. Geride kuvvetler var. Sri Aurobindo'yla Anne olayı böyle görüyordu.

Ya...

Sri Aurobindo'yla Anne'ye göre asıl tehlikeli olan Çin. Ben de Çin'in tehlikeli olduğunu hissediyorum.

Demek siz de öyle hissediyorsunuz.

Kesinlikle. Rusya komünist deneyiminin SONUNA geldi. Anne'nin dediği gibi: "Deneyimlerinin sonuna geldiler ve işin içinden nasıl çıkacaklarını bilmiyorlar." Başka şey için pişmiş durumdalar, olgun durumdalar.

Rusları köşeye sıkıştırmaya çalışacağımıza, onları vahşi hayvan sürüsü gibi çembere alacağımıza, onları umutsuzca hareketler yapmak zorunda bırakacağımıza... Ya, herkes Rusya'yı bir tehlike gibi gösterip panik yaratıyor. Çinliler de bu Rusya karşıtı duyguları nasıl desem... körüklemek için ellerinden geleni yapıyor. Ruslar kendilerini her taraftan sıkıştırılmış, kısırılmış hissediyorlar... umutsuzca hareketler yapmak zorunda kalabilirler; oysa komünist çıkmazlarından bir çıkış yolu bulmayı çok istiyorlar.

Sıfırı tüketmiş durumdalar, yolun sonuna geldiler.

Tabii, bu konu çok tartışılabilir.

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

Ben diyorum ki, içsel olarak sıfırı tüketmiş durumdalar, yolun sonuna geldiler. Aslında gerçek mesele şu: “Marks’tan ve Mao’dan sonra ne olacak?” Sri Aurobindo’nun bir cevabı var. Maddenin içinde bir cevap. Gerçek bir materyalizm. Belki de “tanrısal bir materyalizm”?

J.R.D. Tata ve Auroville İnsanın doğasını değiştirmek

J.R.D. Tata’nın Auroville’e yaptığı yardımı nasıl açıklıyorsunuz?

Bu başka.

Bu konuyu açabilir miyiz?

Tabii ki.

Peki yardım olayını biliyor musunuz?

Tata Auroville’e çok yardım etti. Auroville’in “sahiplerinin” satın aldığı rüşvetçi bir polis teşkilatı Auroville’i kuşatmıştı.

Tata arazi yardımında mı bulundu?

Evet. O kişiler Auroville’in “sahipleri” değildi. Böyle bir kent kurmak için sermaye lazım: Anne, birkaç kişiyi, 1-2 öğretiliyi Auroville’in kurulmasına, yaratılmasına yardım etmek için sağda solda sermaye bulmakla özel olarak görevlendirmişti. Auroville’in gelişmesine yardım etmek için sermaye bulmakla görevlendirdiği bu kişiler kendilerini

“Auroville’in sahibi” ilan ettiler! Çok basit, oldu bitti: “Anne gitti, Auroville’in sahibi biziz.”

Bu utanmaz insanlar, aslında bu üçkağıtçılar, Auroville üzerinde otoritelerini sürdürmek için her türlü yolu denedi. Auroville’de yaşayıp da bu üçkağıdın, bu büyük manevi ticaretin içinde olmak istemeyenleri, ya Auroville’den kovdurmak, ya da bunaltmak için, maalesef Hindistan’da hüküm süren rüşvetle HERKESİ satın aldılar: polisi, köylüleri, her yerden memurları... ve her yolu denediler: bazılarını hapse attırdılar... çok iğrenç şeyler oldu.

Saldırıları da oldu mu?

Hem de nasıl! Ama Tata beyin yardımı en çok bu noktada oldu... yani aslında Auroville’in, bu paralı askerlere karşı korunmaya ihtiyacı vardı. O da onları korumayı kabul etti...

Harika!

İsmiyle garantör olmayı kabul etti: “Auroville’e kefilim” dedi. E tabii, Tata bey gibi biri kefil olunca, bu bir sürü dümene engel oldu; bir sürü ahtapotun kötülük yapmasına engel oldu. Bu şekilde çok yardım etti. Kefil olmakla kalmadı, birkaç kişiyle toplanıp *Auromitra* [Auroville’in dostları] diye bir... enstitü değil, bir tür... vakıf kurduk, Auroville’i bu üçkağıtçılardan korumak için.

Peki bunu neden yaptı?

Sevdiği için! Sadece inandığı için, o gençlere inandığı için. Auroville’de yaşayan birkaç yüz genç için: Fransız, İtalyan, Kanadalı, Alman gençler için... onları gördü.

Oradaki dinamizmi, içtenliği gördü: bu içtenlik uçuk, delişmence ya da olağanüstü görünse de sağlıklıydı, gerçektir, otantikti. Bunları görünce: “Bu insanlara kefilim” dedi. Diğer tarafta da kendilerini Auroville’in “sahibi” ilan edenleri de gördü – üçkağıtçı olduklarını çok iyi gördü.

Tata kendi tarzında çok sade, basit ve cömert biri... sözünü esirgemeyen, çok sade, çok basit, iyi kalpli bir insan, çok iyi kalpli. Bu insanlar polise uyduruk şikayetlerde bulunup Aurovillelileri tutuklatınca: “Bu gençleri bu insanların rüşvetçiliğine ve çevirdikleri dümenlere karşı koruyacağım” dedi. Garantör oldu: “Yo yo yo, öyle değil” deme cesaretini gösterdi.

J.R.D. Tata'yı birkaç kez gördünüz, değil mi?

Evet.

Onunla konuştunuz mu?

Tabii.

Neler yapmaya çalıştığınızı, Anne'nin neler yaptığını biliyor. Hatta Auroville'e de geldi...

Evet ama Sri Aurobindo'yla Anne'nin girişiminin insanlığa pratikte, somut olarak nasıl yardım edebileceğini pek iyi anlamış değil... anlayamadı çünkü onun için sorun öncelikle ekonomik; oysa insanın doğasının değişmesinin gerektiğini kendisi de kabul ediyor.

Aslında Hindistan'ın portföyünün değişmesinden ziyade, insanın doğasının değişmesi gerekiyor; insanın huyu, doğası değişmezse sonuç hep iflas olur.

Yanı sorun ekonomik olmaktan çıkıyor.

Belki de sorun hem ekonomik hem insansal. Tata'ya göre, eğer ekonomik bir çözüm olmazsa, insanın doğasının, "Roma Kulübünün" kurucusunun dediği gibi insanın kalitesinin gelişmesine yönelik tüm girişimler başarısız olmaya mahkum, çünkü daha az ilgi gösterdiğimiz başka kuvvetler bu girişimleri başarısız kılıyor. Eğer yakınımızdaki bir orman yangınına müdahale etmezsek ve büyümesine izin verirse, gelecek bir türün yolunu hazırlamaya yönelik deneyimler ne işe yarar? Böyle bir deneyimin gücü bu yangını durdurabilir mi? Yoksa yangın, yok etmek için kaçınılmaz olarak ilerler mi...

Söyledikleriniz çok doğru, yalnız, gelecek türden gelecekte olacak bir şeymiş gibi söz ediliyor, HALBUKİ GELECEK TÜRÜN ŞU AN TAM İÇİNDEYİZ – gelecek tür şu an geliyor.

Olay yanlış izah ediliyor. Halbuki aslında olay evrimsel.

Öyle.

Gerçekten de eski tür kırılıyor ki, türün içinde başka bir imkan doğsun.

Gerçek anahtar bu.

Ee...

Gelecek tür 10 yıl sonra falan değil... GELECEK TÜR ŞİMDİ, ŞU AN...

İçgüdü

Hücresel bilincin içine bu dalış, bu iniş ya da bu tırmanış, içgüdü dünyası diye adlandırabileceğimiz şeyi etkiliyor mu?

İçgüdü mü?

İçgüdü derken neyi kastediyoruz?

Bunlar akılsal kategoriler. Bu, içinde ne olduğunu görmemek için olayı etiketlemek demek.

İçgüdü nedir?

İnsanın içgüdü mü? Kuşun içgüdü mü?

Neyin içgüdü? Taşın içgüdü mü?

Dünyanın içgüdü... DÜNYA OLMAKTIR!!

Çekirdeğin içgüdü, elektronları yakalamaktır!

Kuşun içgüdü, ihtiyaç duyduğu bütün dünyayla ayırım yapmadan iletişim kurmaktır!

Anlamadığımız şey şu: dünya tam bir birlik, bölmesiz, ayrımsız. Sanıyoruz ki dünyanın algılanışı sadece sahip olduğumuz belli bir içgüdüyle açıklanabilir. Öyle değil! Frédéric de Towarnicki başparmaklarının “içgüdüne” mi sahip, yoksa başparmakları onun bir parçası mı?

Hayvanların, böceklerin incelenmesi, insana bir şeyler öğretebilir mi?

Daha ziyade unuttuklarını öğretebilir.

Dünyada her şey her şeyle iletişim halinde, bölme yok, ayırım yok. Biziz dünyadan tamamen ayrı olan.

Bir kuş için, bir ıstakoz için ya da bir gelincik için dünya anında VAR! İhtiyacı olan her şeyle iletişim halinde.

Niye iletişim kuruyor?

Uzakta olan ve daha iyi görmesi gereken bir şeye “baktığı” için DEĞİL. Hayvan anında ihtiyaç duyduğu DÜNYADIR! Dünya, gelincığın dışında olan bir şey değil ki! Gelincik dünyayı HİSSEDER, dünyayı YAŞAR: kobrayı yaşar, kokuyu yaşar, bütün bunlar gelincığın bir parçasıdır. Bu yüzden “tahmin etmeye” ihtiyacı yok... Sibirya’dan gelen kuşun Seylan **Error! Bookmark not defined.**’ın oralarda bir yerde olduğunu tahmin etmeye ihtiyacı yok! Seylan oralarda falan değil! Dünya, hayvanın içinde her an cereyan ediyor. Ve dünya, var olması gerektiği anda, var. Oralarda falan değil. “Yarın” falan değil.

İyi de, insan hayvan değil ki!

İnsan her şeyden ayrı: bir kavanozun içinde kapalı. Artık hiçbir şeyle doğrudan iletişim kuramıyor. “Orada” olan şeylerle iletişim kurabilmesi için teleskoplar, telefonlar, teleksler, televizyonlar icat etmesi gerekiyor.

Ama hayvansal dünyada “orada, orası” diye bir şey yok.

Bunu anlamakta zorlanıyoruz.

Kuşun içgüdü... dünya OLMAKTIR. Kuş, coğrafyanın TA KENDİSİDİR. Seylan **Error! Bookmark not defined.**’ın TA KENDİSİDİR. Uçtuğu yerin her an TA KENDİSİDİR. Bütün dünya her an kuşun içindedir – dünya kuşun içinde cereyan eder, kuş, dünyanın üzerinde uçmaz.

Ama hayvan, insan için bir model olamaz ki!

Tabii ki olur!

Bizim mustarip olduğumuz konu da bu zaten: artık hiçbir şeyle iletişim kuramıyoruz, artık iyi göremiyoruz, artık bilmiyoruz... Artık hiçbir şey bilmiyoruz! Sadece kitaplar

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

sayesinde, tavsiyeler, doktorlar, mühendisler sayesinde biliyoruz... Bütün bu devasa mekanik aracılığıyla biraz bir şeyler biliyoruz, yoksa mekaniği kaldırırsak, ya da mekanik ortadan kalksa dünya hakkında hiçbir şey bilmiyoruz! Dünya üzerinde hiçbir gücümüz yok, dünya konusunda hiçbir vizyonumuz yok, sadece burnumuzun dibindeki şeyleri görebiliyoruz.

Evet ama kuşun ya da hayvanın manevra alanı nispeten kısıtlı. İnsanın evrendeki konumu farklı...

İnsan, hayvanın bu enginliğine, tam birliğine yeniden kavuştuğunda, edindiği bilinçle, menzili artık kuş menziliyle ya da gelincik veya köpek menziliyle kısıtlı olmaz: çok daha geniş bir etki alanı olur.

Reenkarnasyon (taksimetre)

Sri Aurobindo'nun deneyiminde, Anne'nin deneyiminde, ya da sizin deneyiminizde, reenkarnasyona inanmanın ne gibi bir anlamı olabilir?

Öncelikle, reenkarnasyon bir inanç değil bir gerçek.

Ama... reenkarnasyona o kadar çok hikaye karıştırıldı ki reenkarnasyon hakkında konuşmak çok zor.

Teknolojik ve bilimsel uygarlığımız kromozomlardan, soya çekimden, dededen, nineden söz ediyor: amenna... bu başka bir reenkarnasyon şekli. Ama her zaman olduğu gibi, kanunu çok yüzeysel şekilde kavırıyoruz.

Bir insanın dünyaya ilk kez gelmediği konusunda hiçbir kuşku yok; çünkü gerçekten, eğer insanın insansal deneyimi hayatının 30, 40 ya da 60 yılı boyunca olduğu şeyle sınırlı

olacak olsaydı, o kadar az deneyimi kısacık bir zamanda yapmak için gözlerini birden açsaydı, bu korkunç bir saçmalık olurdu. Sonunda gerçekten yok olsaydık ve her şey bitseydi, bu tam bir canavarlık olurdu.

Ama insanın vizyonu öyle kısa, dar ve sınırlı ki... insan, “vücudunun içindeyken” çok iyi anlıyor ki, öyle can alıcı, zor ya da çelişkili bazı şeyler uzaktan, başka yerlerden geliyor.

Niye bazı insanlar diğer insanlardan daha “yoğun”? Niye bazı insanların öyle ağır bir karanlığı var? Niye bazı insanlar Işığın çılgılık çılgılığa çağırıyor?

Bir dedenin ya da annenin veya babaannenin-anneannenin birkaç kromozomu yüzünden mi? Yoksa bu, uzun zaman önce sordukları bir sorunun, yaşadıkları ve çözemedikleri bir zorluğun, yaptıkları ve cevaplanmaya başlanan bir çağrının devamı mı?

Bu şeylerden bahsetmek çok zor çünkü insan hemen işin içine fantezi katıyor: anında Charlemagne’ın, büyük İskender’in reenkarnasyonu oluyor... bunlar çocukça şeyler.

İnsan, ümidinin reenkarnasyonudur.

İnsan, duasının reenkarnasyonudur.

Bir şeyin gerçekleşmesini çok istediniz, çok ümit ettiniz, çok dua ettiniz: sizi bir odun yığınının üzerinde yakıyorlar diye, ya da bir çukurun içine koyuyorlar diye her şey aniden bitmiyor. Bu dua, bu çağrı sizi takip ediyor... Geçirdiğiniz o yoğun karanlık sizi takip ediyor.

Tablonun tamamını görebilseydik, aynı hikayeyi çağdan çağa farklı kostümlerle, görünüşte farklı durumlarda görürdük: ama olay ister Mısır**Error! Bookmark not defined.**’da geçsin, ister Roma’da geçsin, ister Yunanistan’da geçsin, ister Avrupa’da geçsin ister Hindistan’da geçsin, bütün bu tiyatronun gerisinde, bütün bu

dekorun arasından arayan aynı çağrışı, bir şeye yönelen aynı çığılıı görürdük. Ve arada sırada, falan dekorda filan kostümle birden çok derin bir esinti hissederiz: esinti bütün kostümleri düşürür ve bizi hep var olmuş büyük bir soyda, büyük bir yolda konumlandırır.. ve... hep var olacağımızı hissederiz.

Bu çok güzel büyüü bir masal ama insan bu konuda hiç emin olamaz.

Emin olmak mı?.. Yoo... kostüm düşünce, dekor düşünce... her şey sanki iskambil şatosu gibi bir deliğe düşüyor... o an her şey öyle apaçık ortada ki, kuşku duymaya, ya da emin olmaya artık gerek kalmıyor: (*gülerek*) aşık ar olan “şeyi” yaşıyorsunuz.

Bu “şeyi” daha önce yaşadığınızı ve tekrar yaşayacağınızı çok net hissediyorsunuz... bu “şeyin”, varlığınızın Romalı, Yunan, Mısırlı ya da Hindu kostümüyle yaptığı uzun haccının bizzat özü olduğunu... hep aynı VARLIğIN bu... yürüyüşü yaptığığını çok net hissediyorsunuz...

Demek ki bu bir bireyselliğin, bir öznenin, bir bilincin reenkarnasyonu. Anlaşılması en zor nokta bu. Çünkü pek çok insan kuvvetlerin fiziksel düzlemde, biyolojik düzlemde bir tür reenkarnasyonuna inanıyor. Ama bir bilincin, bir kişiliğin, bir benliğin reenkarnasyonu... bunu anlamak zor... çünkü insanların büyük çoğunluğu, önceki hayatları hakkında gerçekte hiçbir şey hatırlamıyor.

Tabii ki.

Bir hayattan bir diğer hayata gerçekten ne “geçebilir”?

Bütün günlük maddi dertlerimiz – ister Mısırlıyken, ister Yunanken, ister Hinduyken, ister Fransızken ister Çinliyken yaşamış olduğumuz günlük maddi dertlerimiz – “Şunu kazanacağım”, “Fılan makamı elde edeceğim” “Bir aile kuracağım” türünden bütün günlük maddi dertlerimizin hepsi deyim yerindeyse kesinlikle “SIFIR MADDE”, BOŞ İŞ: hiçbiri kalmıyor, hepsi değişiyor, parçalanıyor, ölüyor.

Peki bir hayattan ne KALIR?

Bu hayatı, şu an yaşadığımız hayatı ele alalım: ne KALIR?

Şöyle 20-30 yıl geriye dönüp hayatımıza kuşbakışıyla söyle bir baktığımızda, aslında NE KALIR?

Binlerce boş şeylerden oluşan bütün dertlerimiz mi kalır? Hayır – Ama saf bir çığlık gibi olduğumuz, açılan büyük bir bakış – belki de “hiçbir şeye”, yani varolan yegane şeye açılan büyük bir bakış gibi olduğumuz ayrıcalıklı anlar var.

İşte bu anlar İŞİL İŞİLDİR.

Hayatımızın 20-30 yılından bir tek bu anlar kalır.

Caddede birden durursunuz: yönsüz, anlamsız kalabalığa bakarsınız... randevusuna, metroya, işe acele eden gölgeler kalabalığına bakarsınız... kalabalığın içinde sanki sıkışır gibi olursunuz, boğulur gibi olursunuz, sanki kalabalık sizi yutar... birden, kalbinizin derinliğinden bir çığlık yükselir, gözünüz açılır: “Kimim? Kimim ben? Neyim? Bu gölgeler kalabalığının içindeki de kim? Neyin nesi?” dersiniz kendi kendinize.

İşte o an sanki gözünüz açılır.

Her şey durur. Kalabalık yok olur. Bütün gereksiz şeyler yok olur. Kalbinizin derinliklerinde, çok özel bir titreşim titreşmeye başlar. O an sanki hep titreşmiş gibidir.

O an, bir akşam dinlendiğiniz bankın, bir vitrinin, önemsiz detayların sanki... ebediyet için fotoğrafını çekersiniz; bütün

bu önemsiz detaylar, gerçek insan çığlığını birden attığımız o an'a sanki yapışıp kalır.

İşte bu anlar kalır. Bu anlar bütün bir hayatın gerçek anlarıdır.

Hayatın tiyatrosunu deldiğimiz anlardır; "sorumuzu" sorduğumuz anlardır, biricik gözümüzü açtığımız anlardır, o anın dopdolu olduğu anlardır.

Bu kalır.

Başka bir hayata BU GEÇER.

İnsanların çoğu hayatlarında çok az böyle an'lar yaşar. Bazı insanlarsa bu alev alev anları, bu yoğun anları daha çok yaşar.

İnsanlar arasındaki yoğunluk, nitelik, kalite farklılıklarını açıklayan belki de budur.

Bu size reenkarnasyonun ne olabileceği konusunda bir fikir verebilir, reenkarnasyonun bir yansımasını verebilir.

Yani bu, büyük bir savaşıncının ya da büyük bir adamın reenkarnasyon olayı değil. Bu, sanki hiç varolmamış, boş, sıfır saatlerle dolu bu hayatı gittikçe daha fazla doldurmaya çalışan küçük bir hakikat alevinin reenkarnasyonu.

O an'ı gittikçe daha fazla hayatla tıka basa doldurmak isteyen insanlar var.

Hatırlıyorum, Brezilya**Error! Bookmark not defined.**'da yollar katettim; yürüdüğümü hatırlıyorum... yollardaki taşlara bakıp kendi kendime: "HER TAŞIN HER SANİYE VAROLMASI GEREKİR. Her saniyenin kendi doluluğu, kendi kamilliği olması gerekir... Ha bire yürüyorum, yürüyorum ama sanki hiç yürümemişim gibi bir durum olmasın" diyordum.

Paris'te bir takside, işleyen taksimetreye bakıyordum: 60 santim, 80 santim, 1 frank 10 santim yazdı... BÜTÜN BU ZAMAN ESNASINDA NE OLDU? 20 santim daha, 40

santim daha yazan bir taksimetre... işleyen taksimetreye bakınca boğazım düğümlendi... kendi kendime diyordum: “Yahu bütün bu zaman esnasında VAROLAN ne? Varolup da 20 santim olmayan ne? Ne?”

Bu anlar kalıyor. Ve bu anları yaşamaya başladığınızda, bu anlar deyim yerindeyse öyle “saf” ki, öyle sade, öyle basit bir güzelliğe sahip ki... bu öyle GERÇEK İNSAN ıġlıġı ki, bunun bir daha, bir daha olmasını, her anın “var” olmasını, her anın CANLI olmasını istiyorsunuz; ne iseniz o olmak istiyorsunuz, her an İNSAN olmak istiyorsunuz: sırf bir metro istasyonundan bir başka istasyona giden, sırf bir işten bir başka işe giden, sırf bir sevgiliden bir başka sevgiliye giden bir tür giysi değil... çünkü bütün bunlar ne? – Korkunç bir hiç.

Ama birden durup: “Ya ben neredeyim? NEREDEYİM? Ne yapıyorum? BURDA N’AAAPIYORUUM?” ıġlıġını attığınız o küçük anlar var ya...

Kendi kendinize sorduğunuz bu ‘soruyu’ tüm yakıcılığıyla, tüm yoğunluğuyla yaşadığınızda, sanki cevap, soru ta kendisidir; sanki ilk kez bir şeymişsiniz gibi olur.

İşte bu anlar sanki ebediyen yaşar.

Ve hayattan hayata her insan biraz daha “insan” olur... biraz daha aslında olduğu şeyle “dolar”... Bir dekor, bir kostüm, bir makam olmaz... bir pasaportun ya da adli bir sicil toplamı olmaz: insan olmanın birden bir anlamı olduğu, alev alev yanan, hakiki, saf, küçük birkaç an olur... bu, balıkta ya da leylekte olmayan bir anlamdır.

Hindistan topraklarında, reenkarnasyon inancı hala çok yaygın...

Bunun bir inanç olmadığını söyledim...

Sizin için reenkarnasyon, insanların bu inancı nasıl yaşadığı mı? Demek istediğim, Hindistan'da reenkarnasyon inancı hala çok yaygın: belki de reenkarnasyonu Hindistan keşfetti, gün ışığına çıkardı. Bugün bile milyonlarca Hintli bu inancı yaşıyor. Öyle ya da böyle yaşanan bu mu sizce?

Ben de bunu demeye çalıştım: bu, olayın özü, derin hakikati.

Ama bir Hintli için reenkarnasyon bir inanç değil. Nasıl ki kromozomlar ya da soya çekme bizim için bir inanç değil, reenkarnasyon da Hintliler için bir inanç değil.

Hintliler için reenkarnasyon bariz bir olgu, çünkü Hintliler reenkarnasyonu kendi etleriyle kemikleriyle anlıyorlar. Çok iyi biliyorlar ki başlarına falan felaket geldiği zaman, bu, yapılmış olan filan şeyin sonucu; bir felaket olduğu zaman bu onlar için bir kaza değil: bu, onlar için çözülmesi gereken, önceki hayatlarının birinde belki de çözemedikleri ve geri dönen bir sorun: “Pekala, o zaman felaketi çözmek lazım yoksa tekrar olur” olayı.

Aslında reenkarnasyonun yönüyle, anlamıyla, bilincin gelişme gösterme yönü, anlamı aynı.

Bazı zorluklarla karşı karşıya bırakıyoruz; bu zorluklar birer kaza değil, bizi ileri doğru adım atmaya MECBUR ETMEK için varlar. Bizi bunaltmak için değil, bizi yürümeYE ZORLAMAK için varlar.

Her şeyin ne derece pozitif olduğunu bir anlayabilsek... korkunç bir felaket gibi görünen şeyin bile hiçbir zaman – HİÇBİR ZAMAN – felaket, kaza, talihsizlik olmadığını, HER ŞEYİN pozitif bir anlamı olduğunu, HER ŞEYİN varlığımıza gelişmesi yönünde ileri doğru bir adım attırmak için bir İMKAN olduğunu bir anlayabilsek... Ulusların,

kıtaların, uygarlıkların tarihini global olarak ele alırsak, bütün tarih, yeryüzü bilincine ileri doğru bir adım attırmak için bir imkandır.

Reenkarnasyonu tarihte de görebilirsiniz: bir kıtadan bir kıtaya, bir ulustan bir ulusa görebilirsiniz; hatta bir ulusun tarihinde bile reenkarnasyonu görebilirsiniz.

Reenkarnasyonun içine fantezi girince tamamen saçma hale geliyor. “Falandım”, “Savaşta teğmendim” “Filandım”: bunlar hikaye. Anlamsız – ya da en azından fazla bir anlamı yok. Her zaman kesinlikle yanlış, yalan değil ama, 100 kezde 99 kez uçuk kaçık ve fantezi ürünü.

Yani reenkarnasyona evrim perspektifiyle mi bakmak lazım...

Her şey evrim! Sadece evrim var! Hangi evrim? Neyin evrimi? Evrim nedir?

Evrim, varolan Güzelliğin, varolan Aşkın giderek keşfedilmesidir, aslında içimizde olan ŞEYİN, gözümüzün önünde olan ŞEYİN, maddenin içinde olan ŞEYİN, vücudumuzun içinde olan ŞEYİN giderek keşfedilmesidir.

Başka şeyin keşfi değil.

Burada olup da her türlü alışkanlık tarafından örtülü olduğu için göremediğimiz şeyin, anlayamadığımız şeyin keşfedilmesidir.

Bu, yavaş yavaş ortaya çıkan, yavaş yavaş keşfedilen bir harika.

Her tür, sanki dünyaya açılan yeni bir bakış gibidir.

Tabii, insan bakışımız gelinciğin bakışından daha açık ama dünyada VAROLAN ŞEYİN total bakışı henüz değil.

Evrim, büyüyen bir bakıştır.

Sonuçta, evrim, varolan her şey olmaktır.

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

BAŞKA ÇAĞDAN MEKTUP

Satprem'in gülümseyişi beni terk etmemişti... hayatı boyunca Sri Aurobindo'nun yolunda imkansız şeyler denediğini söyleyen Breton sannyasinin hikayeleri de... Gülümseyişi de hikayeleri de, o zamanlar kaldığı güney Hindistan'ın Mavi Dağlarına giden okalıptüslü yollarda bize bir süre eşlik eden o tuhaf fil sürüsünün görüntüsü kadar yakındı.

Görüşmemizden sonra Satprem izini kaybettirip inzivayı seçti; ölçülmezliğin kıyısından giden bilinmez deneyimini izliyordu.

Kendi deyimiyle “gizliliği seçmişti”.

Bazen bize Paris'e bir yazısı ya da mektubu geliyordu. Satprem kısa süre önce arkadaşımız Yolande'a şunları yazmıştı (J.R.D. Tata Yolande'a “metafizik arı” lakabını takmıştı çünkü herkese mesajları o iletliyordu):

“Bitmekte olan acılı bir dünyayı ve... çağıran ve her şeye rağmen gün be gün oluşan gizemli bir başka dünyayı dikkatle dinliyorum...”

“Yolu olmayan bu yolu, yeryüzünde tehlikeli biçimde çözülmekte olan bu harika muammayı anlatmaya çalıştım.”

“Yeni bir milenyum başlamıyor, başka bir çağ başlıyor...”

Görüşmemizden 18 yıl sonra Satprem'e bir mektup yazdım: yüz hatları onunkilerini andıran görüntü maceracısı genç bir sinemacı arkadaşım “yön”, “anlam” arayışındaydı; Satprem'den bu yorulmak nedir bilmeyen Ulysses ile görüşmesini rica etmiştim; Satprem, cevaben, güzel bir parşömen kağıda şu satırları yazdı:

16 Temmuz 1998

Sevgili Frédéric,

Bilincimde hep varsınız, hem de çok canlı bir biçimde; yaratıcı cesaretinizdeki hayatı her şeye rağmen sanki buradaymışsınız gibi hissediyorum. Belki de hayatta önemli olan aynı “burada”nın içindeyiz; belki de bir sürü şey yok, bir sürü varlık yok: belki de her şeyin birbirini tuttuğu devasa bir varoluş noktası var. Bunu yaşamak hem dokunaklı hem zor.

Aslında çok acayip bir şey yaşıyorum... insan postunda yaşanmamış bir şey yaşıyorum, bu da beni, sizi hayal kırıklığına uğratmak zorunda bırakıyor, halbuki sizi memnun etmeyi çok isterdim.

Kimseyle “normal” görüşemiyorum, insanların bilmediği bir Güç beni fiziksel olarak eziyor ama olacağımız şeyi inşa ediyor. Bu yükün altında – bu yükün içinde – ne akıllıca şeyler söyleyebiliyorum ne de hareket edebiliyorum; bu sanki mezarın öbür tarafı gibi; milyonlarca hayvansal yıldan sonra, fizyolojik olarak olduğumuz şeyin dışında nasıl yaşayabiliriz? Gerçekten her gün, her saat, yaşanması imkansız olan ama yine de yaşanan ebedi bir mucize yaşıyormuş gibi şaşakalıyorum: bu, mümkün olmak isteyen bir tür imkansızlık – üstelik bunu isteyen ben değilim! Üzerime bir şelale gibi düştü, ama susuz bir şelale gibi: başka bir hava solumam gerekiyor, hem de elim kolum bağlı bir biçimde. Başladı bir kere; insan nefes almadan ayakta durabilir mi? Bu yüzden, eski hayatın ölümüyle, yaşama imkanı bile olmayan bu kelimesiz başka Hayat arasında bir tür ebedi kaos yaşıyorum. Şu an imkanın ta kendisi yaratılıyor! Dünya üzerindeki bir sonraki “insan”, ya da bir

sonraki varlık yaratılıyor; miadı dolmuş eski karkasımızın bütün çeliŐkileriyle ve olumsuzluklarıyla değil de başka neyle yaratılabilir? Bu olay “yukarda”, bilincin enginliğinde olmuyor, burada, postumuzun içinde oluyor: postumuz istese de istemese de, bu enginliği postumuzun içine sokmamız gerekiyor.

Beni affedin, sadece pek tutarlı olmayan Şeyler söyleyebiliyorum. Olay aynı zamanda hem muhteşem hem korkunç – bunu ken eski dünyamızın ortasında yaşamaya çalışabilmek bir lütuf.

İŞte böyle... sizin için Yarın’ın Bilinmezliğini anlatmaya çalıştım; geçmişte de pek çok kez Yarın’ın bu Bilinmezliğini anlatmaya çalıştım – bir yerden başlamak lazım, hem hangi yer, hangi maddi nokta geri kalan maddi noktalardan ayrı ki? Bütün vücutları yek vücutta yaşıyoruz, ya da yaşamaya çalıŐıyoruz. Bu, benim gibi ufak bir adam için biraz fazla ama, devam etmem lazım – bu aynen dünya çapında meydana gelen kaçınılmaz, önlenemeyen, mucizevi bir “felaket” gibi. Hepimiz bu yolun yolcusuyuz.

Genç ve sempatik maceracı arkadaşımıza ne diyebilirim ki? Bakir ormanı yaşadım ama Hindistan benim en büyük maceram: Hindistan’da hem kendi bakir ormanımı keşfettim, hem olduğumuz Şeyi doğuran dünyanın ve asırların bakir ormanını keşfettim; ve gerçek zgr “enginliğin” bu yüce inkarında, bu reddinde, dünyanın geleceğinin kapılarını aan anahtarı buldum. Bu, yaşanması korkunç, berbat bir Şey; tıpkı asırlarca yaşanan toplama kampını bozmak, sökmek, zmek gibi... sonrası... eski bir maymun postunda hayal edilemeyen ve solunamayan bir enginlik havası.

Yeni maceracınız kendi muammasını, kendi gizemini kendi bulmalı; kendi güçlü anahtarını, MUKTEDİR olan Şeyi kendi bulmalı. Bu, “anlatılamayan” bir Şey: kendi

SATPREM'LE HİNDİSTAN'DA 7 GÜN

postunu kendi kazmalı, kendi üzüntüsünü, kendi zorluğunu kendi kazmalı. Ama tek bir Anlam var, tek bir Yön var: bizi sevinç çağırıyor, bizi gerçek hayat çağırıyor, ve bu gerçek hayat ZATEN BURADA, yoksa bizler bu gerçek hayatı arayamazdık. Evrim an be an “yaratılır”, an be an gerçekleştirilir – önceden hiçbir şey bilemeyiz: evrim her adımda ve karanlıkta gerçekleşiyor. Ama “Bilen” ve “İten” Biri var aslında.

Sizi hayal kırıklığına uğrattığım için üzgünüm.

Sizi bütün kalbimle kucaklıyorum. Olduğunuz şeyin en iyisini olmanızı diliyorum.

Birbirimizden kopmayacağız.

Eğer genç arkadaşımız Sri Aurobindo'yu ya da *Ajenda* 'yı okuyabilirse, Yarının kaynağıyla fiziksel olarak temasa geçebilir.

Satprem

İÇİNDEKİLER

BİR MARTI VE DİKENLİ TELLER.....	7
ROTA	7
BRETON BİR ÇOCUKLUK.....	9
DİNİ EĞİTİM: DUVARLAR.....	16
TOPLAMA KAMPLARI	17
HİNDİSTAN'A İLK YOLCULUK_ŞRİ AUROBİNDÖ'NÜN BAKIŞI	23
CAYENNE'E GELİŞ	28
CEHENNEMİN DİBİ.....	33
CAYENNE; ORMAN.....	33
BREZİLYA; MİLYONLAR BOŞA	41
RİO DE JANEİRO; KIZIL ADA	45
AFRİKA; YOK OLMAK.....	46
YOGİLERİN SONU.....	51
HİNDİSTAN'A İKİNCİ YOLCULUK_ASHRAM_ANNENİN BAKIŞI.....	51
SEYLAN;TAPINAK, TANRISAL MÜZİK.....	55
SANNYASIN	56
ÇIPLAK SANNYASIN: YA SONRA?.....	59
HİNDİSTAN'IN YOLLARI	62
MISIR	63
DİNLER; BUDİZM, NİHİLİZM VE NİRVANA	65
GURULAR	71
GANJ'İN TAŞI.....	74
VÜCUDUN İÇİNE İNİŞ	76
PONDİCHERRY'YE DÖNÜŞ: KÖPRÜ VÜCUT.....	76
OKÜLTİZMİN ÇIKMAZI.....	83
ANNE'NİN KEŞFİ: VÜCUDUN İÇİNE İNİŞ, KAVANÖZÜN DİĞER TARAFI	88
ANNE'NİN KEŞFİ: AYNI ZAMANDA HER YERDEKİ BİLİNÇ_YENİ FİZİK.....	97
BİLİMİN FAYDASI. BİR SONRAKİ TÜRÜN ÇIĞLIĞI	108
SAHTEKARLAR	110

ÖZGÜR MADDE	114
VEDİK RİSHİLER.....	114
HÜCRELERİN AKLI	118
MANTRA	125
ANNE'NİN GİDİŞİ	128
ANNE'NİN MANTRASININ TERCÜMESİ.....	134
BİR KURANDERİ ÖLDÜREMEZSİNİZ.....	139
YÜRÜYORUM.....	139
KADINLARIN ROLÜ	142
ANNE'DEN VE SRİ AUROBİNDİ'DAN ANILAR	146
SUCATA: ANNE'NİN AJENDASI	152
AUROVİLLE; CİNAYET TEŞEBBÜSÜ	154
İNSANDAN SONRA İNSAN: BİR SONRAKİ HAL	160
DÜNYANIN SAVAŞI	169
BAŞARISIZLIK. ÇIĞLIK. PERİ MASALI.....	172
NE?	175
TEKNOLOJİK UYGARLIĞI BİR ÇOCUK YOK EDECEK	175
MARKS'TAN VE MAO'DAN SONRA, NE OLACAK?	176
J.R.D. TATA VE AUROVİLLE-İNSANIN DOĞASINI DEĞİŞTİRMEK.....	180
İÇGÜDÜ	184
REENKARNASYON (TAKSİMETRE).....	186
BAŞKA ÇAĞDAN MEKTUP	194
İÇİNDEKİLER.....	198